KÖVESS ENGEM.

www.plebi.hu

Lk 5,27

Krisztus fénye

2020. Húsvét – XXI. évf. 1. szám (78)

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek lapja

A tavasz az éltet
megszüli a csendben
az isteni lehellet
fuvallatában, s szívünk
dobbanása ad
hozzá ritmust,
felfoghatatlant.
Sötét halállal
küszködünk,
hálátlan, engedetlen,
s fénytelen szemünk
nem látja a csodát,
nem hallja fülünk
a titkos megújulást
szívünkbe kódolva
mindannyiunknak
örök törvényként,
mit kormányoz szeretet,
folytonos reménynek
forrása, apadhatatlan –
legyünk áldottak,
szentek!
Ki a kicsinyekben
mutatod hatalmad,
hála néked, Urunk,
és örök dicsőség!

KALENDÁRIUM

Február	2.	Évk. 4. vasárnap, Gyertyaszentelő Boldogasszony
	3.	Szent Balázs püspök
	9.	Évközi 5. vasárnap
	16.	Évközi 6. vasárnap
	23.	Évközi 7. vasárnap
	26.	Hamvazószerda
Március	1.	Nagyböjt 1. vasárnapja
	8.	Nagyböjt 2. vasárnapja
	15.	Nagyböjt 3. vasárnapja, nemzeti ünnep
	19.	Szent József, Szűz Mária jegyese
	22.	Nagyböjt 4. vasárnapja
	25.	Gyümölcsoltó Boldogasszony
	29.	Nagyböjt 5. vasárnapja
Április	3.	Virágvasárnap
	9.	Nagycsütörtök
	10.	Nagypéntek
	11.	Nagyszombat
	12.	Húsvétvasárnap
	13.	Húsvéthétfő
	19.	Húsvét 2., Isteni Irgalmasság vasárnapja
	26.	Húsvét 3. vasárnapja
Május	1.	Szent József, a munkás
	3.	Húsvét 4. vasárnapja
	10.	Húsvét 5. vasárnapja
	17.	Húsvét 6. vasárnapja
	24.	Urunk Mennybemenetele
	31.	Pünkösdvasárnap

Bayloni Szent Paszkál hitvalló – május 17.

Ferences testvér. Spanyolországban született, 1540. május 17-én. Egyszerű pásztorfiú volt. Igen sok időt töltött az Oltáriszentség imádásában és csodálatosan írt róla. A sok munka és a virrasztás jellemezte életét. Ő lett halála után az eucharisztikus egyesületek védőszentje és a szentségimádók patrónusa. Kérjük segítségét, különösen most, az Eucharisztikus Kongresszusra való készületben!

Czifra Lászlóné

Wass Albert: Csillagvirágok

Mikor a tavasz osztja csókjait,
S a zöld erdőkön napsugár ragyog,
Felébrednek a nedves pázsiton
Piciny, fehér kis földi csillagok...

A harmatcseppes rétek bársonyára
Fehéren hull ezer csillagvirág,
Felette lágyan elsusog a szellő,
S az erdő szélén intenek a fák...

Volt egyszer egy csillag... fényes... ragyogó
Ezüst sugártól tündökölt az ég,
Reggel is sokáig oltogatta
Erős fényét a kékes messzeség...

Egyszer meglátott messze valahol
Egy sápadt fényű testvér csillagot...
De elvesztette... s keserves bánatában
A horizonton végig vágtatott...

Aztán széthullott... ezer kis vadvirágra,
S a földre hullva többé nem ragyog...
A tölgyfaerdők pázsit szőnyegén
Keresik azt a sápadt csillagot...

Verseim piciny csillagvirágok
S én egy olyan hulló csillag vagyok,
Ezer darabra tépve lelkemet
Keresem azt a testvér csillagot...

Szentek krónikája

ROMANÇON SZENT BÉNILDE *iskolatestvér*

Emléknapja: február 20.

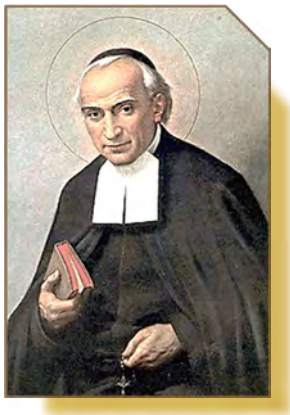

Bénilde testvér élete fényes példája az egyszerű, mindennapi kötelességek hűséges teljesítése által elért szentségnek. Világi neve Pierre Romançon volt. Egy Thuret nevű kis faluban született, Franciaországban, 1805. június 14-én. Földműves szülei szerény jólétet tudtak adni a családnak. Pierre vidéken töltött egyszerű és jámbor gyermekkoráról szinte nem maradt feljegyzés. Gyenge szervezetű gyermek volt, aki nemigen volt alkalmas a paraszti munkára. 1817-ben járult elsőáldozáshoz.

Ebben az időben történt, hogy a De la Salle Szent János által alapított Keresztény Iskolatestvérek több iskolát nyitottak Auvergne megyében, és munkatársakat kerestek.Az ifjú Pierre meghallotta ezt, és hivatásérzet ébredt benne. Tizennégy éves volt ekkor.

Tizenhat hónapot töltött a Testvérek riomi iskolájában. Annyira kiválóan tanult, hogy fiatal kora ellenére a Testvérek gyakran őt jelölték ki helyettesítő tanárnak. 1820. február 10-én Clermont-ban lépett be a noviciátusba, és ekkor vette fel a Benildus nevet. A noviciátus akkoriban Clermont kapui előtt, Bien-Assis várában működött, ahol egykor Pascal is lakott. Bénilde testvér Szentháromság ünnepén öltözött be. Jámbor, szorgalmas és tehetséges novícius volt, aki tanulmányaiban is jól haladt. Édesanyjának 1821-ben bekövetkezett halála fájdalmasan érintette, és apja ekkor hiábavaló kísérletet tett, hogy hazavigye. 1821. december 20-án vette fel az első szolgálatot Aurillac iskolájában. Következő év szeptember 12-én visszatért Clermont-ba, hogy letegye első, három évre szóló fogadalmát.

1825 szeptemberében Moulins rendházában osztották be tanításra, a Saint-Jacques iskolába. Az ezt követő limoges-i tartózkodása után, amely 1827 májusától szeptemberig tartott, visszatért Moulins-be, és ott szolgált 1829 márciusáig. Ezután ismét Limoges-ba küldték, s ott a felsőbb osztályban való tanítás mellett ellátta a ház szakácsi feladatait is. 1831. szeptember 11-én Clermont-ban örökfogadalmat tett, s két évig ott tanított. 1839 szeptemberében Billomba ment. Ezen a helyen töltött további életéről is keveset tudunk, de valamennyi tanú egyetért abban, hogy a tanító szerzetest már akkor az erény mintaképének tekintették. 1841 szeptemberében jutott el végül Saugues-ba, Gévaudan vidékének szívébe, mely egy elszigetelt falu egy kopár fennsíkon, Dél-Franciaországban, hogy ott iskolát alapítson. Itt szolgált haláláig.

Ezt az alapítást hosszú és fáradságos tárgyalások előzték meg, a megvalósítás igen nehézkesnek mutatkozott. A kezdet igen szegényes körülmények között indult, ám a tanulók számának gyors növekedése a Testvérek szolgálatának sikerét tanúsította. Kicsiny termete ellenére, Bénilde testvért igen derék, bár nagyon szigorú tanítónak ismerték meg. Sok gondot okozott a tanítónak a nehezen kezelhető, faragatlan és tanulatlan, könnyen hevességre hajló lakosság. Bénilde testvér az elkövetkező húsz évben, csendben és hatékonyan dolgozott tanárként és igazgatóként, hogy oktassa a fiúkat a faluból és a szomszédos gazdaságokból, akik közül sokan tizenévesek voltak, és még soha nem jártak iskolába. Órákat tartott és katekizmust tanított, látogatta a betegeket, sokakat vonzott a vallásos életbe. Úgy is gondoskodott a tanítványairól, hogy a testvérek konyháján készített ételeket az éhes tanulóknak, a régi testvérek köntösét kabáttá, nadrággá alakította át számukra, és órákat töltött olyan diákok tanításával, akik lassabban tanultak, mint mások, esténként pedig a felnőttekkel foglalkozott. Idővel a kis iskola lett a központja a falu társadalmi és szellemi életének. Bénilde testvér életszentségével, tanításának hatékonyságával, diákjai iránt tanúsított nagylelkűségével és tiszteletével tett szert kiváló hírnévre a városlakók között.

Bénilde testvér élete Saugues-ban békésen telt. 1852-ben azonban kínos ügybe keveredett. A plébánia lelkipásztorát a városi közigazgatás megvádolta, hogy rosszul gazdálkodott az iskola fenntartása érdekében rábízott javakkal. Az igazgató testvérnek azonban sikerült körültekintően és tapintatosan úgy rendezni a helyzetet, hogy az ügy elégedetlenség nélkül elsimuljon, és a plébános megszabaduljon nehéz helyzetéből. Mindezek ellenére a plébános élénk ellenszenvvel viselkedett vele szemben, és Bénilde testvérnek ezért nagy türelemre volt szüksége. Bénilde testvér halála után a plébános beláthatta igazságtalan viselkedését, mert az igazgató testvér rendkívüli tapintatosságát dicsérte. Benilde testvér kapcsolatai a városi közigazgatással mindig kiválóak voltak, Saugues lakói pedig mélységesen tisztelték őt, és csodálták mindenkire kisugárzó keresztény szeretetét.

Bénilde testvér egészsége azonban megromlott, így az iskola igazgatása mellett a tanításba csak néha tudott besegíteni. Mindenekelőtt azoknak a fiatal testvéreknek a képzésével foglalkozott, akiket rábíztak. Emellett a hitoktatás jelentős részét is magára vállalta, és nemcsak megbízható keresztényeket nevelt, hanem számos szerzetesi és papi hivatást is ébresztett; száznál több fiatalembert vezetett az iskolatestvérek közé.

Gévaudan zord telein Benilde testvér egészsége mind inkább hanyatlott, hiszen egy cseppet sem kímélte magát. Már 1845-től kezdve reumatikus fájdalmak kínozták, és többször kellett kezeltetnie magát Bagnols-en-Lozere-ben; a gyógyulás azonban többnyire elmaradt. Túlhajszolt szervezete mindjobban kimerült, de Bénilde testvér mindvégig a helyén maradt. 1862 májusában gyorsan előrehaladó májrákot állapítottak meg nála, és hamarosan már az ágyát is képtelen volt elhagyni. Augusztus 13-án látták őt el a haldoklók szentségével. Két nappal később temették Saugues temetőjében az egész környékről összesereglett nép kíséretével.

Az alázatos testvér nem vitt végbe rendkívüli dolgokat; amit azonban tett, tökéletes formában tette, szentségének kisugárzása pedig halála után is folytatódott. Már a temetése alkalmával történtek csodák. Sírja csakhamar zarándokhely lett. Boldoggá avatási eljárása 1895-ben kezdődött, és 1948. április 4-én avatta őt boldoggá XII. Pius pápa, 1967. október 29-én pedig VI. Pál pápa szentté. Jean Baptiste de La Salle, az alapító után, Romançon Bénilde testvér a De La Salle iskolatestvérek második szentje. Ő a tanítók, tanárok pártfogója.

Koczka Tamásné

Hát ti kinek tartotok engem?

Kedves haraszti-taksonyi Testvéreim!

Mivel a járványhelyzet beleszólt az idei nagyböjti lelkigyakorlatba, Krisztus Fénye újság hasábjain szeretném gondolataimat megosztani minden érdeklődővel (talán így még többekhöz is eljut, mintha csak a templomban mondtam volna el…).

Az idei lelkigyakorlatos elmélkedésem témája egy keresztények számára kulcsfontosságú kérdés, amit Jézus tesz fel tanítványainak Fülöp Caesareájában: „*Hát ti kinek tartotok engem?*" (Mt 16,15)

Jézus személye mellett senki nem mehet el közömbösen, kétezer év történelme tanúskodik arról, hogy az embernek állást kell foglalnia Jézus mellett vagy ellen. Mindannyiunk számára fontos ezt a kérdést megválaszolni, mert Jézus nem csupán a múlt egy ködbe vésző alakja, nem csak egy művészeti alkotásokról ránk bámuló bálvány istenség, nem is egy elvont tan megszemélyesítője, hanem egy élő személy, több és nagyobb, mint bárki a próféták közül, Ő az Isten Fia. Kérdésünkre a választ az Eucharisztikus Kongresszusra való készület jegyében keressük, – Ki az a Jézus, aki jelen van az Oltáriszentségben? Segítségünkre siet az az imádság, amit hétről-hétre együtt imádkozik a magyar Egyház a Kongresszusért. Ebben az imában ezt mondjuk: „*Ő Urunk és Mesterünk, Barátunk és Táplálékunk, Orvosunk és Békességünk*", és ez nagyon frappánsan összefoglalja, amit Jézus személye jelent, és fog is jelenteni minden korok keresztényeinek.

Urunk és Mesterünk

Először azt mondjuk, Ő Urunk és Mesterünk. E két megszólítás sorrendje máris érdekes számunkra, hiszen a Szentírást olvasva pont fordított sorrendben fordulnak elő. Húsvét előtt a tanítványok Jézust rendszerint Mesternek (héb. Rabbi) szólítják, majd csak Húsvét után nevezik Őt Úrnak (emblematikus jelenet a feltámadás utáni csodás halfogás a Tibériás tavánál, ahol János felismervén Őt így kiált: „*az Úr az!*" (Jn 21,7)). Mi változott? A Mester megszólítás a rabbiknak, vagyis tanítóknak járt ki. Ők azok az írástudó emberek, akik társaikat a Törvény ismeretére és megtartására tanították, az Írásokat nyilvánosan magyarázták. Kétség kívül Isten emberei, de csak emberek. Jézus nyilvános működése alatt pontosan úgy lép fel, mint korának vándor tanítói, és tanítványai is így tekintenek rá, ezt árulja el ez a cím. A zsidó ember Úrnak (gör. Küriosz, héb. Adonáj) egyedül Istent nevezte. Hogy biztosan elkerüljék Isten nevének hiába való kimondását, mind a mai napig a hívő izraelita nem mondja ki a Szentírás olvasásakor sem Isten nevét, hanem helyettesíti az „Úrral". A tanítványok szóhasználatának változása jelzi a hitükben végbement változást. A feltámadásban ismerték fel Jézus Isten voltát. Ennek egy szép megfogalmazása Péter pünkösdi beszéde: „*Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Krisztussá tette!*" (ApCsel 2,36).

Mi, keresztények, már a Húsvét fényében, pont fordítva használjuk e két megszólítást: Urunk és Mesterünk. Először megvalljuk, ami a legfontosabb, hogy Jézus Urunk, vagyis Istenünk. Isten Ő, de nem egy távoli Isten, aki elérhetetlen magasságokban trónol valami elefántcsonttorony tetején és mit sem törődik velünk, hanem olyan Isten, akinek igenis köze van az életünkhöz, akit érdekel a sorsunk, akit így hívnak, Emmánuel, vagyis „velünk az Isten". Amikor azt mondjuk, Urunk, azzal kifejezzük, hogy Jézus Úr a mi személyes életünkben és mi engedelmeskedni akarunk Neki. Amikor Úrnak valljuk, azzal azt is mondjuk, hogy az Ő Országának (régi magyar kifejezéssel Úrságának) polgárai vagyunk. És Mesternek is mondjuk őt, mert Ő valóban tanít minket, és nem haszontalannak tűnő tárgyakkal traktál (ahogyan magunkat éreztük sokan annak idején fizika órán…). Tanít bennünket először is Isten ismeretére, vagyis hogy az Isten szerető Atya (legszebb példa erre a Lukács evangélium 15. fejezete a Tékozló fiú példabeszédével). Tanít az üdvösség ismeretére – „*Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül*" (Mk 16,16). A hit nem más, mint élő, személyes kapcsolat az imént említett Atya Istennel, a keresztség pedig ennek a kapcsolatnak a kifejeződése életünkben, hiszen e szentség által válunk Isten gyermekeivé, akik így joggal nevezik Őt Atyának, és Krisztus testének tagjává tesz bennünket, akik úgy akarunk élni, ahogy a Fiú, és megnyitja az utat a többi szentség vételéhez, amik az élet nagy mérföldköveinél elhelyezkedve annak megünneplései, hogy Isten tevőleg jelen van az életünkben. Végül tanít arra, hogyan éljünk; ennek legszebb, legtömörebb összefoglalása a Hegyibeszéd, aminek kulcsmondata az ún. Aranyszabály: „*Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük!*" (Mt 7,12).

Barátunk és Táplálékunk

A Barát megszólítás föltételez egy kölcsönös szeretetkapcsolatot, melyben Jézus kezdeményez. Ő mond először barátainak minket, amint az Utolsó Vacsorán a szeretet parancsát adja: „*Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek benneteket. Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért. Ha megteszitek, amit parancsolok nektek, a barátaim vagytok. Nem nevezlek többé szolgának benneteket, mert a szolga nem tudja, mit tesz ura. Barátaimnak mondalak benneteket, mert amit hallottam Atyámtól, azt mind tudtul adtam nektek.*" (Jn 15,12-15). Kereszthalálával megmutatta azt is, hogy mindezt komolyan gondolja, mi vagyunk a barátai, akikért életét adta. Erre a szeretetre válaszul, fontos, hogy mi is Barátunknak mondjuk Őt. Ha ezt megtesszük, azzal azt mondjuk, hogy beengedjük Őt életünk mindennapjaiba; hogy a Vele való kapcsolatunk nem merül ki külsőségekben, hanem öröm forrása számunkra; hogy bensőséges, intim kapcsolatot ápolunk vele, amiben már nincs sem szégyen, sem félelem; hogy rá merjük bízni titkainkat, gondjainkat, örömeinket; hogy a jelenlétében akarunk élni – nemcsak az

imában, szentmisén akarunk vele lenni, hanem a munkában, szórakozásban is; hogy merünk és akarunk áldozatot hozni érte – ez elsősorban a becsületes munkát, állapotbeli és hivatásbeli kötelességeink teljesítését, a felebaráti szeretet gyakorlását jelenti, és csak ezután jönnek a kisebb-nagyobb önmegtagadásaink, böjtjeink; hogy nem áruljuk el őt a mindennapokban, vagyis nincs életünkben kettősség (pl. vasárnap vs hétköznapok).

Jézus nemcsak Barátunk, hanem Táplálékunk is. Valóban testi-lelki táplálék. A kafarnaumi zsinagógában mondja el nagy eucharisztikus beszédét, amelyben saját magáról, mint az Élet kenyeréről beszél (Jn 6), az Utolsó Vacsorán pedig a kenyeret Testévé, a bort pedig Vérévé változtatja. Mit is tesz tehát? Az Eucharisztiában valóságos testi táplálékban adja nekünk saját magát (ezzel kifejezi azt a vágyát, hogy a legbensőségesebben akar egyesülni velünk, a legközelebb akar lenni hozzánk, eggyé akar válni velünk, hisz két egymást szerető személy ennél közelebb már nem is lehet egymáshoz – két kis példa az életből: amikor meglátunk egy édes kisdedet, amint nagy szemeivel ránk bámul, elmosolyodik és kezecskéivel a levegőt markolássza, akaratlanul is azt mondjuk, „mindjárt megzabálom!", azt pedig nem is kell magyaráznom, ahogy a szerelmesek nyalják-falják egymást…), de ezzel a táplálékkal Jézus a lelkünket akarja táplálni – az örök életre. Ugyanakkor Jézus pusztán lelki táplálékként is jelen van számunkra, hisz Ő maga Isten Igéje/Szava. Jézus idézi megkísértésekor a Második Törvénykönyvet (Mtörv 8,4): „*Írva van: nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való.*" (Mt 4,4).

Orvosunk és Békességünk

Az Ókeresztény korban az Egyházatyák és lelki írók gyakran használják Krisztusra az orvos képet. Mára kicsit kikopott a lelki irodalom nyelvezetéből ez a metafora (nem mondom, hogy azért, mert negatív tapasztalataink lehetnek az egészségüggyel…). Pedig Jézus valóban orvos, hisz gyógyít. Gyógyítja az áteredő bűnt, aminek sebe ott van minden ember lelkében (persze a keresztség után is tudunk bűnt elkövetni, rosszindulatúak lenni, Istentől elfordulni – mert ez olyan heg a lélekben, mely begyógyulva is látszik); gyógyít bennünket a bűnre való hajlandóságunkból; gyógyítja személyes bűneink okozta sebeinket (minden bűn, akár Isten, akár a felebarát ellen irányul, közvetlenül, rombolóan hat vissza az elkövető személyre, mint a puskatus ütése – a bűn okozta seb az elkövető lelkében pedig nem más, mint az Istentől való fokozatos távolodás, az önzés erősödése); gyógyítja kapcsolatainkat, először is azáltal, hogy az Ő személyében engesztelődhetünk ki Istennel és egymással is, másrészt azzal, hogy erősíti a szeretetkapcsolatot Istennel (Atya-gyermek) és a felebaráttal (testvér); végül gyógyítja testi gyengeségeinket, betegségeinket (erről tanúskodnak a csodák, gyógyulások mind Jézus nyilvános működése, mind az Egyház kétezer éve alatt).

Végezetül Jézus a mi Békességünk. Már Mikeás próféta így jövendöl a Messiás születéséről szólva: „*Ő maga a béke lesz*" (Mik 5,4). Jézus születésekor a pásztoroknak megjelenő angyalok hirdetik: „*Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakaratú embereinek!*" (Lk 2,14). Jézus pedig így szól, mintegy végrendelkezve az Utolsó Vacsorán: „*Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja.*" (Jn 14,27).

Ő tehát a mi Békénk, de mi is a béke? A Szentírásban a béke (héb. Shalom) jóval több, mint a háború hiánya. Harmonikus egyensúlyt jelent Teremtő és teremtmény, teremtmény és teremtmény között, valamint a teremtménynek saját magával. Krisztusban, a mi Békességünkben az Isten egy lesz közülünk; az ellentétek feloldódnak; a különbségekből sokszínűség lesz; a sok egységgé válik; a bosszú átalakul az ellenségért mondott imává; az örök élet és utolsó ítélet távlata pedig arra vezet, hogy lemondjunk a sokszor önkényes, kényszeres, saját kezű földi igazságszolgáltatásról. Krisztus békéje a keresztségben elnyert istengyermekségünkből fakad (szinte látjuk magunk előtt az ideális családban felnövő gyermek sugárzó békéjét); az Isten és felebarát iránti szeretet megélése által növekszik; Jézus második eljövetelével pedig beteljesedik (a liturgia ennek a teljességnek az elővételezése).

„…és elvitte őt Jézushoz"

Ha Krisztus ennyit jelent nekünk, keresztényeknek, akkor szívügyünk kell, legyen, hogy másokat is elvigyünk hozzá. Annyira szép a János evangélium elején a jelenet, amikor Keresztelő János két tanítványa, egyikük András, Simon Péter testvére, elmegy, megnézi, hol lakik az Úr, vele maradnak kicsit és felismerve, hogy Ő a Messiás, András elújságolja ezt fivérének, „*és elvitte Jézushoz*" (Jn 1,42). Nem elégszik meg a szavakkal, elvezeti testvérét az Úrhoz. A keresztény élet missziós lét. Küldetésünk, hogy másokat Jézushoz vezessünk. Hiszem azt, hogy a mennyország kapujába érve egy kérdést biztos feltesznek majd nekünk – Kit hoztál magaddal? Igen ám, de hogyan vigyünk másokat Jézushoz? A legkézenfekvőbb megoldás András apostolé, tudniillik, hogy ténylegesen kézen fogunk valakit és odavezetjük Krisztushoz, csak az a bökkenő, hogy ez a lehetőség már nem áll rendelkezésre, hisz Jézus nem jár köztünk itt a Földön, fölment a mennybe. Vigyük el a másikat a templomba? Nem rossz ötlet, de ebből sem lesz feltétlen személyes találkozás, mert gyönyörű, díszes templomainkban sok minden elvonhatja a figyelmet, a misén pedig könnyen kívülállónak érezheti magát, nem ismerve az odavaló viselkedést. Segítsük a másikat a szentségek vételéhez? Kellő hit nélkül nem értenék, hókuszpókusznak tűnne. Akkor, ha azt akarjuk, hogy Jézussal találkozzon, vigyük el a paphoz? Na, ez a legrosszabb megoldás! Egyrészt azért, mert ezáltal lepasszoljuk missziós felelősségünket, legyen az a papok, szerzetesek dolga, hogy Jézushoz vezessék az embereket – pedig ez minden megkeresztelt küldetése, másrészt sok előítélet él az emberekben a papokkal szemben és a személyek közötti igaz találkozáshoz szükséges felszabadultság is hiányozhat egy ilyen, sokak számára idegen szituációból. A leghatékonyabb, ugyanakkor a legnagyobb kihívást jelentő út nem más, minthogy saját szavaim, tetteim, egész életem által vezetem a másikat Jézushoz. Erről szól a keresztségünk. Krisztus testének leszünk a tagjai, életünk beleoltódik az Ő életébe, és kezem az Ő keze lesz, szám az Ő szája, lábam az Ő lába…. A keresztény szó (gör. khrisztianosz) eredeti jelentése krisztusi, vagyis olyan ember, aki Krisztus ikonja itt a Földön, a másik Krisztus (lat. alter Christus). És ez az igazi misztika, Testvéreim, a mi keresztény misztikánk, amiről kétezer év szentjei tesznek tanúságot! A mai világ ki van éhezve a misztikára, hogy azt azonban megtaláljuk, nem kell keletre mennünk, nem kell indiai ruhába öltözött Juliskákként flangálni az utcán, nem kell lótuszülésben bámulni

Illusztráció – Rembrandt: Az utolsó vacsora, Leonardo da Vinci után

a köldökünket, torna helyett jógázni és ezoterikus praktikákkal csillapítani a természetfeletti utáni éhségünket. Van saját misztikánk!

Végezetül, buzdításképp álljon itt egy rövidke történet:

Egy hajléktalanszállón a megrögzött alkoholistaként ismert Ignácra olyan nagy hatással volt az ott dolgozó önkéntesek önfeláldozó viselkedése, hogy ennek köszönhetően teljesen megváltozott. Olyan segítőkész férfi vált belőle, hogy a központ dolgozói és látogatói sem láttak hasonlót. Ignác éjjel-nappal fáradhatatlanul sürgött-forgott. Semmiféle munka nem lehetett túl megalázó számára. Akár arról volt szó, hogy kitakarítson egy rosszulléttel küszködő alkoholista után, akár arról, hogy kisúrolja az összepiszkolt mosdókat, Ignác az első szóra, mosolyogva ugrott és hálás volt, hogy segíthet. Számítani lehetett rá akkor is, ha legyengült embereket kellett megetetni, vagy amikor ágyba kellett fektetni azokat, akik egyedül képtelenek voltak rá. Egyik este a szálló káplánja a nagyteremben csendesen üldögélő, szokott társasághoz beszélt és kiemelte, mennyire fontos, hogy kérjük Istentől a változást. Egyszer csak felállt egy férfi, odafutott az oltárhoz, térdre vetette magát és ezt kiabálta: „Istenem, add, hogy olyan lehessek, mint Ignác! Hadd legyek én is olyan, mint Ignác!" A káplán odahajolt hozzá: „Kedves fiam, talán jobb lenne azt kérni, hogy olyan legyél, mint Jézus!" A férfi kérdőn nézett a papra: „Miért, Jézus olyan, mint Ignác?"

Berta László
nagyoroszi plébános

„EMBER EMLÉKEZZ, PORBÓL VAGY ÉS PORRÁ LESZEL!"

Hamvazószerdával kezdődik a kereszténység legnagyobb ünnepét, a húsvétot megelőző 40-napos böjti időszak. Ezen a napon a pap meghinti hamuval a fejünket és a következőket mondja: „*Ember emlékezz, hogy porból vagy és porrá leszel*."

Ha kicsit megállunk, és elgondolkozunk ezeknek a szavaknak a jelentőségén, érezhetjük, hogy a Nagyböjt negyven napja, keresztény emberi mivoltunk legnagyobb kérdéseit állítja elénk: Miért élek? Mi célom van a világban? Mi lesz, ha meghalok? Mi értelme van az életemnek? Miért múlik el minden? Ezekre az egzisztenciális kérdésekre azonban nincs kész válasz, mindenki önmagának kell ezt megválaszolja. Míg Egyházunk tanítása rávezethet erre, a végső választ mégis mi mondjuk ki magunkban. A világban minden elmúlik, változik, semmi sem állandó. Változik az időjárás, a hangulatunk, körülményeink, múlik az idő, megöregszünk. Életünk a halál felé vezet, és életünket a halálhoz való viszonyulásunk alapján érthetjük meg igazán. Erre az elmúlásra figyelmeztetnek a szent jelek a liturgiában: jelen esetben a pap szavai és a kereszt rajzolása homlokunkra a szentelt barka hamujával.

Egyházunk, bölcs tanító módjára, évről évre a nagyböjti szent időben feleleveníti bennünk a szenvedést, a halált és a végső dolgokba vetett hitünket. Ebben az időszakban is felhívja a figyelmünket arra, hogy lassítsunk a mindennapi tempónkon és életvitelünkön. Álljunk meg egy kicsit és vessünk számot pár évtizedes életünkkel: ne a múlandót, a külsőségeket, saját erőnket hajhásszuk, hanem az örök emberi értékeket: a szeretetet, békét, nagylelkűséget, áldozatvállalást, mások és a rászorulók segítését. Emberi életünk akkor lesz igazán teljes, ha rájövünk arra, hogy múlandó életünk értelme ezekben az örök értékekben van elrejtve. Minél többet adunk szeretetben nagylelkűen magunkból a másik ember számára, vagy vállalunk áldozatot a másikért, annál inkább nyer értelmet az életünk, annál inkább lesz értékesebb, szentebb. Így válunk Krisztushoz is egyre hasonlóvá, aki a szeretet és az áldozatvállalás legmagasabb fokát mutatta meg nekünk azzal, hogy kereszthalálával megváltott minket bűneinktől. A nagyböjti időszak éppen ezért „*értékes idő arra, hogy hathatósabbá tegyük az imádságot és a böjtöt, és megnyissuk szívünket az isteni akarat tanulékony befogadására.*" (II. János Pál 2005-ös nagyböjti üzenete)

Sokan a böjtöt úgy fogják fel, mint valamiről való lemondást, megvonást (most nem eszem negyven napig csokoládét). Azonban a keresztény böjt ennél sokkal többet és mélyebbet jelent: segít felismerni, milyen nagy az Atyaisten szeretete irántunk, imádságra, megtérésre hív és arra, hogy mindig, minden körülmények között Krisztust válasszuk, gondolatainkban, imáinkban. Ő megmutatta számunkra az igaz példát 40-napos pusztai böjtölésével. Nem öncélból tette ezt, hanem azért, hogy az Atyával való kapcsolatát minél inkább elmélyítse, és a kísértések között és ellenére is az Atya mellett döntsön és megvalósítsa szeretet-tervét a megváltás által.

A böjt tehát sosem öncélú, ahogy Jézus Krisztus élete, áldozatvállalása, kereszthalála sem önnön célt szolgált, hanem minden ember üdvösségét. Ha tehát böjtölünk, azt sosem öncélúan, magamutogatásból tesszük, hanem mindig valamilyen nagyobb cél érdekében. Gondoljunk csak a jelenlegi helyzetünkre: otthon kell maradnunk, sok tervünkről le kell mondanunk kis ideig, dédelgetett céljainkat, vágyainkat nem tudjuk megvalósítani. Otthon kell maradnunk, hogy másokat ne betegítsünk meg. Sok ember részéről kíván ez a fajta mentalitás és cselekedet áldozatot. Magyarán szólva: ki kell böjtölnünk ezt az időszakot, hogy újra szabadon, egymással közösségben lehessünk.

A keresztény ember nagysága abban is megmutatkozik, hogy mindent holisztikusan szemlél, vagyis a teljességet figyelembe véve. Ez a fajta szemlélet keresztény derűre indít, arra, hogy ebben a borús időben is a jó dolgokat lássuk meg, és ne nyomjon le a sok negatívum, emellett magunkból a legjobbat hozzuk ki. A tragédiák mellett és ellenére is hálát tudjunk adni Istennek: hálát, hogy családjaink együtt lehetnek, több minőségi időnk van egymásra otthonainkban (közös esti társasjáték, beszélgetések, közös házimunka és főzés), s emellett új dolgokat tanulhatunk egymástól, és felfedezhetünk családtagjainkban, gyermekeinkben olyan értékeket, amiket eddig nem ismertünk fel bennük..

Álljon most előttünk az ószövetségi választott nép babiloni fogságának képe, amikor Izrael népe imádságban és hitében megerősödött. Emellett álljon előttünk a Szentcsalád példája is, amelynek Egyiptomba kellett menekülnie Heródes haragja elől. Ott kellett maradniuk, el kellett mindent hagyniuk, szülőföldet, hazát, rokonokat, ismerősöket, hogy később visszatérve életükkel, munkájukkal az emberiséget szolgálják.

Imádkozzunk a Szentcsaládhoz, hogy családunk az Egyház magja, a szeretet és az imádság központja legyen!

Horváth Péter

PORBÓL ... PORRÁ?

Hamvazószerda – még jelen voltunk a szentmisén, amikor Egyházunk a megszentelt húsvéti barka hamujával rajzol keresztet homlokunkra ezekkel a szavakkal: *Emlékezz, ember, porból lettél, porrá leszel.*

Az alázatra hív fel Egyházunk ezekkel a szavakkal, melyek áhítattal töltenek el bennünket, lecsendesítenek, és örömmel is megajándékoznak. Ilyenkor, Atyáink keresztet rajzoló kezére nézve, arcába tekintve öröm tölt el, hogy részese lehetünk ennek a nagy misztériumnak, öröm tölt el, hogy együtt lehetünk Krisztus szeretetében.

Az Isten iránti alázat szeretetből fakad, Krisztus urunk tanít bennünket arra, milyen a mi mennyei Atyánk. Micsoda boldogság számunkra, hogy Teremtőnk arcát ismerhetjük Jézus által! A keresztény embert nem gyötrik kétségek, nem vergődik, mi is életének célja és forrása. Tudja, Isten szeretetből teremtette, s életének célja, hogy Istent viszontszeresse.

Az alázat szeretetből fakad, az őszinte, szívből akart engedelmesség boldogságot ad, és beteljesíti a szabadságot. S mi mást akarna a mi mennyei Atyánk, mint hogy boldogok legyünk. Jézusunk olyan tökéletességre tanít, melyet az embertársaink iránt tanúsított szeretet, és a magunk felelős szeretete testesít meg.

Mennyei Atyánk, áldj meg minket, add bölcsességedet, a megbocsátást.

Szerető szívű Jézusunk, légy bennünk, köztünk, valósuljon meg a te országod, s akaratod szerint boldoguljunk, a te tanításod legyen az utunk, formálódjon általunk a te igazságod, életünk legyen egészen a tiéd. Áldásod a mi ételünk, szíved a mi hajlékunk, tanításod a mi menedékünk, szent törvényed a mi kötelékünk. Bocsáss meg nékünk, és bocsáss magadhoz. Legyünk részesei ígéretednek, a feltámadásnak és az örök életnek, mit magad mutattál meg nekünk, mint üdvösségünk zálogát. Ismerj el minket magadénak, hogy szentjeiddel együtt veled lehessünk és dicsőségedet zengjük örök boldogságban. Jöjj, Szentlélek, kormányozz bennünket, lehessünk bölcs és bátor tanúságtevői a Szentháromság egy Istennek.

Szorongattatásunkban papjaink Jézussal kettesben mondják a szentmisét, s itthon, magunkban járjuk a keresztutat. Az ünnep azonban nem marad el, a feltámadást hirdetik harangjaink, az orgona visszatér legszebb dalával. Mennyek és föld nem szűnik meg üzenni a reményt. A teremtett világ zengi dicséretét Teremtőjének, így szemléljük, így legyünk gazdája, nem süket füllel.

„Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre. Hiszed ezt?” – kérdi Jézus Mártától (Jn 11,25-26), és mindannyiunktól.

Ha hit van, minden van: egészség, öröm, áldás, megbocsátás, munka és remény. Fáradhatunk, szenvedhetünk, küzdhetünk, ám Urunk felé igyekszünk életünk zarándokútján, és nem félünk a haláltól, hiszen bírjuk az örök élet, a feltámadás ígéretét.

Honnan jövünk és hová megyünk – a titok felfoghatatlan. Hisszük, hogy Istentől, és reméljük, hogy Istenhez. Ő az origó, mindennek forrása, és Ő a cél.

Koczka Tamásné

Romano Guardini: HAMU

Az erdőszélen szarkaláb virágzik. Sötétzöld levelei szeszélyesen szaggatottak. Nyúlánk kocsánya határozott vonalú és finoman hajlékony. Szirmai mintha nehéz selyemből volnának kiszabva, s olyan kékek, hogy ragyogásuk, mint valami drágakőé, betölti a levegőt. S ha most jönne valaki, letörné a virágot, s utána megunván a tűzbe dobná... csak néhány pillanat, s a pompázó virágból nem maradna vissza más, mint egy keskeny, szürke hamucsík.

Amit a tűz itt rövid pillanatok alatt vitt végbe, ugyanazt teszi az idő állandóan minden élővel: a díszes páfránnyal, a terebélyes tölggyel. Ezt cselekszi a könnyed pillangóval, ezt a suhanó fecskével, ezt a fürge kis mókussal és a nehéz bikával. Mindig ugyanaz az eredmény, akár gyorsabban, akár lassabban megy végbe, akár sebesülés vagy betegség, akár tűz vagy éhhalál legyen is az ok: egyszer csak minden virágzó élet hamuvá lesz.

A hatalmas termetből ritkás porrakás lesz, amit minden kis szél tovafúj. A ragyogó szirmokból szürkés, lisztszerű por. A melegen duzzadó, érző életből szegényes holt föld, sót még ennél is kevesebb: hamu!

Belőlünk is ez lesz. Hogy megborzadunk, ha nyitott sírba tekintve pár csont mellett néhány maroknyi szürke hamut pillantunk meg: *„Emlékezzél, ember, hogy porból vagy és a porba térsz vissza!”*

Mulandóság – ezt jelenti a hamu. A mi mulandóságunkat, nem a másokét. A mienket. Az enyémet! Az én mulandóságomról szól, amikor a pap a nagyböjt elején az elmúlt virágvasárnapon még üdén zöldellő barka hamujával keresztet rajzol homlokomra: *„Memento homo, quia pulvis es, et in pulverem reverteris!”*

Minden hamuvá válik. A házam, a ruhám, a bútorom, a pénzem, a szántóföld, a rét, az erdő. Kutyám, mely hűségesen kísér, és az állatok ott az istállóban. A kéz, amellyel írok, szemem, amellyel olvasok, és az egész testem. Az emberek, akiket szerettem, az emberek, akiket gyűlöltem, s az emberek, akiktől féltem. Ami nagynak tűnt fel előttem a földön, és ami kicsinynek, megvetendőnek látszott: minden hamuvá válik... minden...

Jézus példabeszédei II.

Kedves Olvasók!

Az előző számunkban elkezdtem az egyes példabeszédek magyarázatát. A magvető, a konkoly és a búza, a mustármag és a kovász került elemzésre, és most folytatom tovább azokkal, amelyek különösen is ide illenek a nagyböjti időhöz.

Emlékeztetőül ismét leírom a négy szempontot, amely alapján elemezzük a példabeszédeket:

1. Gondoljuk át, miről is szól a példabeszéd? Kik a szereplői, mi a példabeszéd szó szerinti magyarázata? Körülmények, elhelyezés abban a korban.
2. Mit akar tanítani a példabeszéd? Hittani vagy erkölcsi igazságot?
3. A példabeszéd tanítása mit mond nekem? Az én életemben mire kell odafigyelni, mit kell változtatnom eddigi magatartásomon?
4. Hogyan tudom a magam életében megvalósítani a kapott üzeneteket?

A gonosz szőlőmunkásokról szóló példabeszédben Jézus a saját sorsát vetíti előre. (Máté 21,33-44)

Jézus a szőlővel kapcsolatos munkálatokat szívesen használja tanításának megmagyarázására. A szőlőművelés Palesztinában is jelentős volt, mint nálunk is, a mai napig. A szőlő, mint növény szervezeti működése a legalapvetőbb kapcsolatot mutatja Jézus és a követői között, melyről így beszél hasonlatában: *„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők*". (János 15,5)

A szőlőművelés is gyakori példája Jézusnak, ezekhez tartozik a gonosz szőlőmunkások története. A szőlő tulajdonosa természetesen az Isten. A munkások a választott nép vezetői, az írástudók, a farizeusok. A szőlő a választott nép, amelyet Isten útján felelősséggel kellene vezetniük. Jézus visszaidézi a példabeszéd szerint az ószövetségi prófétákat, Isten küldötteit, akikre nem hallgattak, sőt, bántalmazták őket, egyeseket meg is öltek. Jézus saját sorsát jövendöli meg a gazda fia személyében. Azt gondolja a gazda: *„A fiamat csak becsülni fogják. Ám a munkások azt mondták: itt az örökös öljük meg."* A példabeszédhez hozzá is tesz az evangélista: *„A példabeszéd hallatára a főpapok és farizeusok megértették, hogy róluk van szó."* Meg is akarták torolni, de nem merték akkor még bántani.

Csak megjegyzem: Úrnapján az egyik sátorban ezt a példabeszédet olvassuk fel, amikor arról elmélkedünk, hogy Jézus az Oltáriszentségben, mint áldozat van jelen.

Milyen tanulságot tudunk levonni magunknak ebből a példabeszédből? Egyrészt hálásak vagyunk Jézusnak, hogy úgy szeretett minket, hogy feláldozta értünk életét, hogy megtisztuljunk bűneinktől, és Isten gyermekei lehessünk. Másrészt a Jézushoz tartozást nem mindenki fogadja el és ezért bizonyos szenvedéseket is kell viselnünk a hitünkért. (Tovább lehet folytatni egyénileg is az elmélkedést.)

A húsvéti ünnepkörben alkalmas elmélkedési történet **a dúsgazdag és a koldus Lázár példabeszéde**. (Lukács 16,19-31) Ebben Jézus az üdvösség elnyerésének feltételeit szögezi le, valamint a felebaráti szeretet fontosságát hangsúlyozza. Röviden összefoglalva a történetet, az irgalmas lelkületről, valamint a halál utáni elszámolásról szól. A társadalom két végén élő embert mutat be, a dúsgazdagot, akinek mindene megvan, a földi élet minden kényelme, gazdagsága, élvezete a lába előtt hever, és a gazdagsága teljesen elvakítja a szemét. Csak önmaga gondtalan életét látja, teljesen érzéketlen minden emberi nyomorúság iránt. Azt hiszi, hogy ez a gazdagság és gondtalan élet itt a földön örökké tart, nem gondol arra, hogy egykor el kell számolnia tetteivel.

Azért hangsúlyoznunk kell, nem minden gazdag ember ilyen, mint a példabeszéd embere. Vannak és voltak nagyon gazdag emberek, akik a gazdagságukat mások megsegítésére és nemes célok megvalósítására fordították és fordítják. Akik munkalehetőséget biztosítanak sok embernek, akik szociálisan érzékenyek és szívesen jótékonykodnak, komoly értékeket létesítenek és fenntartják, pl. templomokat, közintézményeket.

Kétségtelen tény azonban, hogy a gazdagság nagy veszélyt hordoz magában. Sokszor az ilyen embernek nem elég semmi, mindig többet és többet akar magának megszerezni. Az egész gondolkodása az anyagiak körül forog és mindenkit anyagi helyzete szerint ítél meg.

A másik szélsőség a koldus Lázár személye, akinek semmije sincs, aki testileg is sokat szenved, ahogyan olvassuk a példabeszédben: *„ült a gazdag kapujában és csak a kutyák nyaldosták sebeit"*. Várta, hogy a gazdag asztaláról egy kevés neki is jut. De nem adtak neki, talán még el is kergették a házuk elől. Mindig voltak és vannak szegény emberek. Van, aki saját hibájából kerül ebbe az állapotba, de sokan hibájukon kívül az életük alakulása miatt kerülnek az utcára. Ma úgy hívjuk őket, hogy hajléktalanok.

A gazdag nem azért került a pokolba halála után, mert gazdag volt, hanem a szívtelensége miatt. Lázár nem azért került a mennyországba, mert szegény volt, hanem azért, mert béketűréssel viselte sorsát.

A példabeszédnek vannak olyan mozzanatai, amelyek dogmatikailag, hittanilag nem állják meg a helyüket. Például: a párbeszéd a mennyország és a pokol között. Ez mutatja, hogy nem a részleteket kell a példabeszéd minden szavában elemezni, hanem a példabeszéd üzenetét kell megfontolni, amit Jézus mondani akar benne.

Mi az üzenete? Isten ítélete igazságos, mindenki megkapja azt, amit érdemel, a jutalmat vagy a büntetést.

A példabeszédnek van egy Jézusra vonatkozó része is, amikor a gazdagnak mondja Ábrahám: *„testvéreid, hallgassanak Mózesre és a prófétákra. Nem hallgatnak rájuk, mondja a gazdag a pokolban, de ha valaki a halálból fel-*

Kép – Philippe de Champaigne: A jó pásztor

támadna nekik, arra biztosan hallgatni fognak." Jézus fájdalmasan ezzel fejezi be a történetet: „*Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor, ha a holtak közül támad is föl valaki, annak sem fognak hinni.*"

Hiszen Krisztus feltámadásának tényét a zsidó vezetők próbálták hamis állításokkal letagadni az emberek előtt, hiába támadt föl, akkor sem hittek benne.

Röviden ezt a tanulságot vonhatjuk le a történetből magunk számára: Úgy kell élnünk, hogy egykor kiérdemeljük örök üdvösségünket. Az egymás iránti szeretet legyen alapelvünk életünkben, különösen figyeljünk oda a segítségre szoruló embertársainkra.

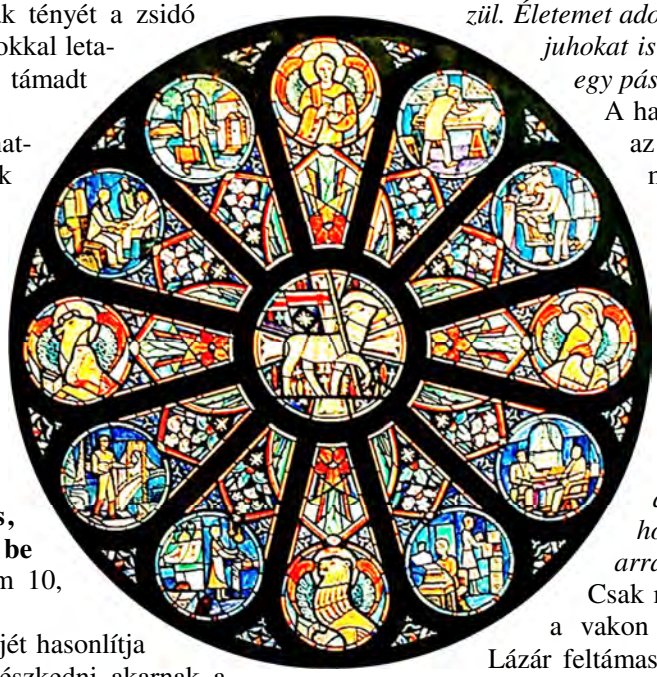

Még egy példabeszédet gondoljunk át, amelyben **Jézus, mint jó pásztor mutatkozik be számunkra**. (János evangélium 10, 1-18)

Jézus ebben a nép igazi vezetőjét hasonlítja össze azokkal, akik csak nyerészkedni akarnak a vezetői pozíciók által, és önmaguk gazdagodását tekintik egyetlen célnak. Ezzel szemben Jézus szolgálni akarja az embereket. Azt mondja: „*Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért.*"

Ebben a történetben Jézus felsorolja mind a jó pásztornak, mind a hamis pásztornak, a béresnek a tulajdonságait.

A jó pásztor tulajdonságai: Az ajtón megy be az akolba, Aki az ajtón megy be, az a juhok pásztora. Nevükön szólítja juhait, kivezeti őket a legelőre. Megindul előttük és a juhok követik, de idegen után nem mennek. *A juhok számára én vagyok az ajtó. Aki rajtam keresztül megy be, az üdvözül. Életemet adom a juhokért. Más akolban lévő juhokat is vezetnem kell. Egy nyáj lesz és egy pásztor.*

A hamis pásztor tulajdonságai: Nem az ajtón megy be, hanem máshol mászik be, így tolvaj és rabló. A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson. A béres otthagyja a juhokat és elfut, amikor látja, hogy jön a farkas.

Jézus végül azt mondja: *„Azért szeret engem az Atya, mert odaadom életemet, hogy aztán vissza is vegyem. Önként adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, és hatalmam van arra, hogy visszavegyem."*

Csak megjegyzem, hogy ez a szakasz a vakon született meggyógyítása és a Lázár feltámasztása közötti részben olvasható János evangéliumában.

Ezt a szakaszt olvasva, az első gondolatunk, hogy hálás szívvel tekintünk Urunkra, Jézus Krisztusra, aki szeret minket, tanít minket, vezet az üdvösség útján. Feláldozta életét a keresztfán, hogy mi Isten gyermekei lehessünk és megszabaduljunk bűneinktől. Nem azt nézi, hogyan büntessen meg, ha rosszak voltunk, hanem bátorít, biztat, hogy álljunk ismét talpra. Személy szerint tartozunk hozzá, nem kell sokat beszélnünk, mert belsőleg ismer minket. Azt a kegyelmet adja, amire a legnagyobb szükségünk van.

A jó pásztorról elmélkedve eszünkbe jut az a számtalan lelkiatya, jó pásztor, akik teljes odaadással és áldozatos lélekkel végezték és végzik lelkipásztori szolgálatukat. Az ilyen pásztor nem kímélve önmagát, az életét is odaadja a hívekért. Mindannyian számtalan példát tudnánk felsorolni csak az elmúlt századból. Én magam is úgy gondolom, hogy csak ilyen pásztornak érdemes lenni.

De az is fontos, hogy a juhok, vagyis az emberek hallgassanak is a pásztorukra. Ez sajnos sokszor nem így van. Inkább hallgatnak a divatra, a jól hangzó hamis prófétai tanításokra, a közvéleményre. Ez sok fájdalmat okoz az értük fáradozó, értük aggódó pásztoruknak. De azt is el kell ismerni, hogy nagyon sokan vannak a hívek közül, akik pásztoruk örömére vannak, segítik munkájukat, mindabban, amiben csak tehetik, saját felelősségüket érezve embertársaikért.

Kedves Olvasók!

E három példabeszéd jézusi tanítása is hozzájárul talán ahhoz, hogy még jobban törekedjünk az igaz keresztény életre. Hozzájárul ahhoz, hogy még jobban bízzuk magunkat Mennyei Atyánk és az Úr Jézus oltalmába. Megérezzük, hogy nem vagyunk magunkra hagyatva ebben a nehéz helyzetünkben. Szenvedéseink elviselésére adjon az Úr erőt, mielőbbi gyógyulást es reménységet a feltámadásban.

Áldott húsvéti ünnepeket kívánok minden Olvasónknak és kedves családjuknak.

Szeretettel: András atya

HÚSVÉTI IMÁDSÁG

Urunk, Jézus Krisztus,
te a halál sötétségébe elküldted világosságodat.
A legmélyebb magány örvényében
most és mindenkor
szereteted elrejtett hatalma lakik,
s titkaid közepette
a megváltottak allelujáját énekelhetjük.

Add meg nekünk a hit alázatos egyszerűségét,
mely nem hagy tévelyegni minket,
s ha a sötétség és az elhagyatottság óráiba hívsz,
amikor minden bizonytalannak látszik,
adj abban az időben is,
amikor ügyed halálküzdelmet vív,
elegendő fényt, hogy téged el ne veszítsünk,
elegendő fényt, hogy másoknak is fény lehessünk,
azoknak, akik még jobban rászorulnak erre.
Hadd világítson be húsvéti örömöd titka,
mint a hajnalfény,
napjainkba,
hadd legyünk igazán húsvéti emberek
a történelem nagyszombatjain.
Add, hogy a világos és a sötét napokban egyaránt,
a mai időkben is,
vidáman járjuk utunkat,
eljövendő dicsőséged felé. Ámen.

(XVI. Benedek pápa imája)

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA AZ EUCHARISZTIA SZENTSÉGE II.

A szent Eucharisztia befejezi a keresztény beavatást. Akik a keresztség által fölemeltettek a királyi papság méltóságára és a bérmálás által mélyebben hasonulóvá váltak Krisztushoz, az Eucharisztia által az egész közösséggel együtt részesednek az Úr áldozatában.
„Üdvözítőnk az utolsó vacsora alkalmával, azon az éjszakán, melyen elárultatott, megalapította testének és vérének eucharisztikus áldozatát, hogy így a kereszt áldozatát, a századokon át, eljöveteléig megörökítse, és így szeretett jegyesére, az Egyházra bízza halálának és föltámadásának emlékezetét: az irgalom szentségét, az egység jelét, a szeretet kötelékét mint húsvéti lakomát, melyen Krisztust vesszük magunkhoz, lelkünket kegyelem tölti el, s a jövendő dicsőség záloga nekünk adatik.” (II. Vatikáni Zsinat Sacrosanctum Concilium, SC 47)

V. A szentségi áldozat: hálaadás, emlékezet, jelenlét

A keresztények az Eucharisztiát kezdettől fogva ünneplik olyan formában, amely lényegét tekintve nem változott sem a korok, sem a liturgiák különbözősége miatt. Azért teszik ezt, mert kötelezőnek érzik a parancsot, amit az Úr szenvedésének előestéjén adott: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”. (vö. 1Kor 11,24–25)
Az Úrnak ezt a parancsát teljesítjük, amikor az ő áldozatának emlékezetét ünnepeljük; azt ajánljuk föl az Atyának, amit Ő maga adott nekünk: teremtésének ajándékait, a kenyeret és a bort, melyek Krisztus szavaira és a Szentlélek erejéből Krisztus testévé és vérévé válnak, s így Krisztus valóságosan és titokzatos módon jelenvalóvá válik. Ezért az Eucharisztiát úgy szemléljük, mint hálaadást és dicséretet az Atyának, Krisztus és az ő teste áldozati emlékezetét és Krisztus jelenlétét szavai és Lelke erejének hatására.

HÁLAADÁS ÉS DICSÉRET AZ ATYÁNAK

Az Eucharisztia Krisztus által a kereszten beteljesített üdvösségünk szentsége, áldás és a dicséret áldozata is, hálaadás a teremtés művéért. Az eucharisztikus áldozatban, Krisztus halála és föltámadása által, az Egyház a dicséret és a hálaadás áldozatát ajánlhatja föl mindazért a jóért, szépért és igazért, amit Isten a teremtésben és az emberi nemben alkotott, Istennek minden jótéteményéért, amit a megváltásban és a megszentelésben tett. Az Eucharisztia tehát elsősorban „hálaadást” jelent.
Az Eucharisztia a dicséret áldozata is, amellyel az Egyház az egész teremtés nevében énekli Isten dicsőségét. E dicsérő áldozat csak Krisztus által lehetséges: az Ő személyéhez, dicséretéhez és közbenjárásához kapcsolja a híveket, és így az Atyának a dicséret áldozatát Őáltala ésŐvele ajánljuk föl, amely Őbenne nyer elfogadást.

KRISZTUSNAK ÉS AZ Ő TESTÉNEK, AZ EGYHÁZNAK ÁLDOZATI EMLÉKEZETE

Az Eucharisztia Krisztus húsvétjának emlékezete, egyetlen áldozatának ismétlése és szentségi fölajánlása az Ő testének, az Egyháznak a liturgiájában. Minden kánonban az alapítás szavai után megtaláljuk az anamnézisnek vagy megemlékezésnek nevezett imádságot.
A Szentírás értelmében a megemlékezés nem csupán visszaemlékezés elmúlt eseményekre, hanem azoknak a csodatetteknek a hirdetése, melyeket Isten az emberek javára művelt. (vö. Kiv 13,3) Ezen események liturgikus ünneplésében maguk az események válnak bizonyos módon jelenvalóvá és aktuálissá. Így érti Izrael népe az Egyiptomból történt szabadulását: valahányszor ünneplik a húsvétot, a kivonulás eseményei megjelennek a hívők emlékezetében, hogy életüket ezen eseményeknek megfelelően alakítsák.
Az Újszövetségben a megemlékezés új értelmet kap. Amikor az Egyház az Eucharisztiát ünnepli, Krisztus húsvétjára emlékezik, ami jelenvalóvá válik: az áldozat, amelyet egyszer s mindenkorra ajánlott föl a kereszten, mindig aktuális marad: „Valahányszor az oltáron megünnepeljük a keresztáldozatot, melyben »Krisztus, a mi húsvéti bárányunk föláldoztatott« (1Kor 5,7), megvalósul megváltásunk műve”. (II. Vatikáni Zsinat, Lumen Gentium, LG 3)
Mivel az Eucharisztia Krisztus húsvétjának emlékezete, áldozat is. Az Eucharisztia áldozati jellege magukból az alapító szavakból is kitűnik: „Ez az én testem, mely értetek adatik”, és „ez a kehely az új Szövetség az én véremben, mely értetek kiontatik” (Lk 22,19–20). Az Eucharisztiában Krisztus ugyanazt a testet adja, melyet értünk a kereszten odaadott, és ugyanazt a vért, melyet kiontott „sokakért (...) a bűnök bocsánatára”. (Mt 26,28)
Az Eucharisztia tehát áldozat, mert megjeleníti, jelenvalóvá teszi a kereszt áldozatát, mert annak emlékezete, s mert annak gyümölcsét hordozza: Krisztus „a mi Urunk és Istenünk, (...) a kereszt oltárán egyszer áldozta föl magát a halál által az Atyának, (...) hogy az embereknek örök megváltást szerezzen. Mivel azonban halála után az Ő papsága nem szűnik meg (vö. Zsid 7,24-27), az utolsó vacsorán, »azon az éjszakán, amelyen elárultatott« (1Kor 11,23), (...) szeretett jegyesének, az Egyháznak, miként az emberi természet igényli, (...) látható áldozatot hagyott, hogy az a kereszten egyszer bemutatandó véres áldozatot megjelenítse, emlékezete az idők végezetéig megmaradjon, és üdvözítő ereje azoknak a bűnöknek megbocsátására, melyeket naponta elkövetnek, alkalmaztassék.” (Trienti Zsinat, Doctrina de ss. missae Sacrificio, DS 1740)
Krisztus áldozata és az Eucharisztia áldozata egy áldozat. „Egy és ugyanaz az áldozati adomány, és a papok szolgálatával a fölajánló személy ugyanaz, mint aki akkor a kereszten föláldozta önmagát, csak az áldozat bemutatásának módja különbözik”. (DS 1743) „S mivel ebben az isteni áldozatban, mely a szentmisében történik, ugyanaz a Krisztus van jelen és áldoztatik föl vérontás nélkül, aki a kereszt ol-

tárán egyszer véresen föláldozta önmagát (vö. Zsid 9,14; 9,27) (...), ez az áldozat valóban engesztelő." (DS 1743)

Az Eucharisztia az Egyház áldozata is. Az Egyház, mely Krisztus teste, részt vesz Fejének áldozatában, és Ővele teljes egészében áldozat lesz, kapcsolódik az Ő minden emberért történő közbenjárásához az Atyánál. Az Eucharisztiában Krisztus áldozata teste, az Egyház tagjainak áldozata is lesz. A hívők élete, dicsérete, fájdalma, imádsága és munkája egyesül Krisztus életével, dicséretével, fájdalmával, imádságával, munkájával, az Ő teljes odaadásával, és ezáltal új értéket nyer. Krisztus oltáron jelenlévő áldozata minden keresztény nemzedéknek megadja a lehetőséget, hogy egyesüljön az Ő áldozatával.

A katakombákban gyakran szélesre tárt karokkal, *orante* (imádkozó) testtartású nő alakjában ábrázolják az Egyházat, mely – mint a kereszten karjait kitáró Krisztus – Őáltala, Ővele és Őbenne ajánlja föl önmagát, és jár közben minden emberért.

Az egész Egyház egyesül Krisztus áldozatával és közbenjárásával. A Pápa, aki Péter szolgálatát végzi az Egyházban, minden szentmiséhez kapcsolódik, melyben, mint az egyetemes Egyház egységének jelét és szolgáját, név szerint említik. A helyi püspök mindig felelős az Eucharisztia ünnepléséért akkor is, ha egy pap mutatja be; megemlítik a nevét, hogy jelezzék, a papság körében ő a részegyház vezetője, és a közösség minden szolgálattevőért is közbenjár, aki érte és vele bemutatja az eucharisztikus áldozatot. „Az a szentmise érvényes, melyet a püspök vagy az ő megbízottja vezetésével ünnepelnek." (Antiochiai Szent Ignác Szmirnaiakhoz írt levél 8,1)

„A papok szolgálata által a hívők lelki áldozata egyesül Krisztusnak, az egyetlen közvetítőnek áldozatával, melyet a papok keze az egész Egyház nevében vérontás nélkül és szentségi módon a szentmisében fölajánl egészen addig, amíg az Úr el nem jön." (II. Vatikáni Zsinat, Presbyterorum ordinis, 2)

Krisztus áldozatával nemcsak a földön élő tagok, hanem azok is egyesülnek, akik már a mennyei dicsőségben vannak: az Egyház a Boldogságos Szűz Máriával közösségben és róla, valamint az összes szentekről megemlékezve ajánlja föl az eucharisztikus áldozatot. Az eucharisztikus áldozatot az elhunyt hívőkért is fölajánlják, „a Krisztusban elhunytakért, akik még nem tisztultak meg teljesen" (DS 1743), hogy beléphessenek Krisztus világosságába és békéjébe.

Szent Ágoston csodálatos szintézisbe foglalta e tanítást, mely arra késztet, hogy egyre teljesebben vegyünk részt Megváltónk áldozatában, amit az Eucharisztiában ünneplünk: „Az egész megváltott közösség, azaz a szentek gyülekezete és társasága Istennek fölajánlott áldozat lesz a nagy Pap által, aki önmagát is fölajánlotta értünk a szenvedésben, hogy ily nagy Fő teste lehessünk a szolga alakja szerint. (...) Ez a keresztények áldozata: »Sokan egy test vagyunk Krisztusban«. (Róm 12,5) Amit az Egyház az oltárnak a hívők számára is ismert szentségével gyakorol, ahol megbizonyosodik arról, hogy abban, amit föláldoz, önmaga áldoztatik föl." (De civitate Dei 10,6)

KRISZTUS JELENLÉTE SZAVÁNAK ÉS A SZENTLÉLEKNEK EREJE ÁLTAL

„Jézus Krisztus, aki meghalt, sőt aki föltámadt és az Isten jobbján közbenjár értünk" (Róm 8,34), Egyházában sokszorosan jelen van (LG, 48): igéjében, Egyháza imádságában (vö. Mt 18,20), a szegényekben, a betegekben, a foglyokban (vö. Mt 25,31-46), a szentségeiben, melyeknek Ő a szerzője, a szentmiseáldozatban és azok személyében, akik a papi szolgálatot végzik, de „mindenekelőtt az eucharisztikus színek alatt". (SC 7)

Krisztus az eucharisztikus színek alatt egyedüli módon van jelen, és ez a jelenlét emeli az Eucharisztiát az összes szentség fölé, úgyhogy az Eucharisztia „a lelki élet beteljesedése és az összes szentség célja". (Aquinói Szent Tamás Summa Theologiae III, 73,3) Az Eucharisztia legszentebb szentségében „a mi Urunk, Jézus Krisztus teste és vére, emberi lelkével és istenségével együtt, azaz az egész Krisztus igazán, valóságosan és szubsztanciálisan van jelen". (Trienti Zsinat 13. sessio: Decretum de ss. Eucharistia, DS 1651) „E jelenlétet nem kizárólagosan nevezzük valóságosnak – mintha az egyéb jelenlétek nem valóságosak volnának –, hanem kiemelő módon, mert e jelenlét szubsztanciális, benne ugyanis az egész és teljes Krisztus, az Isten és ember van jelen." (VI. Pál pápa: Mysterium fidei)

Krisztus e szentségben a kenyérnek és a bornak az Ő testévé és vérévé változása által válik jelenvalóvá. Az egyházatyák határozottan állították az Egyház hitét abban, hogy Krisztus szavának és a Szentlélek tevékenységének hatékonysága van ezen átváltozás végrehajtására.

Aranyszájú Szent János erről így nyilatkozik: „Nem ember az, aki megteszi, hogy az adományok Krisztus testévé és vérévé váljanak, hanem maga Krisztus, akit értünk megfeszítettek. A szavakat kimondó pap Krisztust jeleníti meg: de az erő és a kegyelem Istené. Ez az én testem – mondja. Ez a szó változtatja át az áldozati adományokat." (De proditione Iudae homilia 1,6)

Szent Ambrus pedig ezt mondja erről az átváltozásról: „Legyünk meggyőződve arról, hogy „olyan dolog áll előttünk, amit nem a természet alakított ilyenné, hanem az áldás konszekrálta, és az áldás hatékonysága meghaladja a természetet, hiszen az áldás erejéből éppen maga a természet változik át". (De mysteriis 9,50) „Krisztus szava tehát, aki a semmiből létre tudta hozni azt, ami nem volt, a már létezőt ne tudná átváltoztatni azzá, ami korábban nem volt? Nem kisebb dolog új dolgokat teremteni, mint a természeteket átváltoztatni." (De mysteriis 9,52)

A Trienti Zsinat összefoglalja a katolikus hitet, amikor kijelenti: „Mivel pedig Krisztus, a mi Megváltónk azt mondta, hogy amit Ő a kenyér színe alatt fölajánlott, valóban az Ő teste, azért Isten Egyházában mindig élt a meggyőződés, és ez a szent zsinat újra kinyilvánítja: a kenyér és a bor konszekrációja által olyan átváltoztatás történik, ami a kenyér egész lényegét Krisztus, a mi Urunk testének lényegévé és a bor egész lényegét az Ő vérének lényegévé változtatja át. Ezt a változást a szent, katolikus Egyház helyesen és sajátos értelemben *transsubstantiatio*nak, átlényegülésnek nevezte." (Trienti Zsinat 13. sessio: Decretum de ss. Eucharistia, DS 1642)

„Krisztus eucharisztikus jelenléte az átváltoztatás pillanatában kezdődik, és addig tart, ameddig az eucharisztikus színek megmaradnak. Az egész Krisztus van jelen a színek mindegyikében, és az egész Krisztus van jelen azok minden egyes részében oly módon, hogy a kenyér megtörése Krisztust nem osztja meg." (Trienti Zsinat 13. sessio: Decretum de ss. Eucharistia, DS 1641)

Az Eucharisztia tisztelete:

A szentmise liturgiája során Krisztusnak a kenyér és a bor színe alatti valóságos jelenlétébe vetett hitünket többek között azzal is kifejezzük, hogy az Úr imádásának jeleként térdet hajtunk vagy mélyen meghajlunk. „Az Eucharisztia szentsége iránti imádást a katolikus Egyház nemcsak a szentmisében, hanem azon kívül is végezte és végzi azáltal, hogy a konszekrált ostyákat a lehető leggondosabban őrzi, a hívők imádása tárgyaként kihelyezi és a népsokaság örömére körmenetekben hordozza.” (VI. Pál pápa Mysterium fidei)

A tabernákulum korábban az Eucharisztia méltó körülmények között való őrzésére szolgált annak érdekében, hogy a betegeknek és a távollevőknek a szentmisén kívül elvihető legyen. Ahogyan az Egyház elmélyült Krisztus valóságos eucharisztikus jelenlétének hitében, úgy tudatosult benne az eucharisztikus színek alatt jelenlévő Krisztus csöndes imádásának értelme. Ezért a tabernákulumnak a templomban különösen méltó helyen kell állnia, és olyannak kell lennie, hogy az Krisztus valóságos jelenlétének igazságát az Oltáriszentségben kiemelje és nyilvánvalóvá tegye.

Az Eucharisztiában Krisztus ilyen egyedülálló módon akart Egyháza számára jelenvaló maradni. Mikor Krisztus látható alakjában elhagyni készült övéit, nekünk akarta ajándékozni szentségi jelenlétét; mivel arra készült, hogy a kereszten föláldozva önmagát üdvözítsen bennünket, akarta, hogy emlékünk legyen arról a szeretetről, amellyel Ő „mindvégig” (vö. Jn 13,1), élete elajándékozásáig szeretett minket.

Valóban, eucharisztikus jelenlétében Krisztus közöttünk marad, titokzatos módon, mint az, aki szeretett minket és önmagát adta értünk. (vö. Gal 2,20) Krisztus Jézus olyan jelek alatt van jelen, melyek ezt a szeretetet kifejezik és közlik. „Hogy e szentségben Krisztus valóságos teste és valóságos vére van jelen, ahogy Szent Tamás mondja, *érzékekkel nem, de az isteni tekintélyre támaszkodó hittel egyedül lehet megragadni*. Ezért mondja Cirill a Lk 22,19 *ez az én testem, mely értetek adatik* helyéről: Ne kételkedj, hogy igaz-e, hanem inkább hittel fogadd el az Üdvözítő szavait. Mivel ugyanis ő az igazság, nem hazudik.” (VI. Pál pápa Mysterium fidei; benne Aquinói Szent Tamás Summa theologiae és Alexandriai Szent Cirill Commentarius in Lucam)

(Koczka Tamásné)

HIRDETÉSEINK:

Kedves dunaharasztiak és taksonyiak!

Sajnos minden közös programunkat szüneteltetnünk kell a koronavírus-járvány miatt. Találkoznunk csak az elektronikus eszközök segítségével lehetséges: telefonon, számítógépen és időszakonként a televízión keresztül. Nagyon együtt érzünk a betegekkel, és mindenkivel, akinek akár anyagi gondot, akár más nehézséget okoz ez az állapot. Kérjük Istent, hogy szűnjék meg minél hamarabb ez a járvány, és újra visszatérhessünk megszokott életünkbe. Ennek az időpontját sajnos még nem tudjuk.

Használjuk ki ezt a kényszerű helyzetet a családi szeretet elmélyítésére. Idős testvéreink szolgálatával kerüljünk lelkileg is egymáshoz közelebb. A vallásos élet gyakorlatait most otthon tudjuk megélni. Éljünk minden lehetőséggel, hiszen időnk több van, mint megszokottan.

Imádkozzunk önmagunkért és egymásért. Mi minden nap értetek ajánljuk fel a szentmisénket és imádságainkat, és kérjük, hogy Ti is imádkozzatok értünk.

A hétköznapi szentmiséken, amelyeket hétfőtől szombatig, minden reggel 8 órakor végzünk a taksonyi kápolnában, sajnos, személyesen nem tudtok részt venni, de ezeket értetek ajánljuk fel. Vasárnap azonban a dunaharaszti nagytemplomban két szentmisét is tartunk délelőtt fél 11 órakor és délután 6 órakor, ezekbe kapcsolódhattok be élőben, és ezek utólag is megtekinthetők.

Élőben közvetítjük a dunaharaszti nagytemplomból a nagyheti szertartásokat is, nagycsütörtökön, nagypénteken és nagyszombaton délután 6 órakor, Húsvétvasárnap fél 11-kor és délután 6-kor, illetve Húsvéthétfőn délelőtt fél 11 órakor.

Itt köszönjük meg a KisDuna tévé munkatársainak a segítséget, Halász László, Herceg János és Herceg Tamás, Katavits Kitti és Katavits Péter, Molnár Péter, Tuboly László és Varsányi Zsolt együttműködését, hogy az élő közvetítéseket és azok későbbi visszanézését lehetővé teszik. Lélekben együtt vagyunk!

Szeretettel: András atya és Zsolt atya

Digitális elérhetőségeink:

- Youtube: ***Dunaharaszti Római Katolikus Egyházközségek*** (a miseközvetítések itt érhetők el)
- Facebook: ***Dunaharaszti Római Katolikus Egyházközségek, Taksonyi Római Katolikus Egyházközség***
- ***www.plebi.hu***

Kérjük, kövessétek internetes felületeinket, hogy az aktuális információkról értesüljetek!

A Szentlélek csodái

29. rész

KÖVESS ENGEM! (Lk 5,27)

„Milyen jó lenne, ha a másik ember számára öröm lenne a velünk való találkozás, együttlét. Mert, ha só és bors nélküli ételt tálalunk fel, hát abban se leli örömét senki. Pedig minden jó benne lehet: tápérték, vitamin, kalória, de az ízetlen étket nagyon nehéz lesz legyűrnünk a torkunkon." Csaba testvér

Pál Feri atya egy 2017-es előadásán elmondott gondolata: „Gazdasági világválság, 2008, jól mondom? 2008. Egy vállalat az Egyesült Államokban egyik napról a másikra elvesztette megrendeléseinek 30%-át. Összeült az igazgatótanács, hogy megbeszéljék, mit lehet tenni. Megvoltak a számok, adatok, tények, és az derült ki, hogy meg kell takarítani 10 millió dollárt. Nem volt nagy a cég, és ez sok pénz. A 10 millió dollárt a legegyszerűbb úgy megspórolni, hogy a munkavállalóknak x-százalékát utcára kell tenni. Hát, ez a legegyszerűbb.

Ott volt azonban az igazgató, aki a következőt mondta. »Lehet úgy, hogy a többségnek jó legyen, és 10%, 15% vagy 20%-nak viszont nagyon rossz lesz. De mi együtt vagyunk. Mi lenne, hogyha úgy oldanánk meg a bajt, hogy mindenkinek egy kicsit legyen rossz? Az is lehet, hogy tulajdonképpen azt mind együtt el tudnánk hordozni.«

A következőt találták ki. Mindenki, az igazgatótól a legegyszerűbb dolgozóig, aki ugyanolyan értékes, csak más a feladata, mindenki elmegy egy hónap fizetés nélküli szabadságra. A cég összes dolgozója azt mondta, rendben. Az egyik dolog, hogy ezzel a húzással 20 millió dollárt sikerült kigazdálkodniuk, de nem ez az érdekes. Hanem az érdekes az, hogy az emberek, amikor átélték azt, hogy a főnök és lefelé mindenki azt mondta, mindannyian fogunk vállalni ebből a bajos időszakból egy pár hetet, *egyszer csak elindult köztük a szolidaritás.*

Azt mondják, hogy mindenkinek egy hónap. Ám egyszer csak jött valaki, és azt mondta a társának : »Neked van 3-4 gyereked. Tudod mit, én elmegyek hat hétre, te pedig csak kettőre menjél. Énnekem van tartalékom, és számomra nem annyira húsba vágó kérdés. Még jól is fogom magam érezni a kis potya szünetben.« És ezzel, egyszer csak elindult belül valami....."

A Magyar Kuríron olvastam egy érdekes és nagyon lelkesítő jogszabályról: egy francia törvényről, amely egy különleges szolidaritási akció továbbgondolásaként jött létre. Cristophe Germaine kisfia, Mathys májában daganatot találtak az orvosok. A szülők természetesen mellette akartak maradni, ameddig csak lehetett, szeretetteljesen ápolták és el akarták kísérni végig a halál felé vezető úton. Amikor már minden szabadságukat felhasználták a gyermek ápolására, a munkatársak összefogtak: 170 szabadnapjukat ajándékozták oda az apának. A szolidaritás egészen különös gesztusa volt, amiben Cristophe Germaine-t részesítették kollégái. A következő év decemberében a kisfiú meghalt. A kollégák összefogásának eredménye nem csupán az édesapa számára volt hasznos és lélekmentő: jelentősége túlnőtt a család megsegítésén, társadalmi szintre emelkedett. Egy haldokló, rákbeteg kisgyermek új törvényt ajándékozott Franciaországnak. A következmény… a 2014 májusában hatályba lépett törvény lehetővé teszi Franciaországban, hogy egyes esetekben – például családi betegség miatt – a munkáltatóval megegyezve a dolgozók lemondjanak szabadnapjukról munkatársuk javára.

A következmény… egy év szabadságot adományoztak munkatársai a franciaországi Nizzában egy buszvezetőnek, aki súlyos beteg, várandós feleségét ápolta. A férj elhasználta minden szabadságát felesége ápolására, már táppénzen volt, de a helyzet hosszabb távon nem volt tartható. Ahhoz, hogy a 32 éves férfi tovább ápolhassa szélütés sújtotta és második gyermekükkel várandós feleségét, a helyi közlekedési vállalat 1200 dolgozója közül 250 villamosvezető és buszsofőr mondott le szabadnapjai egy részéről. Ehhez hozzá kell tenni, hogy a jótékonysági akció eredményeképpen több mint 362 szabadnapot kapott a buszsofőr, akinek a felesége kikerült a kórházból, de utána is intenzív ápolásra szorult, például meg kellett tanulnia járni; nem beszélve két kisgyermekük ellátásáról is. Mit érezhettek magukban a bajban megsegített szülői párok?

„Van kiút az önzés láncreakciójában túlhevült és felrobbanni készülő világunknak.
A tudatosan vállalt lemondás, a tudatosan vállalt szolidaritás. Oszd meg a kenyeredet az éhezőkkel!
Az evangéliumi egyszerűség, szegénység útja mindannyiunk számára nyitva áll." Csaba testvér

Milyen szinten számíthatunk rá, hogy Isten velünk lesz? Olyan valaki Ő egyáltalán, akihez bizalommal fordulhatunk a probléma vagy a békesség idején is? Hol van Isten a tragédiák közepette? Isten a világegyetem teremtője, aki vágyik rá, hogy megismerjük. Ezért vagyunk itt mindannyian. Az a kívánsága, hogy megtapasztaljuk és támaszként használjuk az ő erejét, szeretetét, igazságát, szentségét és könyörületét. Ezért azt mondja mindenkinek, aki csak hajlandó odafigyelni: *„Gyertek hozzám."*

Tőlünk eltérően Isten tudja, mi fog történni holnap, jövő héten, jövőre vagy a következő évtizedben. Azt mondja: *„Előre megmondtam a jövendőt, és régen a még meg nem történteket."* (Iz 46,9) Tudja, mi fog történni a világban. Még ennél is fontosabb, hogy tudja, mit hoz majd az élet, és ott lehet veled, ha úgy döntesz, engeded, hogy része legyen az életednek. Ő lehet *„a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban."* (Zsolt 46,1) De őszintén igyekeznünk kell, hogy keressük. Azt mondja: *„Megtaláltok engem, ha kerestek és teljes szívvel folyamodtok hozzám."* (Jer 19,23)

Ez nem jelenti azt, hogy akik Istent követik, azok megúszszák a nehéz időket. Nem így van. De van egyfajta békesség és erő, amit Isten jelenléte ad. Jézus Krisztus követője, Pál apostol így írta ezt le: *„Mindenfelől szorongatnak minket, de össze nem zúznak, bizonytalanságban élünk, de kétségbe nem esünk. Üldözést szenvedünk, de elhagyatottak*

nem vagyunk. Földre terítenek bennünket, de el nem pusztulunk." (2Kor 4,7-9)

Tehát az életben problémákkal fogunk szembesülni. Kérdezted már valaha azt, hogy „Istenem, hol vagy?" Mikor számíthatunk Istenre? A minap nehéz, tanácstalan helyzetemben kértem a Szentlelket, hogy segítsen meg, adjon erőt, bölcsességet, okos szavakat, hogy ügyemet sikerre vigyem. Valóban, Ő megsegített. Ezt a boldog „tapasztalatot" örömmel újságoltam egy ismerősömnek, mire ő azt mondta nekem, hogy igen, ő (az ismerősöm) gondolatátvitellel segített nekem. Ez a válasz elgondolkodtatott. Először, mert az, hogy a Szentlélek vitte véghez a nehéz ügyet, az számára elképzelhetetlen volt, másrészt a gondolatátvitel – jól tudjuk mi, keresztények – lehetetlen. Lehetetlen, mert gondolatainkat egyedül csak Isten ismerheti! Sem a másik ember, sem a gonosz lélek nem férkőzhet be gondolataink titkába. Isten az „Aki szíveket és veséket vizsgál." (vö. Jer 17,10) Azért, mert Ő a teremtőnk, és Ő mindenható. Mi, emberek teremtményként nem vagyunk mindenhatók, de teremtményként az ördög sem képes behatolni legbensőbb titkainkba! Aki a másikat manipulálja, az a gonosz lélek természete és próbálkozása szerint tesz. De ha úgy megyünk keresztül a problémákon, hogy **ismerjük Istent, akkor más perspektívával és olyan erővel reagálhatunk, ami *nem a sajátunk*.** Egyetlen probléma sem olyan súlyos, hogy Isten számára leküzdhetetlen lenne. Ő hatalmasabb, mint az összes probléma, amivel szembenézünk, és vele nem kell mindennel egyedül elbánnunk.

Isten igéje elmondja, *„Jó az Úr! Menedék a nyomorúság idején, gondja van a hozzá folyamodókra."* (Nah 1,7) És: *„Közel van az Úr mindenkihez, aki hívja, mindenkihez, aki igazán hívja. Teljesíti az istenfélők kívánságát, meghallja kívánságukat, és megsegíti őket."* (vö. Zsolt 145,18) Jézus Krisztus a következő vigasztaló szavakat mondta a követőinek: *„Ugye, a verébnek ára egy fillér, és egy sem esik le közülük a földre Atyátok tudtán kívül? Nektek pedig még a hajatok szálai is mind számon vannak tartva. Ne féljetek tehát: ti a verébnél értékesebbek vagytok."* (Mt 10,30) Ha valóban Istenhez fordulsz, úgy törődik majd veled, ahogy senki más nem fog és nem is lenne képes.

Isten a választás képességével teremtette az embereket. Ez azt jelenti, hogy nem vagyunk kapcsolatra kényszerítve vele. Megengedi, hogy visszautasítsuk, és azt is, hogy más gonosz tetteket vigyünk véghez. Kényszeríthetne, hogy jók legyünk. Kényszeríthetne, hogy önzetlenül szeressünk. De akkor miféle kapcsolatunk lehetne vele? Azt már nem is lehetne kapcsolatnak nevezni, csak egy kikényszerített, totális kontroll szülte engedelmességnek. Ehelyett megadta nekünk a szabad akarat emberi méltóságát.

„Élni, virágba borulni, gyümölcsöt teremni jó az akácnak. Erre született, az az ő létének a célja, értelme. Úgy gondolom, hogy világunkat nem az erőszak, nem a durvaság vitte, viszi elébb, hanem a szelíd jóság, az önzetlen szolidaritás, a napfény, melytől kinyílnak a göcsörtös tövises akácokon a virágok." Csaba testvér

Ez a bolygó nem egy biztonságos hely. Lehet, hogy lelőnek, ledönt a lábadról egy vírus, vagy elüt a villamos. Ezen kívül még számtalan dolog történhet velünk ebben a Föld nevű durva környezetben, azon a helyen, ahol Isten akaratát nem mindig követik. *De nem Isten kéri az emberek kegyelmét, hanem fordítva. Szerencsére mi függünk az ő kegyelmétől!* Ez az az Isten, aki a világegyetemet megszámlálhatatlan csillaggal teremtette – pusztán a szavával: *„Legyenek világító testek az égbolton."* (Ter 1,14) Ez az az Isten, aki figyelmeztet, hogy ő *„az egész föld királya."* *„Benne élünk, mozgunk és vagyunk."* (ApCsel 17,28) Határtalan az ereje és a bölcsessége. Bár a gondok néha leküzdhetetlennek tűnnek számunkra, van egy hihetetlenül hatalmas Istenünk, aki a Mennyei Atyánk és így szól, *„Én vagyok az Úr, minden élőnek az Istene. Van-e számomra lehetetlen?"* (Jer 32,27) Ő valahogy képes a bűnös emberek szabadságát fenntartani és közben mégis keresztülvinni az akaratát. Isten világosan kijelenti, *„Megvalósul tervem, mindent megteszek, ami nekem tetszik."* (Iz 46,10) És ebből vigasztalást meríthetünk, ha az életünk alá van vetve neki. *„Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmét adja."* (Jak 4,6)

Sokan vagyunk – nem is, inkább mindannyian –, akik időről időre fittyet hányunk Istenre és az ő útjaira. Másokhoz vagy mondjuk egy terroristához képest lehet, hogy tiszteletre méltó, jó embernek tartjuk magunkat. A következmény? A bűnünk elválaszt minket Istentől, ez pedig nem csak a mi egyéni életünkre van hatással. A bűnünkért való büntetés a halál, vagyis az Istentől való örökös elválasztottság. De Isten adott nekünk egy lehetőséget, hogy megismerjük és bocsánatot nyerjünk tőle. Isten eljött a földre, hogy megmentsen minket. *„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert az Isten nem azért küldte el a Fiút a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvözüljön a világ általa."* (Jn 3,16-17) Mivel meghívott bennünket keresztségünk által a királyi papságra, mi is megmenthetünk másokat – engesztelhetünk, imádkozhatunk másokért, mások helyett – nem veszíthetjük el szeretteinket, mert Isten a Szeretet. Hogy is lehetnénk boldogok a mennyországban, ha a mieink – kis-nagy családunk – nincsenek ott, nincsenek velünk?

„Hidd el, mindenki arra vár, hogy kiszeressék aszalódó létéből az életet dicsérő jókedvet, színes virágokat, gyümölcsöket. Neked nem taktikás fortélyokkal, mindenféle „okos" eszközök trükkös felhasználásával kell színes kartonból szirmokat ügyeskedni a megszáradt magvakra, hanem a bennük lévő csodás életet kell hiteddel, jóságos szent jelenléteddel kibontakoztatnod. Csodás, izgalmas, nagy kaland!" Csaba testvér

Isten ismeri azt a fájdalmat és szenvedést, amit ezen a világon átélünk. Jézus elhagyta mennyei otthonának édes biztonságát azért, hogy belépjen abba a durva környezetbe, ahol mi élünk. Jézus is elfáradt, megéhezett, megszomjazott, szembenézett mások vádjaival és családja, barátai kiközösítésével. De Jézus jóval többet is megtapasztalt, mint a mindennapi nehézségeket. Jézus, Isten Fia, emberi formában, önként magára vette mindannyiunk bűneit és meg-

fizette az értük járó halálbüntetést. *„Abból ismerjük a szeretetet, hogy ő az életet adta értünk.”* (1Jn 3,16). Kínzáson és lassú, megalázó halálon ment keresztül, ahogy a kereszten fulladozott, hogy mi megbocsátást nyerjünk. Jézus már előre elmondta másoknak, hogy megfeszítik. Azt mondta, három nappal a halála után visszatér az életbe, hogy bebizonyítsa – ő Isten. Azt mondta, három nappal azután, hogy eltemetik, fizikailag élve megmutatkozik majd olyanok előtt, akik látták a keresztre feszítését. A harmadik napon Jézus sírját üresen találták, mert a Szentlélek feltámasztotta Őt, és később sokan tanúsították, hogy látták Őt élve.

Most pedig örök életet ajánl nekünk. Nem érdemeltük ki ezt. Ajándék, amit Isten felkínál, és amit megkapunk, amikor azt kérjük, hogy lépjen be az életünkbe. *„Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”* (Rom 6,23) Ha megbánjuk a bűneinket, meggyónunk, akkor visszafordulunk Istenhez, akkor miénk lehet az örök élet ajándéka Jézus Krisztuson keresztül. Egyszerű: *„Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban.”* (1Jn 5,12) Ő be akar lépni az életünkbe.

Hol van Isten? *„Én az igazságot mondom nektek: jobb nektek, ha elmegyek. Mert ha nem megyek el, a Vigasztaló nem jön el hozzátok, ha azonban elmegyek, elküldöm őt hozzátok. Ő, amikor eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságosságról és az ítéletről: vagyis a bűnről, hogy nem hisznek bennem; az igazságosságról, hogy az Atyához megyek, és többé nem láttok engem; és az ítéletről, hogy ennek a világnak a fejedelme megítéltetett.”* (Jn 16,7-11)

Mi a helyzet a mennyországgal? A Biblia azt mondja, Isten *„az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta”*. (Pred 3,11) Talán ez azt jelenti, a szívünkben tudjuk, hogyan nézne ki egy jobb világ. Az általunk szeretett emberek halála győz meg minket arról, hogy valami nagyon nincs rendben ezzel a világgal. Valahol mélyen a lelkünkben tudjuk, kell, hogy legyen egy jobb hely, ahol a szívszorító nehézségektől és a fájdalomtól megszabadulva élhetünk. Ott egy teljesen más világ lesz, ahol az Ő – jó – akarata mindenkor teljesül. Abban a világban Isten minden könnyet letöröl majd az emberek arcáról. Nem lesz több gyász, sírás, halál vagy fájdalom. És Isten az Ő Lelke által úgy fog a népe között lakni, hogy sosem vétkeznek többé.

A Jézus által kínált örök kapcsolat visszautasítása nagyon rossz választás lenne. Nem csak az örök életre nézve, hanem mert ebben az életben sincs olyan kapcsolat, amit Isten ismeretéhez lehetne hasonlítani. Ő a célja az életünknek, a vigasztalásunk forrása, a bölcsességünk zavaros időben, az erőnk és reménységünk. *„Az Úr angyala őrt áll az istenfélők mellett, és megmenti őket.”* (Zsolt 34,8)

Jézus azt mondta: *„Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen.”* (Jn 14,27) Azok számára, akik bíznak benne, azt mondja, Ő olyan lesz, mintha az életedet sziklára építenéd.

Bármilyen krízishelyzet is lép fel az életedben, Jézus erőssé tesz majd.

Bármilyen probléma kerül az utadba, az Ő bölcsességével, okosságával megtámogatja a benne bízót. Nem számít, mi történik a téged körülvevő világban, Isten ott van neked.

Bár az emberek nem járnak mindig Isten útjain, Ő mégis képes a szörnyű körülményeken át is keresztülvinni a saját akaratát, mindennel szemben. **Isten a világ eseményeinek végső ura.** Ha te Istené vagy, akkor számíthatsz arra az ígéretre, hogy *„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott.”* (Rom 8,28) Jézus azt mondta, *„Békességet hagyok nektek: az én békességemet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen… A világon nyomorúságotok van, de bízzatok: én legyőztem a világot.”* (Jn 14,27-28; 16,33) Azt ígéri, hogy sosem hagy cserben minket.

Sokan azt mondják, a járvány elvonulása után semmi sem ott folytatódik, ahol most abbamaradt. Egyre nagyobb az összefogás – olvastam, hogy két nap alatt több száz önkéntes jelentkezett a járvány elleni küzdelemhez. A jelentkezők többsége orvostan-, gyógyszerész- és fogorvoshallgató. Ők a betegellátásban, az adminisztratív területeken és a mintavételben segédkeznek majd, és tehermentesíthetik a járványnak inkább kitett 65 évnél idősebb kollégáikat.

Vajon miért osztott pénteken arcmaszkokat a templomokban Wolf Marikánk? A Lélek súgta meg a szívének!

Az emberi természetben is jelen lehet az isteni Lélek, ha az ember akarja. Mi is hiszünk ebben. Ezért imádkozunk, ezért dolgozunk. Az életnek két módja van. E kétféle – testből és Lélekből való – születés folytatásaként a Biblia két különböző életmódról vagy életstílusról beszél, amelyet ennek megfelelően test szerinti életnek és Lélek szerinti életnek nevez. *„A testi ember ugyanis testi dolgokra törekszik, a lélek embere pedig a Lélek dolgaira törekszik. Mert a test törekvése a halál, a Lélek törekvése pedig élet és béke, mivel a test törekvése ellenszegülés az Istennek, mert nem veti alá magát Isten törvényének, hiszen nem is képes rá.”* (Szent Pál rómaiakhoz írt levele 8,5-8) A test szerinti élet azt jelenti, természeti szinten élni, hit nélkül. A Lélek szerint élni ezzel ellentétben azt jelenti, hogy Krisztust utánozni, aki a mi erőforrásunk.

Az amerikai bajba jutott vállalat munkatársai, a francia jogszabályalkotás a bajbajutott ember megsegítéséért, a tragédiákat megélt szülőkért összefogott francia cégek, a több száz önkéntes, Wolf Marikánk mind-mind engedelmeskedtek a Szentlélek teremtő akaratának: új törvényt írtak a szívekbe!

Ezért arra bátorítok, adjunk lehetőséget a reménynek, az élet megújulásának, járjunk új úton akár a gazdasági életben is, mert nem sikerorientáltak, hanem értékorientáltak akarunk lenni.

„Testvérem, te nem egy szépségverseny zsűrije vagy, hogy egy-két nap után megállapítsd, ki mennyit ér. Te ne a száraz magvat lásd magad előtt, hanem az életet, a csodás szirmokat és az érett gyümölcsöket abban a rád bízott töpörödött gyermekben, a melletted elinduló munkatársban. Azért kaptunk egy újabb tanévet az Élet Urától, hogy türelmes jósággal kiszeressük egymásból az értékeket.” Csaba testvér

Áldott legyen az Úr, a mi Istenünk, egyedül Ő tud csodákat tenni.” (Zsolt 72,18)

Tóth Marianna

Források: *palferi.hu; Magyar Kurír; Raniero Cantalamessa*

A gyógyító Krisztus most is mellettünk van

Február 11-e a betegek világnapja Szent II. János Pál pápa kérésére, aki szerette volna elérni, hogy „Isten egész népe kellő figyelmet szenteljen a betegeknek, és segítse elő a szenvedés megértését". 1858. február 11-én történt ugyanis, hogy Szűz Mária megjelent az akkor tizennégy esztendős Bernadette Soubirous-nak Lourdes-ban, majd négy nappal később azon a helyen csodatévő forrás fakadt. Később, 1876-ban ezen a helyen templomot emeltek, melynek IX. Pius pápa bazilika címet és előjogokat adományozott. A helyet ma is zarándokok milliói látogatják, különlegességét az mutatja, hogy rendszeresen fizikailag megmagyarázhatatlan gyógyulások történnek ezen a helyszínen. Ferenc pápa az idei világnapra ezeket írta: „Jézus Krisztus nem törvényeket szab azoknak, akik sebzettségük, fájdalmuk és gyengeségük miatt félelemben élnek, hanem irgalmát, vagyis gyógyító személyes jelenlétét ajándékozza nekik". Jézus „maga is a gyengeség útját választotta, megtapasztalta az emberi szenvedést és magától az Atyától kapta a megerősítést. Valójában csak azok fogják tudni, hogyan kell másoknak vigaszt nyújtani, akik saját magukon tapasztalták meg mindezt."

A Katolikus Egyház Katekizmusa (1500-1501, 1509) így fogalmaz: „A betegség és a szenvedés mindig az emberi élet legsúlyosabb megpróbáltatásai közé tartozott. A betegségben az ember megtapasztalja tehetetlenségét, végességét, saját határait. Minden betegség megsejteti a halált. A betegség rémülethez, önmagába zárkózáshoz, sőt néha reménytelenséghez és Isten elleni lázadáshoz vezethet. Ugyanakkor a személyt érettebbé teheti, segítheti, hogy észrevegye, mi a lényegtelen életében, és afelé forduljon, ami lényeges. A betegség gyakran azt eredményezi, hogy a beteg ember Istent keresi, hozzá visszatér. »Gyógyítsátok meg a betegeket!« (Mt 10,8) Ezt a föladatot az Egyház az Úrtól kapta és ezt igyekszik megvalósítani, amikor a betegekkel törődik, s amikor őket közbenjáró imádsággal kíséri. Az Egyház hisz Krisztus, a test és a lélek orvosának éltető jelenlétében. Ez a jelenlét különösen hatékony a szentségeken keresztül, és egészen sajátos módon az Eucharisztia, az örök életet adó kenyér révén, melynek a testi egészséggel fönnálló kapcsolatára maga Szent Pál hivatkozik."

Emberi mivoltunkhoz szorosan hozzátartozik, hogy mivel boldogságra törekszünk, a betegségtől, mint rossztól szabadulni szeretnénk. Az Egyház értelmezése szerint azonban a betegség a Krisztussal való egyesülés és a lelki megtisztulás egyik eszköze, azok számára pedig, akik a beteg emberrel találkoznak, lehetőséget nyújt a szeretet gyakorlására. Hitünk jelentősen hozzájárul a gyógyulásunkhoz. A keresztény szemlélet szerint az orvosi hivatás teljesítése, az egészségügyi ellátás szolgálat. A ma már elképesztő tárgyi tudással rendelkező orvostudomány eredményei igen elismerendők, ám mégsem képes azonnal választ adni minden betegségünkre. Jézus mutatott rá példát, hogy a beteg embert szeressük, érezzünk vele együtt még akkor is, ha nem sikerül meggyógyítanunk.

Az új szertartáskönyv bevezetője ekként fogalmaz: „Ha az egyik tag szenved Krisztus testében, az Egyházban, vele szenved a többi tag is." (1Kor 12,16) Ennél fogva megkülönböztetett tisztelet illeti meg a betegek iránti könyörületességet, valamint a mindenfajta emberi szükségek megkönnyítésére irányuló karitatív és kölcsönös segítséget nyújtó műveket. Minden műszaki vívmányt, amely az élet biológiai meghosszabbítását célozza, és a betegekkel foglakozó bármilyen szívből jövő igyekezetet, akárkitől származzék is, úgy kell értékelni, mint az evangélium útjának egyengetését." (OUI 32) „Az egészség ma nem a betegség hiánya, hanem feladat. A mai ember nemcsak a betegség ellen küzd, hanem annak lehetőségét is igyekszik megakadályozni: a köztisztaság védelme, a szennyeződések kiküszöbölése, a környezetvédelem, a szűrővizsgálatok, a gyógyszerkutatás, mind az egészséget igyekszik biztosítani. Ebbe a nagy feladatkörbe tartozik a betegek kenete, amely a szenvedő emberen igyekszik segíteni ugyanúgy, mint az említett erőfeszítések. Az Egyház azért könyörög, hogy a kenet „vessen véget minden fájdalomnak, orvosoljon minden betegséget és minden gyengeséget." (OUI 75/a)

A mélyen hívő keresztény ember hisz Isten tevékeny jelenlétében, betegség esetén bízik abban, hogy Jézus képes őt meggyógyítani. Isten ugyanis őrajta keresztül nyilvánította ki gyógyító erejét. Ám amikor lelki értelemben vett gyógyulásról beszélünk, még mi is hajlamosak vagyunk elbizonytalanodni. A múlt század folyamán a pszichológia felfedezte, hogy némely neurotikus megbetegedést úgy is lehet kezelni, hogy egyszerűen elbeszélgetnek az illetővel. Ilyen állapotban ugyanis nemcsak az ember pszichéje beteg, hanem egész szervezete szenved tőle, vagyis, ha érzelmileg stabilizálódunk, a testi bajoktól is megszabadulhatunk. A nyugati orvostudomány tehát már rájött, hogy az embert nem lehet részenként meggyógyítani, hanem egységes egészként kell kezelni, a betegség nem pusztán fizikai síkon kezelendő, hanem szorosan hozzátartozik a személy lelki beállítottsága, környezete, egész érzelmi állapota.

Mi, hívők, sőt teológusok sem kezeljük egyformán a kérdést. Sokszor mi magunk sem fogadjuk el, hogy a vallásnak bármi köze lehetne a gyógyuláshoz, hiszen az az orvosokra tartozik. Több oka is van ennek, mint például, hogy még mindig állja a helyét az a nézet, hogy a betegség Isten büntetése, az ősbűn elkerülhetetlen következménye. Ennek gyökereit az ősi zsidó felfogásban találjuk, de hasonlóan gondolkodtak a hellenisták is. Ez a felfogás megerősítést később a reformációban kapott, mely szerint a betegség Isten nevelő célzatú intése felénk. A materialista felfogás szerint a testet csak fizikai eszközökkel vagyunk képesek „megjavítani". Másrészről pedig vannak olyan felfogások, miszerint az evangéliumi gyógyulások csupán olyan eszközök, leírások, amik Jézus isteni kiváltságát erősítik és „a

Illusztráció – a budapesti Szent István kórház homlokzatának díszei:
Kiss György A betegeket gyógyító, vigasztaló Krisztus című szoborcsoportja és Marchenke Vilmos terrakotta puttója

csoda", mint olyan, nem létezik, mert az azt feltételezné, hogy Isten a saját művébe avatkozik bele. Egyes modern gondolkodók szerint az evangélisták vagy tévesen írták le a betegségeket vagy azok csupán allegorikus leírások, nem pedig valóban megtörtént gyógyítások, melyeket Jézusról olvashatunk.

Manapság az egyik legnagyobb lendülettel a karizmatikus mozgalom irányítja figyelmünket Jézus csodatévő, gyógyító tevékenységére. Jézus rengeteg beteget gyógyított meg a halála előtti három esztendőben, számos helyen olvashatjuk, hogy egész nap gyógyított és tömegesen érkeztek hozzá betegségben szenvedők. Az evangéliumok negyvenegy gyógyulásról számolnak be részleteiben, Jézus életében tehát a gyógyítás egyáltalán nem melléktevékenység volt, hanem messiási küldetésének szerves része. Jézus emberről alkotott képe rendkívül összetett, küldetése, hogy meggyógyítsa az embert fizikailag és lelkileg is, megszabadítsa minden kötöttség alól, amely rabszolgává süllyeszti őt. Jézus jól tudta, hogy „mi lakozik az emberben". Azt is tudta tehát, mi minden lehet egy testi, lelki vagy pszichikai betegség okozója. Sokszor hivatkozott az ember szabadságára, sokszor használt kifejezése volt a „ha akarsz": meggyógyulni, követni engem, a tanítványom lenni… Tudta azt is, hogy az embert befolyásolhatják „szellemi erők", azaz nem fizikai, pszichés valóságok. Ő maga is a „Lélek ösztönzésére" ment ki a pusztába, nyíltan beszélt angyalokról és gonosz szellemekről, akik beavatkozhatnak az ember életébe.

Jézus messiási küldetése, hogy új életet adjon nekünk, melynek alaptörvénye a szeretet. Többször rámutatott arra, hogy ennek számos akadály állhat útjába, melynek egyik példáját éppen maguk a betegségek adhatják. Ezekben Ő egyértelműen béklyót látott, ami megakadályozza az embert, hogy megláthassa Isten szeretetének jeleit. Jézus sokféle betegségtől szabadította meg az embereket. Voltak köztük pszichés betegségben szenvedők, leprások, sánták, vakok és egyéb testi fogyatékossággal küzdők. A maga korában a közösség ezeket az embereket teljesen kitaszította, s mivel képtelenek voltak az önálló megélhetésre, teljesen a társadalom perifériájára szorultak. Jézus azzal, hogy ezekkel a végtelenül megvetett emberekkel foglalkozott, rendkívüli dolgot vitt véghez, magatartásával teljesen új hozzáállást mutatott a beteg emberhez, ami a mai orvosi etika alapja is, vagyis, hogy az egészséghez mindenkinek joga van társadalmi helyzettől, világnézettől, nemzetiségtől függetlenül. Jézus gyógyításai sokféleképpen zajlottak, érintéssel, nyállal vagy sárral kente be a beteg testrészt vagy egyszerűen szóval tett felszólítást, hivatkozva a gyógyítást kereső hitére. (A mai gyógyításban alkalmazott eszközök, gyógyszerek is sokszor úgy segítenek, hogy olyan változást idéznek elő szervezetünkben, ami felgyorsítja annak öngyógyító tevékenységét. Másrészt fontos tényező emellett a bizalom a beteg részéről, hogy hisz a gyógykezelés hatásosságában.)

De miért gyógyított Jézus tömegeket? A válasz egyértelműen mély emberszeretetében keresendő. Hiszen Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, úgy szeretett minket, hogy megszabadított minden bűntől és betegségtől. Jézus ellenségként mutatta be azt, ami a betegségeket okozza, a betegséget egyértelműen a bűn következményének tartotta, a sátán, vagy egyéb romboló erők hatásának, melyek ellenkeznek Isten akaratával. Több alkalommal is rámutatott, hogy a betegség milyen romboló hatással van az emberi lélekre is, milyen rendkívül nagy teher elviselni a betegség okozta szenvedést.

A gyógyítás a Szentlélek rendkívüli adománya, neki köszönhetjük például azt a tevékeny, lelki értelemben vett lobogó tüzet, ami gyógyító szerzetesrendjeinket táplálja, amelyek elsődleges küldetésüknek a betegek gyógyítását és ápolását vallják. A gyógyítás jó cselekedet, önmagában rendkívüli érték, mint Jézus mondta egyszer: olyannyira jó, mint kihúzni a gödörbe esett juhot, ökröt, szamarat (Mt 12,11). Amint a gödörbe esett juhnak joga van tehát arra, hogy éljen, így minden embernek, érdemeitől függetlenül joga van arra, hogy egészséges legyen. Jézus nem egyszer azért is gyógyított, hogy bűnbánatra sarkalljon, hiszen számos esetben a betegség szoros kapcsolatban állt viselője bűneivel. A meggyógyítottakat mindig figyelmeztette, hogy többé ne vétkezzenek, és adjanak hálát a gyógyulásért Istennek.

Az elsődleges célunk, tehát a betegségből való kigyógyulás kell, hogy legyen. Ha viszont már nincs semmi esély a gyógyulásra, akkor kell a betegséget türelmesen elviselnünk. A betegség megakadályozza az embert abban, hogy élete teljes, boldog legyen. Lukács László piarista szerzetes, pap és teológus kiemeli, hogy Isten az embert szeretetből teremtette, „és szeretetének közösségébe – tehát saját isteni életébe – hívta meg. Valójában ez a tény teszi páratlanná a világ minden teremtményei között. Létének forrása a szentháromságos Isten, végcélja pedig az, hogy szeretetközösségbe lépjen vele. Földi élete során is ez a kapcsolat adja meg létének alapját: kapcsolatokban él Istennel és a többi emberrel, léte a szeretetben válik teljessé." Isten az egész embert teremtette, test-lélek egységében. „Az ember tehát nem csupán szellemi lélek, aki átmenetileg birtokol egy élő testet. Benne szellem és anyag egymáshoz rendelt, egymást kölcsönösen feltételező, zárt létegységet alkotó valóság." Az ember lényege Krisztusból, az Istenemberből ismerhető meg. Jézus pedig az Isten Országát hirdetve nemcsak az emberek örök boldogságára gondolt, hanem törődött evilági, testi gondjaikkal-bajaikkal is. „Jézus hirdette országának örömhírét, és meggyógyított minden betegséget és minden bajt" (Mt 9,35).

Ez a felebaráti szereteten alapuló viselkedés tehát a ma embere számára is követendő. Egyházunk egyik hangsúlyozott elve a szubszidiaritás. (A szubszidiaritás elve a magánszemély kezdeményezőképességét erősíti a magasabb társadalmi szinteken lévő szervezetekkel szemben, valamint magába foglalja a közjóra való törekvés igényét is.) Tehát, a betegápolási munka nekünk is közvetve vagy közvetlenül, de feladatunk. A szociális tevékenységek nem csak a jóléti állam, az intézmények feladata, hanem a környezetünkben lévő kisebb közösségeké is, így legszűkebb értelemben a családunké, önmagunké is. Jézus a gyógyításon keresztül is bemutatta küldetését, enyhített a társadalmi igazságtalanságon, a szegénységen. Gyógyításaival nem csak a beteg testen, hanem a lelken is segített, a bűnös embert is jó irányba fordította. Aki segít a betegeken, az Jézust szolgája, a betegnek tehát számunkra Jézus képmásának és jelének kell lennie. Gondoljunk erre különösen ma, a rendkívüli világjárvány idején.

Ráthi Marianna

Elmélkedés évközi 5. vasárnapon

Ti vagytok a világ világossága

Kedves Testvéreim!

A karácsonyi ünnepkör Jézus megkeresztelkedésével befejeződik. Az évközi idő nagyböjtig tart. Jézus felnőtt életét, tanítását veszi sorra ez az időszak. Ezen a vasárnapon a hegyi beszéd egy részét hallgathatjuk meg. Jézus ezt mondja tanítványainak: *„Ti vagytok a föld sója. Ti vagytok a világ világossága.”* (vö. Mt 5,13-16)

Előzőleg Jézus saját magáról mondta. *„Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétségben.”* (Jn 8,12) Jézus jó magasra tette a mércét!

Ebben a szakaszban azt halljuk tőle: ***„Ti vagytok a világ világossága.”*** Hogyan kell ezt érteni? Milyen követelményt állít elénk az Úr? Így folytatja: *„Úgy világítson a ti világosságtok az emberek előtt, hogy látva jótetteiteket, magasztalják mennyei Atyátokat.”*

Ha olvassuk a szentek életét, kiviláglik belőle, hogy Jézust tekintették példaképüknek. Buzgók voltak az imában, az emberek szolgálatában vagy hősies kiállásukban a hitük mellett, egészen a vértanúságig. Régi szép hasonlat: Ahogyan a templom ablakaira festett szentek képén átragyog a napsugár és aranyba öltözteti alakjukat, ugyanúgy a szentek életén keresztül Jézus alakja, Jézus szeretete sugárzik át. A szentekkel találkozva, Jézussal találkozunk.

Miért tódultak annyian Jézus után az emberek? Mert nagy kisugárzása volt neki, amit úgy is hívjuk, „aurája”. Ez vonzotta az embereket. Olvassuk: Amerre csak ment, erő áradt ki belőle. A beteg asszony gondolta magában, *ha csak a ruháját is érintem, meggyógyulok*. (Mt 9,21) Más alkalommal így kiáltott fel valaki: „*Ember így még nem beszélt*”. (Jn 7,46) A szamariai asszony történetében olvastuk, hogy a szamariabeli emberek ezt mondták az asszonynak: „*Most már nem a te szavaidnak hiszünk, hanem mert találkoztunk vele és meggyőződtünk róla, hogy ő a világ Üdvözítője.”* (Jn 4,42)

A szentek életéből is tudunk példákat találni, aki sugárzó egyéniség. Például Don Bosco Szent János életében, aki a XIX. században élt Olaszországban. Egy-két mozzanat az életéből: fiatal papként egyszer a templom sekrestyéjében öltözni kezdett a szentmisére, amikor egy rosszul öltözött, csavargó küllemű fiatal lépett be. A sekrestyés söprűvel akarta kikergetni a fiút, mondván úgy sem tud ministrálni. János atya visszahívta a fiút és megkérdezte: tudod-e a Miatyánkot? Nem tudom – felelte. Egyetlen kérdésére sem tudott felelni. Akkor megkérdezte: de fütyülni azt tudsz. Erre a fiú nagyot füttyentett. – Mise után gyere vissza, majd én tanítalak. Ebből a fiúból lett egyik legjobb munkatársa a gyerekek tanításában. Vagy amikor a kiskorúak börtönében lelkigyakorlatot tartott, meggyóntatta őket, azután egymagában elvitte őket egy napra kirándulni, és estére hiánytalanul visszavitte őket.

Közismert szent a XX. századból Páter Pió atya. Tömegek sorakoztak a gyóntatószéke előtt, olyan kisugárzása volt, belelátott az emberek lelkébe, tudott olyan tanácsot adni, amely egy életre megváltoztatta az embereket a hitben.

Én személyesen tapasztaltam meg II. János Pál pápa személyének kisugárzását. 1983-ban rendkívüli szentévet hirdetett meg a pápa a megváltás 1950. évfordulóján. Tizenkét autóbusszal indultak Magyarországról a zarándokok Rómába. Én is velük mentem. Amikor a szerdai általános kihallgatás előtt a pápa a kordonok között végigjárt a Szent Péter téren a hatalmas tömeg között, hozzánk, magyarokhoz is odafordult, és kezet foghattam vele. Fényképem is van róla. Olyan rendkívüli belső boldogság és békesség töltötte be a szívemet, amit egy életen át nem tudok elfelejteni. Több paptársam mondta el ugyanezt a vele való találkozásról.

VI. Pál pápa mondta annak idején az 1960-as években, hogy „A pápa a világ lelkiismerete”. Ennek a pápa igyekezett is mindig eleget tenni.

A lelki kisugárzásról mondhatok egyszerűbb példát is a családomból.

Nővérem akár az orvosnál ül a padon várakozva, hogy sorra kerüljön, vagy utazik a héven, azonnal kapcsolatot tud teremteni a mellette ülővel, aki elég hamar feltárja neki élete problémáit, ő pedig bölcs tanácsokat tud neki adni.

Megtapasztaltam, hogy lényegében minden jó embernek van kisugárzása, amilyen képességet kapott Istentől. A szülők, akik gyermekeket nevelnek, a különféle tehetséggel megáldott emberek tudnak adni saját magukból másoknak, olyat, amit egyedül csak ők tudnak közvetíteni.

Visszatérve Jézus szavaira: ***Ti vagytok a világ világossága*** – mi hívő keresztények felelősek vagyunk nemcsak a magunk, hanem mások üdvösségéért is. Nem mindegy, hogy milyen példát mutatunk családunknak, embertársainknak. Mennyire tudjuk sugározni Jézus lelkületét. Például az idősebbek a fiataloknak vonzóvá tudják-e tenni a vallásos életet, a keresztény erkölcsi normákat, a másokért vállalt áldozatos szeretetet, a neveléssel és a személyes jó példával együtt.

A gonosz léleknek és csatlósainak is van kisugárzása, Jézus élettörténetében is olvasunk róla bőven. Ha a mai világban is vannak ilyen emberek, mi ne tartozzunk közéjük, hanem a szeretetet, a jóságot, a segítőkészséget, az igaz értékekhez való hűséget sugározzuk magunkból. Ehhez a keresztény élethez adjon az Úr sok kegyelmet és kitartást.

Kedves Testvéreim! A nagyböjti szent idő alkalmas az elmélyedésre, az emberekre való odafigyelésre, különösen is ebben a válságos időben, amikor nehezebbé vált az életünk, sok mindenben korlátozva vagyunk, esetleg hiányt szenvedünk lélekben és anyagiakban egyaránt.

Jézus feltámadásának ünnepe töltsön el minket reménységgel, hogy velünk van az Úr és biztosan átsegít ezen a válságos időszakon. Tudjunk ünnepelni e megváltozott körülmények között is! A feltámadt Krisztus töltse be szívünket, a szent húsvéti ünnepek alkalmával! Ámen.

András atya

„NÁLAM NÉLKÜL SEMMIT SEM TEHETTEK!” (Jn 15,5)

Napjainkban az emberek sokaságát közöny, kiábrándultság, pesszimizmus jellemzi, sokszor még a kereszténeket is. Úgy tűnik, ma a liberalizmus lett a norma, amely a határok és az erkölcs eltörlését tűzte zászlajára. Mi ezt elkeseredve, olykor kétségbeesve tapasztaljuk, tehetetlenül nézzük.

Bizonyos jegyek alapján azonban leránthatjuk a leplet a gonosz trükkjeiről, melyekkel félrevezet bennünket. Nézzünk körül és ismerjük fel ezeket: mennyi féligazsággal, hazugsággal, kétellyel, gyanúval, illúzióval vagyunk körülvéve! (Hírek, reklámok, filmek, újságok, megszólalások özönlenek ránk, és sokszor hamis információkat osztanak meg velünk embertársaink.)

Rombol a bűn a családokban, a közösségekben és a társadalomban. Életek, szeretetkapcsolatok, jónak induló kezdeményezések mennek tönkre: dolgaink között és köztünk munkálkodik a gonosz. Gyengülünk, mert megosztottak vagyunk.

Hogyan lehetne megfékezni a korlátlan emberi gőg következményeit? Hogyan lehetne helyreállítani a mértékletességet?

Jézus mondta: *„Ti vagytok a világ világossága!”* (Mt 5,14) Igen, mi keresztények!

„Ha mi nem világítunk, akkor hozzájárulunk az emberiség homályba merüléséhez.” (Robert Sarah bíboros)

Mit tehetünk? Először is ne féljünk, és ne higgyük el a gonosznak, kicsik és kevesek vagyunk ahhoz, hogy bármit is változtassunk a világon. Higgyük el, fontosak vagyunk a világ megmentésében, hogy minden nap a béke és a szeretet hordozói lehetünk. A Szűzanya üzenetében is benne van: *„Nélkületek nem tudok segíteni a világnak.”* (1986. augusztus 28.)

A minket körülvevő valóság olyan, amilyen. De ott van benne Isten! Nekünk ebben a valóságban (ezen körülmények között) kell Őt dicsőítenünk jóságunkkal, szeretetünkkel, erényéletünkkel.

„Ebben a világban kell felragyognia kereszténységünknek!” – buzdított Szent II. János Pál pápa.

Ha Isten jelenlétében élünk, ha állandó „függésben” vagyunk tőle, akkor – keresztségünk tudatában – hatalmunk van a gonosz felett. Tehát nem tud minket becsapni, nem tud ösztöneink által masszává gyúrni.

Meg kell térnünk mindannyiunknak személy szerint. Minden körülmények között Jézussal és Jézusban kell maradnunk. Életünknek és cselekvéseinknek **a Kinyilatkoztatásra, az imádságra, Péter** (a mindenkori pápa) **szeretetére és a kölcsönös testvéri szeretetre** kell épülnie.

Ne féljünk, mert aki fél, az manipulálható! Ne kételkedjünk, tartsunk ki szilárdan a Krisztustól kapott tanításban, melyet az Egyház képvisel. Mit mond Jézus? Őrá figyeljünk, mert az Ő ígérete, szava tévedhetetlen. Olvassuk a Szentírást, ragaszkodjunk az Ő tanításához! *„Uram, kihez mennénk? Tied az örök életet adó tanítás.”* (Jn 6,68)

Ma mindenfelől áramlik hozzánk a rengeteg információ. De *„Vizsgáljatok meg mindent, a jót tartsátok meg! Mindenféle rossztól óvakodjatok!”* – int Szent Pál (1Tessz 5,21-22).

Napjainkban tele van a világ hamis prófétákkal, hamis ígéretekkel. *„Vizsgáljátok meg a lelkeket, vajon Istentől valók-e, mert sok hamis próféta lépett föl a világban! Az Istentől való lélek erről ismerhető fel: Minden lélek, amely azt vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, Istentől van.”* (1Jn 4,1-3).

Az ima Isten elé állít, és az Úr majd, hallatán, végbeviszi művét általunk. Szánjunk rá időt, csöndesedjünk el, térdeljünk az Oltáriszentség elé, s imádjuk Őt.

Vegyünk részt a közös szentségimádási alkalmakon, ezzel is kimutatva egységünket az oltáraink jelenlévő Krisztus imádatában. Merítsünk erőt a Forrásból!

Fogadjuk el, hogy Péter utódainak is vannak emberi cselekedetei, de ettől még Isten láthatatlan keze vezeti őket. Imádkozzunk a Pápáért, püspökeinkért, papjainkért, és ne bírálgassuk őket! Különösen óvakodjunk ezektől, és ne fogadjuk el a média szenzációra vadászó, egyházunk egységét bomlasztó „híreit”!

Végül a testvéri szeretetről: *„Itt az ideje, hogy belépjünk a belső kiengesztelődés igazi folyamatába!”* (XVI. Benedek pápa). Krisztus egyszer és mindenkorra kitárta kezeit a kereszten, hogy önmagában kiengeszteljen bennünket Istennel és egymással.

„Mi Krisztus szenvedésének gyümölcsei vagyunk, akikért életét adta a mi Urunk!” (Szent II. János Pál pápa)

Hiszed ezt? Akkor cselekedj! Nem mutogathatunk a másikra, magunkon kell kezdeni, s hinnünk kell abban, hogy igenis a mi hozzáállásunktól, a mi cselekedeteinktől és szavainktól, imánktól és szeretetünktől függ a világ sorsa!

Czifra Lászlóné

Illusztráció – Michelangelo vázlatai: Krisztus halála és feltámadása

Megszentelt élet II.

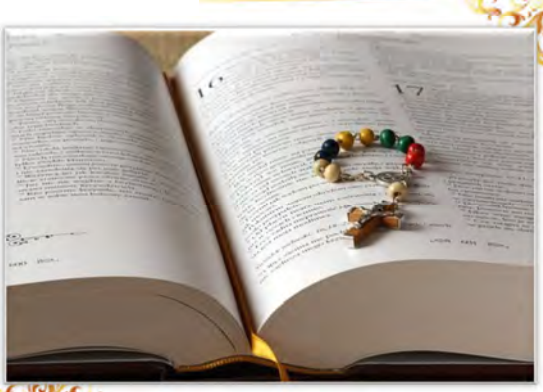

„Évszázadokon át mindig voltak férfiak és nők, akik az Atya hívását és a Lélek indítását követték, és a Krisztus-követés e sajátos útját választották, hogy „osztatlan" szívvel adják oda magukat Krisztusnak (1Kor 7,34). Mint az apostolok, ők is elhagytak mindent, hogy Nála maradjanak, és Hozzá hasonlóan Isten és a testvérek szolgálatára szenteljék magukat. Ezzel hozzájárultak ahhoz, hogy az Egyház misztériuma és küldetése a lelki és apostoli élet sokféle, Szentlélektől kapott kegyelmi ajándéka által nyilvánvalóvá váljék, ugyanakkor közreműködtek a társadalom megújításában is." (Szent II. János Pál pápa: Vita Consecrata)

A szerzetesi közösségek kialakult sokszínűségében különféle szemszögből tekinthetjük át a rendeket, egy lehetséges mód a vállalt tevékenység szerint közelít. A külső apostoli munkát nem vagy korlátozottan végző rendek a szemlélődők, a kontemplatív rendek. Maga az elnevezés abból a meggyőződésből származik, hogy az Úr szolgálatában, a Vele való egyesülés vágyában a mindennapok szerteágazó tevékenységeit az isteni tökéletesség titka keresésének, a szemlélődésnek rendeli alá. Ahogy Aquinói Szent Tamás írja: *„A szemlélődő élet lényege az isteni igazság szemlélésében áll, mert ez a szemlélődés az egész emberi élet végcélja." (Cselekvő és szemlélődő élet)*

Stat crux dum volvitur orbis –
A kereszt szilárdan áll, míg a világ forog

A szemlélődő rendek között akad olyan, amelyik teljesen elzárkózik az apostoli munka más formáitól, és imával, zsolozsmával szolgál az emberiség üdvéért, ilyen például a karthauzi rend. Alapítója, Szent Brúnó néhány társával 1084-ben a frankhoni Grenoble-hoz közeli Chartreuse-i völgybe vonult vissza remeteéletre, ezt a területet a korabeli püspöktől, Grenoble-i Szent Hugótól kapták ajándékba. A legenda szerint a püspök látomásában hét csillagot látott lebegni a terület felett, és hamarosan megjelent Szent Brunó, hogy hat társával remeteség alapítására kérjen engedélyt. Itt épült föl később Grande Chartreuse, a karthauziak anyakolostora. A szerzetesrend létrehozásának egyik különlegessége, hogy alapítója nem szerkesztett számára regulákat, hiszen elsősorban remeteéletre, és nem rendalapításra vonultak vissza, és csupán a remeteség ötödik apátja, Guigo (Guigues) 1121 és 1128 között állította össze a szabályzatot Consuetudines Cartusiae címen, amely azóta sem változott érdemben, VI. Pál pápa 1975-ben erősítette meg a kevéssé átdolgozott statútumokat. Másik különlegesség, hogy Szent Brunót magát soha nem avatták szentté, de az Egyház a 17. századtól szentként tiszteli, segítségét dögvész ellen is kérik, attribútumai között a szájra tett ujj jelzi a némasági fogadalmat.

A karthauzi rend tagjait a történelem sodrásában sok zaklatás érte, belháborúk, török támadások, vallásháborúk veszélyeztették létét, a fejlődő kolostori közösségeket több alkalommal szétzilálták. Angliában a karthauzi szerzetesek megtagadták VIII. Henrik vallásreformjainak elfogadását, szakítását a pápával, ők a rend mártírjaivá váltak. (A hallgató barátok nem értenek egyet a szentté avatásokkal, névtelenségükkel az életük rejtve van az Úrban, harmincnál alig több szentet tartalmaz rendi naptáruk, ennek közel a fele vértanúságot szenvedett rendi tag.) A 18. századi társadalmi-történelmi átalakulások tovább zilálták a rendet, a spanyol terület monostorait leválasztották az Chartreuese-i anyakolostorról, Ausztriában és az olasz városállamok némelyikében II. József egyházellenes reformjai, más európai országokban a francia forradalom következményeként szűntették meg vagy pusztították el kolostoraikat. A 19. század elején a rend újra erőre kapott, az anyakolostor elkezdte visszaszerezni az elveszett rendházait, a századfordulón közel harminc új kolostorral büszkélkedhetett, de alig néhány év múlva 1901-ben Franciaországban rendelet tiltotta be a karthauziak működését, több, mint tíz monostort zártak be, a szerzeteseket kitoloncolták, és Grande Chartreuese-t csak 1940-ben foglalhatták el újra a szerzetesek.

Magyarországon, bár a rendalapító Szent Brúnó maga küldte első szerzeteseit országunkba, csak IV. Béla meghívására települtek le karthauziak, az ercsi monostoruk a tatárjárás miatt csupán néhány évig működhetett. A következő évszázadokban több rendház is épült a történelmi Magyarország területén, Szepes vármegyében a 14. században két kolostor alapíttatott, a Menedékszirt néven ismert helyen monostori scriptorium, írószoba is létesült, az itt őrzött gyűjteményből húsznál több kódex maradt fenn. A második szepességi kolostor alapítása 1319-ben kezdődött, de alig száz év múlva a husziták dúlták fel, majd később, újabb támadások után Ferdinánd király 1563-ban feloszlatta a rendet. Ugyancsak a 14. században létesült az Eger melletti Felsőtárkányban karthauzi kolostor, amely egészen Eger ostromáig működött, akkor a törökök feldúlták, teljes pusztulását 1554-re teszik. Az egykori lövöldi karthauzi kolostort Nagy Lajos király hozta létre, az adománylevél szerint 1378-ban, és egyedinek számított, hogy külön könyvtárépületet is emeltek a kolostornak. Itt keletkezett egyik jeles nyelvemlékünk, az Érdy-kódex, melynek szerzőjét csak Karthauzi Névtelenként ismerjük. A szerző egy egész évre szóló prédikáció- és szentlecke-gyűjteményt állított össze latin nyelvű fordításaiból, és ez a mű tartalmazza a korabeli legteljesebb legendagyűjteményt is magyar nyelven.

A karthauzi rend szerzetesei szigorú, a külvilágtól elzárt és vállalt szótlanságban töltött életformájukban az ima, elmélkedés és ének mellett főként kódexek másolásával, miniatúrafestéssel, könyvkötészettel foglalkoztak, felbecsülhetetlen szellemi értékeket őriztek meg a korabeli másolóműhelyeikben. A világtól való elzárkózást, a remetei magányt a névtelenségükkel is kifejezik, sírjukon a hagyo-

mány szerint csak egy kereszt áll, amely jelzi, hogy anonimitásukban Krisztussal azonosulnak.

Ardere et lucere! – *Lángolj és világíts!*

A 11. századra Nyugat-Európában többezer szerzetesi közösség jött létre, amelyek Szent Benedek regulája alapján próbáltak működni, ám egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az elzárkózást, a kontemplációt nem lehet maradék nélkül megvalósítani, a világi kötelezettségek elvonták a szerzeteseket. Ennek következtében elindult egy megtisztulási, megújhodási folyamat, szerzetesek egyes csoportjai vissza kívántak térni az apostoli útra, megújítva a szerzetesi közösségek életét, újból a szegénységet, egyszerű életmódot és a remetei elvonulást választva. Szent Róbert, a Molesme-i kolostor apátja 1098-ban Citeaux városa közelében újabb szerzetesi közösséget hozott létre, a település latin neve, Cistercium alapján elnevezett ciszterci rendet. A soron következő apátjai, Alberik, majd az őt követő Harding István megerősítették a rend szervezetét, meghatározták életrendjét a bencés regulák szerint, és a határozatokat a Charta Caritatis okmányában foglalták össze. A rend lelkiéletét az ima, az istentisztelet és zsolozsma határozta meg, ehhez hiteles szövegeket használtak, és az elmélyülést kódexek másolásával is biztosították. Visszatérve a szerzetesség gyökereihez, elutasítottak minden kényelmet, vállalt szegénységben és egyszerűségben éltek, saját munkájukból próbálták fenntartani magukat. A fegyelmezett, keményen dolgozó rend népszerűsége olyannyira növekedett, hogy alig egy emberöltőnyi idő alatt közel 300 kolostor jött létre, és számuk az elkövetkező két évszázadban is növekedett. A huszita mozgalom, a protestantizmus térhódítása azonban éppúgy visszafogta a ciszterciek fejlődését, mint a karthauziakét, a 16. században a skandináv területeken és Németországban királyi rendeletre töröltek el ciszteri közösségeket, majd a francia forradalom idején Franciaországban is megszűntették az összes rendházat, a napóleoni háborúk idején elkobozták vagyonukat. A 19. századra a megmaradt közösségekben már szervezeti nehézségekkel is küzdött a rend, a ciszterciek szigorúbb fegyelmet követelő ága, a trappisták ragaszkodott a szemlélődő életmódhoz, az adott korban nagyobb erőt is képviselt, így a század derekán két ciszterci ágról beszélhetünk, és 1892-től a trappisták önálló rendként működnek, előbb a Reformált Ciszterciek Rendje, 1902 óta a Szigorúbb Fegyelmű Reformált Ciszterciek Rendje nevet viselik. Az életmódjukkal, a szemlélődéssel törekednek a tökéletességre, ezt szolgálja a karthauziakéhoz hasonló elzárkózás, a világtól való elfordulás és vállalt némaságban töltött közösségi élet.

Magyarországon a ciszterci rend első kolostora II. Béla király közbenjárására, de csupán az ő halála után, 1142-ben alakult Cikádoron, a mai Bátaszéken, és a következő száz év alatt tizenötnél is több ciszterci apátság létesült az ország területén, többek közt Zircen, Szentgotthárdon, Pásztón, Pilisszentkereszten. Akárcsak a többi szerzetesrend működésében, a magyarhoni ciszterciekében is rendkívüli pusztítást végzett a tatárjárás, amely után ugyan újraindult valamelyest a rendi élet, de a 14. századra ismét hanyatlás mutatkozott, majd a török megszállás évszázadokra visszavetette a ciszterci rend magyarországi működését. Veszprém 1552-es eleste után a zirci apátság is megszűnt, a falu elnéptelenedett. Több mint száz év után tűnt úgy, hogy újra benépesülhet, ám az alig néhány évvel korábban kinevezett apát, Újfalusi Márton 1678-ban valószínűleg török támadás áldozatául esett, és csupán a 18. század elején érkezett néhány ciszterci szerzetes. Ezek a barátok előbb Pápán telepedtek le, hiszen az elpusztított Zircen nem volt lakható épület, majd házuk felépülése után a településről irányították a zirci apátság újjáépítését. 1733-ra készült el az új monostor, 1752-ben az új templomot is felszentelték. II. József egyházellenes rendeletei, bár a zirci közösséget, mint osztrák tulajdont megkímélték a feloszlatástól, a rendet állami iskolákban való tanításra kötelezték. A 19. század első évtizedében egyesült a pilisi, pásztói és a zirci apátság, a század végén pedig a szentgotthárdi közösséget is Zirchez csatolták. A jezsuiták feloszlatása után mindinkább a többi szerzetesrendnek kellett átvennie az iskolák vezetését, így a ciszterci rend a tanítás apostoli feladatát azóta is végzi. A pécsi és székesfehérvári gimnáziumok után a bajai iskolát is átvették, majd 1889-ben Budapesten nyitottak saját tanárképző intézetet, és 1912-ben pedig megalapították a budapesti Szent Imre Gimnáziumot. XI. Pius pápa 1923-ban függetlenítette Zircet az osztrák-magyar kongregációtól, a rend újra fejlődésnek indult, a második világháború után azonban 1945-ben elkobozták a ciszterciek birtokait, majd 1948-ban minden iskolát államosítottak, a rendek minden működését betiltották, a legtöbb szerzetesnek még a plébánosi munkát is tiltották, az ellenállókat meghurcolták. A Magyarországról elmenekült ciszterciek közül néhányan az Egyesült Államokban, Dallas közelében találtak menedékre, ők 1956-ban részt vettek a dallasi katolikus egyetem létrehozásában, majd 1964-ben az egyetem mellett iskolát alapítottak, és rendi közösségi életre rendezkedtek be az apátságban. Magyarországon a rendszerváltás után kezdett rendeződni a ciszterciek rendi élete is, lassan visszakerültek a tulajdonukba az elkobozott iskolák. A Ciszterci Rend Zirci Kongregációjának 1992-es Konstitúciója kimondja, hogy a Zirci Kongregációt a Zirci Apátság anyaközpontja a tőle függő perjelségek és rendházak, illetve a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett Dallasi Apátság alkotják.

A rend férfi ága mellett női közösségek is éppúgy működnek, ahogy évszázadokon át is, ma Magyarországon a Kismarosi Ciszterci Nővérek és az Érdi Ciszterci Nővérek képviselik a rend női ágát. A ciszterci lelkiség bencés reguláját követik, fő feladatuk Isten ünnepélyes dicsérete, a zsolozsma és az Úr arcának kereséséből fakadó együttérzés az emberek iránt.

Ad maiorem Dei gloriam! – *Mindent Isten nagyobb dicsőségére!*

A világ legnagyobb lélekszámú szerzetesi közössége ma a Jézus Társasága, ismertebb nevükön a jezsuita rend, amelyet Loyolai Szent Ignác alapított lelki megtérése és zarándoklatai után. Szándéka volt létrehozni egy olyan közösséget, amely Jézus apostolaihoz hasonlóan az evangélium igéjét hirdeti, és a szerzetesek szegénység, tisztaság és engedelmesség hármas fogadalma mellé egy negyedik fogadalmat is tehetnek, vállalva, hogy mindenkor a pápa szolgálatába állnak, elfogadva a megbízatást a világ bármely pontjára, más szóval: tevékenységben szemlélődni. Küldetésüknek tekintik a rendi alapdokumentum alap-

ján a hit védelmét és terjesztését, törekedve arra, hogy a Jézussal való személyes kapcsolatot elmélyítsék, és megtalálják annak a módját, hogy az evangéliumi örömhírt másokkal is meg tudják osztani. A rendet II. Pál pápa hagyta jóvá 1540-ben, ám mivel a társaság megalakulása egybeesett a reformáció kialakulásával, a rend a katolicizmus védelmezőjévé vált a következő időszakban, és döntő szerepet játszott a katolikus megújulásban. A 16-17. században a jezsuiták fontos feladatra kaptak meghívást, küldetésüknek tartották az ifjúság nevelését. A fiatalok képzésének elveit egységes dokumentumban fogalmazták meg, az 1599-ben kiadott Ratio Studiorum-ban. Kollégiumokat és egyetemet alapítottak, iskoláik száma a 16. század második felére meghaladta a négyszázat. Mindezek mellett ezekben az évszázadokban a világ minden táján végeztek missziós munkát, Ázsiában és Amerikában is sajátos módszerrel, a ma élő fogalom szerint inkulturációval, azaz a helyi kultúra elemeinek a felhasználásával terjesztették az evangéliumot, sok esetben menedéket nyújtva a hódítók kizsákmányolása elől az őshonos lakosoknak.

A társaság fejlődésének a 18. század második felében az abszolutisztikus államok uralkodóinak politikai érdekei vetettek véget, akik egyre nehezebben viselték a jezsuita rend befolyásosságát, és a törekvésük az egyházi pozíciókat megszerzésére olyannyira erős volt, hogy Portugáliában, Spanyolországban és Franciaországban kiűzték a jezsuitákat, majd politikai nyomással arra kényszerítették XIV. Kelemen pápát, hogy 1773-ban rendelettel feloszlassa a rendet, alig néhány poroszországi és orosz rendház működött tovább. Ez nagy csapást jelentett mind az oktatás, mind pedig a missziós munka terén, bár a történelem sodrásában a jezsuitaellenesség fokozatosan enyhült, így 1814-ben pápai rendelet engedélyezte a rend működését újból. A következő évtizedek viszonylagos nyugalmát a 19. század végén újabb üldöztetés követte, a kultúrharc, a vallásszabadság elleni intézkedések idején 1872-ben kiűzték a rendet Németországból, a későbbi években pedig más országokban időszakosan tiltották be a jezsuita szerzetesek működését. A második világháború idején a náci rezsim eltiltotta a jezsuitákat a prédikálástól, közülük többeket koncentrációs táborokba vetettek, majd a kommunista rezsim országaiban üldözték a jezsuitákat.

Magyarhonban a Jézus Társasága első képviselői a három részre szakadt ország minden nehézségét megtapasztalhatták: a nagyszombati iskolába érkeztek először Oláh Miklós esztergomi érsek hívására 1561-ben, ez a rendház azonban néhány év múlva meg is szűnt, és a Báthori István fejedelem kérésére Erdélybe hívott jezsuitáknak a vallási villongások miatt többször is menekülniük kellett. A 16. század végén újból érkeztek jezsuiták a felvidéken létesítve rendházakat, és 1615-ben újból megnyitották a nagyszombati kollégiumot, amelyet Pázmány Péter esztergomi érsek, maga is jezsuita szerzetes, 1635-ben egyetemi rangra emelt, és amely az Eötvös Lóránd Tudományegyetem jogelődje. A következő időszakot tekintik a magyarországi jezsuiták fénykorának, nagy hatással voltak a kulturális és tudományos életre, a magyar oktatásra és nevelésre, a katolikus bibliafordítás is a jezsuita Káldi György szerzetesnek köszönhető. A rend feloszlatásakor 1773-ban körülbelül 80 jezsuita intézmény és több mint 800 szerzetes működött Magyarországon, és bár a Jézus Társaságát 1814-ben visszaállították, a nagyszombati kollégium 1853-ban indult újra. A század második felében sorra nyitottak új jezsuita intézményeket Pozsonyban és Szatmáron, átvették a kalocsai gimnáziumot a piaristáktól, és a közös rendtartomány utolsó alapításaként létrehozták a budapesti rendházat. Az önálló magyar rendtartomány 1909-ben alakult a kassai vértanúk boldoggá avatási ünnepségének napján, és az utolsó, kaposvári rendház 1948-as alapításáig folyamatosan fejlődött: hitéleti és kulturális folyóiratokat indítottak (A Szív, Magyar Kultúra), kongregációs otthont és lelkigyakorlatos házakat hoztak létre, önálló magyar missziót indítottak Kínába. A kommunista vezetés 1950-ben a többi renddel együtt betiltotta a jezsuiták működését is, a legtöbb szerzetest elhurcolták, börtönbe vetették, ellehetetlenítették. Bár a rendszer a nyolcvanas évekre sokat enyhült, a jezsuiták is csak 1989 után térhettek vissza. Jelenleg hat rendházat, hat oktatási intézményt és 14 hitéleti vagy kulturális intézményt működtetnek.

Vedd a társaságét!

A Szent Ignác-i lelkiséget, a tevékenységben való szemlélődés elvét a világon számos közösség átvette, és bár a Jézus Társaságának nem alakult ki női rendi változata, létrejöttek a Szent Ignác-i lelkiségen alapuló nőrendek vagy társulások. Köztük az egyik legrégebbi a Ward Mária által alapított Congregatio Jesu, közismert nevén az angolkisasszonyok rendje, amely a 17. század első évtizedeiben Münchenben, Bécsben és Pázmány Péter hívására Pozsonyban létesített lánynevelő iskolákat. Az alapító nem érhette meg, hogy pápai jóváhagyással működtethesse intézetét, az engedélyt csak követői kapták meg 1703-ban, és több mint kétszáz évet kellett arra is várni, hogy az általa alapított intézetek felvehessék Ward Mária

nevét. Életében folyamatosan értetlenséggel találkozott: a katolikusokat üldöző Angliából menekülnie kellett, a jezsuita rend nem kívánt női rendet nyitni, így nem ismerte el kérése létjogosultságát, a jezsuitaellenes körök pedig ellenezték tevékenységét, amellyel a Jézus Társaság alapszabályait akarta női szerzetesközösségre alkalmazni, később eretnekséggel is vádolták. A személyét és céljait kísérő értetlenség és rendalapítási kísérleteinek hiábavalósága ellenére tanító-nevelő tevékenységét már életében siker övezte, a katolikus lányok nevelése Szent Ignác szellemében hiánypótlónak bizonyult. Életében tíznél is több lánynevelő intézetet alapított, ezek száma a 19. század folyamán egyre nőtt, és végül 1909-ben X. Pius pápa engedélyezte Ward Mária nevének használatát az intézményekben.

Ma Magyarországon öt rendházuk működik, egy iskolát és egy szociális intézményt tartanak fenn, és rendi küldetésüknek tartják az emberek szolgálatát. Törekvésük, rendületlenül építsék Isten országát a jelenben, hogy a mindennapok tevékenységeiben megtalálják Istent, és megtapasztalják a szoros, bensőséges kapcsolatot Vele.

„A Krisztus misztériumához való »hasonulással« az Istennek szentelt élet különleges módon valósítja meg a Szentháromságnak azt a megvallását, mely az egész keresztény életet meghatározza, amennyiben csodálattal eltelve elismeri az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten magasztos szépségét, és örömmel tesz tanúságot az emberekhez való jóságos lehajlásáról." (Szent II. János Pál pápa: Vita Consecrata)

Szentgyörgyi Georgina

Források:
Magyar Katolikus Lexikon http://lexikon.katolikus.hu/; A remény emberei https://issuu.com/mszki/docs/rem-online-20190129; Aquinói Szent Tamás: cselekvő és szemlélődő élet http://epa.oszk.hu/02900/02970/00040/pdf/EPA02970_vigilia_1940_08_313-317.pdf; Puskely Mária: Kétezer év szerzetessége. Szerzetesség- és művelődéstörténeti enciklopédia 1-2., Dinasztia Kiadó, 1998; Vida Beáta: A karthauzi rend története a középkori Magyar Királyság területén. A néma barátok megtelepedése és berendezkedése http://doktori.bibl.u-szeged.hu/4017/1/Vida_Bea_PhD_vegleges.pdf; Vita Consecrata - II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban, 1996 https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=73#VC3; Walter Nigg: Az erős asszony – Ward Mária élete http://www.ppek.hu/konyvek/Walter_Nigg_Az_eros_asszony_1.pdf; https://jezsuita.hu/; https://www.ocist.hu/rendtortenet-europaban; http://congjesu.hu

SÍK SÁNDOR: KETTEN A MESTERREL

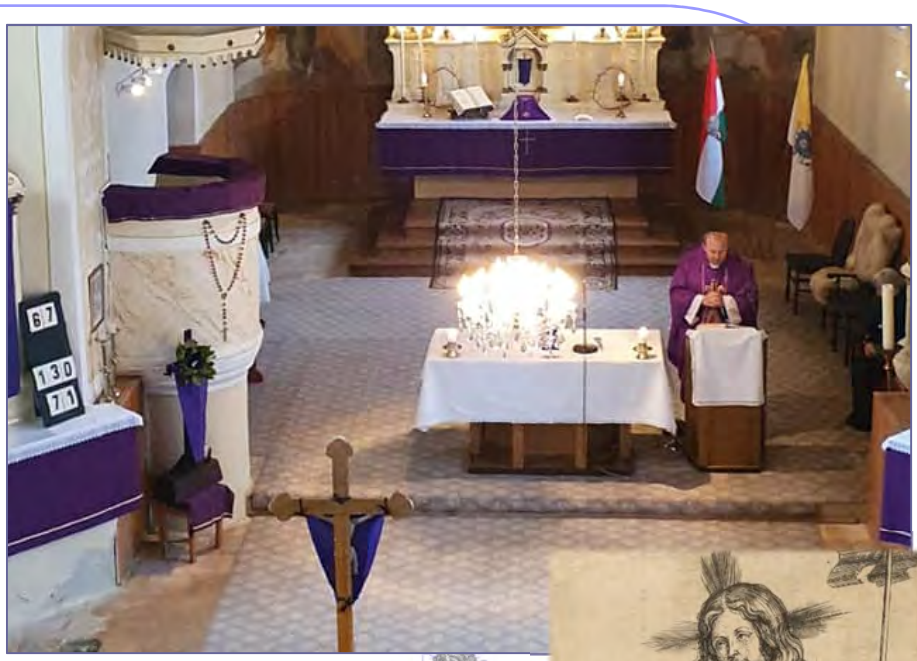

Fehér fényben, fehér ruhában,
Egy férfi jár előttem egyre.
Vezet, vezet, kezem kezében,
Föl a magányos, nagy hegyekre.
Az emberarcok ködbe vesztek,
Ketten vagyunk a hegyeken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

Megláboltam a pusztaságot,
Homokviharos, sívó tengert.
Szürke porát szívemre szórta,
Szörnyű magánya majd hogy elnyelt.
De tikkadt lelkem felüdítve
A Mester arca járt velem.
Kezem meleg kezébe fogta,
S én követem.

Lehevertem illatos fűre
Oázisok mézes szelében,
Elálmodoztam rózsás felhőn,
Távol dalon, zsongó levélen.
De kezét homlokomra tette
S megnyitva álmodó szemem,
Előre mutatott a Mester,
S én követem.

Elértem a hegyek tövébe
S indultam fölfelé nyomában.
Dideregtem a szirti szélben,
A szikla megvérezte lábam.
Ha megálltam, szemembe nézett
És rám mosolygott csendesen.
S belém szállott a Mester lelke.
És követem.

Mikor az első csúcsra értem,
Verejtékes nap estelén,
Megkísértett a nagy Kísértő,
És egy világot tárt elém.
De a Mester szemembe nézett,
Szomorú szemmel, könnyesen,
S rajta kívül nem láttam semmit.
És követem.

Járok magányos hegytetőkön,
A magasságos szirthazában.
S egy férfi jár előttem egyre,
Fehér fényben, fehér ruhában.
Léptünk alatt meleg virágok
Serkednek a vad köveken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

A verset Fekete Roland atya ajánlotta nekünk.
(Jacopo de' Barbari képével.)

TRIDUUM 2013

mány szerint csak egy kereszt áll, amely jelzi, hogy anonimitásukban Krisztussal azonosulnak.

Ardere et lucere! – *Lángolj és világíts!*

A 11. századra Nyugat-Európában többezer szerzetesi közösség jött létre, amelyek Szent Benedek regulája alapján próbáltak működni, ám egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az elzárkózást, a kontemplációt nem lehet maradék nélkül megvalósítani, a világi kötelezettségek elvonták a szerzeteseket. Ennek következtében elindult egy megtisztulási, megújhodási folyamat, szerzetesek egyes csoportjai vissza kívántak térni az apostoli útra, megújítva a szerzetesi közösségek életét, újból a szegénységet, egyszerű életmódot és a remetei elvonulást választva. Szent Róbert, a Molesme-i kolostor apátja 1098-ban Citeaux városa közelében újabb szerzetesi közösséget hozott létre, a település latin neve, Cistercium alapján elnevezett ciszterci rendet. A soron következő apátjai, Alberik, majd az őt követő Harding István megerősítették a rend szervezetét, meghatározták életrendjét a bencés regulák szerint, és a határozatokat a Charta Caritatis okmányában foglalták össze. A rend lelkiéletét az ima, az istentisztelet és zsolozsma határozta meg, ehhez hiteles szövegeket használtak, és az elmélyülést kódexek másolásával is biztosították. Visszatérve a szerzetesség gyökereihez, elutasítottak minden kényelmet, vállalt szegénységben és egyszerűségben éltek, saját munkájukból próbálták fenntartani magukat. A fegyelmezett, keményen dolgozó rend népszerűsége olyannyira növekedett, hogy alig egy emberöltőnyi idő alatt közel 300 kolostor jött létre, és számuk az elkövetkező két évszázadban is növekedett. A huszita mozgalom, a protestantizmus térhódítása azonban éppúgy visszafogta a ciszterciek fejlődését, mint a karthauziakét, a 16. században a skandináv területeken és Németországban királyi rendeletre töröltek el ciszteri közösségeket, majd a francia forradalom idején Franciaországban is megszűntették az összes rendházat, a napóleoni háborúk idején elkobozták vagyonukat. A 19. századra a megmaradt közösségekben már szervezeti nehézségekkel is küzdött a rend, a ciszterciek szigorúbb fegyelmet követelő ága, a trappisták ragaszkodott a szemlélődő életmódhoz, az adott korban nagyobb erőt is képviselt, így a század derekán két ciszterci ágról beszélhetünk, és 1892-től a trappisták önálló rendként működnek, előbb a Reformált Ciszterciek Rendje, 1902 óta a Szigorúbb Fegyelmű Reformált Ciszterciek Rendje nevet viselik. Az életmódjukkal, a szemlélődéssel törekednek a tökéletességre, ezt szolgálja a karthauziakéhoz hasonló elzárkózás, a világtól való elfordulás és vállalt némaságban töltött közösségi élet.

Magyarországon a ciszterci rend első kolostora II. Béla király közbenjárására, de csupán az ő halála után, 1142-ben alakult Cikádoron, a mai Bátaszéken, és a következő száz év alatt tizenötnél is több ciszterci apátság létesült az ország területén, többek közt Zircen, Szentgotthárdon, Pásztón, Pilisszentkereszten. Akárcsak a többi szerzetesrend működésében, a magyarhoni ciszterciekében is rendkívüli pusztítást végzett a tatárjárás, amely után ugyan újraindult valamelyest a rendi élet, de a 14. századra ismét hanyatlás mutatkozott, majd a török megszállás évszázadokra visszavetette a ciszterci rend magyarországi működését. Veszprém 1552-es eleste után a zirci apátság is megszűnt, a falu elnéptelenedett. Több mint száz év után tűnt úgy, hogy újra benépesülhet, ám az alig néhány évvel korábban kinevezett apát, Újfalusi Márton 1678-ban valószínűleg török támadás áldozatául esett, és csupán a 18. század elején érkezett néhány ciszterci szerzetes. Ezek a barátok előbb Pápán telepedtek le, hiszen az elpusztított Zircen nem volt lakható épület, majd házuk felépülése után a településről irányították a zirci apátság újjáépítését. 1733-ra készült el az új monostor, 1752-ben az új templomot is felszentelték. II. József egyházellenes rendeletei, bár a zirci közösséget, mint osztrák tulajdont megkímélték a feloszlatástól, a rendet állami iskolákban való tanításra kötelezték. A 19. század első évtizedében egyesült a pilisi, pásztói és a zirci apátság, a század végén pedig a szentgotthárdi közösséget is Zirchez csatolták. A jezsuiták feloszlatása után mindinkább a többi szerzetesrendnek kellett átvennie az iskolák vezetését, így a ciszterci rend a tanítás apostoli feladatát azóta is végzi. A pécsi és székesfehérvári gimnáziumok után a bajai iskolát is átvették, majd 1889-ben Budapesten nyitottak saját tanárképző intézetet, és 1912-ben pedig megalapították a budapesti Szent Imre Gimnáziumot. XI. Pius pápa 1923-ban függetlenítette Zircet az osztrák-magyar kongregációtól, a rend újra fejlődésnek indult, a második világháború után azonban 1945-ben elkobozták a ciszterciek birtokait, majd 1948-ban minden iskolát államosítottak, a rendek minden működését betiltották, a legtöbb szerzetesnek még a plébánosi munkát is tiltották, az ellenállókat meghurcolták. A Magyarországról elmenekült ciszterciek közül néhányan az Egyesült Államokban, Dallas közelében találtak menedékre, ők 1956-ban részt vettek a dallasi katolikus egyetem létrehozásában, majd 1964-ben az egyetem mellett iskolát alapítottak, és rendi közösségi életre rendezkedtek be az apátságban. Magyarországon a rendszerváltás után kezdett rendeződni a ciszterciek rendi élete is, lassan visszakerültek a tulajdonukba az elkobozott iskolák. A Ciszterci Rend Zirci Kongregációjának 1992-es Konstitúciója kimondja, hogy a Zirci Kongregációt a Zirci Apátság anyaközpontja a tőle függő perjelségek és rendházak, illetve a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett Dallasi Apátság alkotják.

A rend férfi ága mellett női közösségek is éppúgy működnek, ahogy évszázadokon át is, ma Magyarországon a Kismarosi Ciszterci Nővérek és az Érdi Ciszterci Nővérek képviselik a rend női ágát. A ciszterci lelkiség bencés reguláját követik, fő feladatuk Isten ünnepélyes dicsérete, a zsolozsma és az Úr arcának kereséséből fakadó együttérzés az emberek iránt.

Ad maiorem Dei gloriam! –
Mindent Isten nagyobb dicsőségére!

A világ legnagyobb lélekszámú szerzetesi közössége ma a Jézus Társasága, ismertebb nevükön a jezsuita rend, amelyet Loyolai Szent Ignác alapított lelki megtérése és zarándoklatai után. Szándéka volt létrehozni egy olyan közösséget, amely Jézus apostolaihoz hasonlóan az evangélium igéjét hirdeti, és a szerzetesek szegénység, tisztaság és engedelmesség hármas fogadalma mellé egy negyedik fogadalmat is tehetnek, vállalva, hogy mindenkor a pápa szolgálatába állnak, elfogadva a megbízatást a világ bármely pontjára, más szóval: tevékenységben szemlélődni. Küldetésüknek tekintik a rendi alapdokumentum alap-

ján a hit védelmét és terjesztését, törekedve arra, hogy a Jézussal való személyes kapcsolatot elmélyítsék, és megtalálják annak a módját, hogy az evangéliumi örömhírt másokkal is meg tudják osztani. A rendet II. Pál pápa hagyta jóvá 1540-ben, ám mivel a társaság megalakulása egybeesett a reformáció kialakulásával, a rend a katolicizmus védelmezőjévé vált a következő időszakban, és döntő szerepet játszott a katolikus megújulásban. A 16-17. században a jezsuiták fontos feladatra kaptak meghívást, küldetésüknek tartották az ifjúság nevelését. A fiatalok képzésének elveit egységes dokumentumban fogalmazták meg, az 1599-ben kiadott Ratio Studiorum-ban. Kollégiumokat és egyetemet alapítottak, iskoláik száma a 16. század második felére meghaladta a négyszázat. Mindezek mellett ezekben az évszázadokban a világ minden táján végeztek missziós munkát, Ázsiában és Amerikában is sajátos módszerrel, a ma élő fogalom szerint inkulturációval, azaz a helyi kultúra elemeinek a felhasználásával terjesztették az evangéliumot, sok esetben menedéket nyújtva a hódítók kizsákmányolása elől az őshonos lakosoknak.

A társaság fejlődésének a 18. század második felében az abszolutisztikus államok uralkodóinak politikai érdekei vetettek véget, akik egyre nehezebben viselték a jezsuita rend befolyásosságát, és a törekvésük az egyházi pozíciókat megszerzésére olyannyira erős volt, hogy Portugáliában, Spanyolországban és Franciaországban kiűzték a jezsuitákat, majd politikai nyomással arra kényszerítették XIV. Kelemen pápát, hogy 1773-ban rendelettel feloszlassa a rendet, alig néhány poroszországi és orosz rendház működött tovább. Ez nagy csapást jelentett mind az oktatás, mind pedig a missziós munka terén, bár a történelem sodrásában a jezsuitaellenesség fokozatosan enyhült, így 1814-ben pápai rendelet engedélyezte a rend működését újból. A következő évtizedek viszonylagos nyugalmát a 19. század végén újabb üldöztetés követte, a kultúrharc, a vallásszabadság elleni intézkedések idején 1872-ben kiűzték a rendet Németországból, a későbbi években pedig más országokban időszakosan tiltották be a jezsuita szerzetesek működését. A második világháború idején a náci rezsim eltiltotta a jezsuitákat a prédikálástól, közülük többeket koncentrációs táborokba vetettek, majd a kommunista rezsim országaiban üldözték a jezsuitákat.

Magyarhonban a Jézus Társasága első képviselői a három részre szakadt ország minden nehézségét megtapasztalhatták: a nagyszombati iskolába érkeztek először Oláh Miklós esztergomi érsek hívására 1561-ben, ez a rendház azonban néhány év múlva meg is szűnt, és a Báthori István fejedelem kérésére Erdélybe hívott jezsuitáknak a vallási villongások miatt többször is menekülniük kellett. A 16. század végén újból érkeztek jezsuiták a felvidéken létesítve rendházakat, és 1615-ben újból megnyitották a nagyszombati kollégiumot, amelyet Pázmány Péter esztergomi érsek, maga is jezsuita szerzetes, 1635-ben egyetemi rangra emelt, és amely az Eötvös Lóránd Tudományegyetem jogelődje. A következő időszakot tekintik a magyarországi jezsuiták fénykorának, nagy hatással voltak a kulturális és tudományos életre, a magyar oktatásra és nevelésre, a katolikus bibliafordítás is a jezsuita Káldi György szerzetesnek köszönhető. A rend feloszlatásakor 1773-ban körülbelül 80 jezsuita intézmény és több mint 800 szerzetes működött Magyarországon, és bár a Jézus Társaságát 1814-ben visszaállították, a nagyszombati kollégium 1853-ban indult újra. A század második felében sorra nyitottak új jezsuita intézményeket Pozsonyban és Szatmáron, átvették a kalocsai gimnáziumot a piaristáktól, és a közös rendtartomány utolsó alapításaként létrehozták a budapesti rendházat. Az önálló magyar rendtartomány 1909-ben alakult a kassai vértanúk boldoggá avatási ünnepségének napján, és az utolsó, kaposvári rendház 1948-as alapításáig folyamatosan fejlődött: hitéleti és kulturális folyóiratokat indítottak (A Szív, Magyar Kultúra), kongregációs otthont és lelkigyakorlatos házakat hoztak létre, önálló magyar missziót indítottak Kínába. A kommunista vezetés 1950-ben a többi renddel együtt betiltotta a jezsuiták működését is, a legtöbb szerzetest elhurcolták, börtönbe vetették, ellehetetlenítették. Bár a rendszer a nyolcvanas évekre sokat enyhült, a jezsuiták is csak 1989 után térhettek vissza. Jelenleg hat rendházat, hat oktatási intézményt és 14 hitéleti vagy kulturális intézményt működtetnek.

Vedd a társaságét!

A Szent Ignác-i lelkiséget, a tevékenységben való szemlélődés elvét a világon számos közösség átvette, és bár a Jézus Társaságának nem alakult ki női rendi változata, létrejöttek a Szent Ignác-i lelkiségen alapuló nőrendek vagy társulások. Köztük az egyik legrégebbi a Ward Mária által alapított Congregatio Jesu, közismert nevén az angolkisasszonyok rendje, amely a 17. század első évtizedeiben Münchenben, Bécsben és Pázmány Péter hívására Pozsonyban létesített lánynevelő iskolákat. Az alapító nem érhette meg, hogy pápai jóváhagyással működtethesse intézetét, az engedélyt csak követői kapták meg 1703-ban, és több mint kétszáz évet kellett arra is várni, hogy az általa alapított intézetek felvehessék Ward Mária

nevét. Életében folyamatosan értetlenséggel találkozott: a katolikusokat üldöző Angliából menekülnie kellett, a jezsuita rend nem kívánt női rendet nyitni, így nem ismerte el kérése létjogosultságát, a jezsuitaellenes körök pedig ellenezték tevékenységét, amellyel a Jézus Társaság alapszabályait akarta női szerzetesközösségre alkalmazni, később eretnekséggel is vádolták. A személyét és céljait kísérő értetlenség és rendalapítási kísérleteinek hiábavalósága ellenére tanító-nevelő tevékenységét már életében siker övezte, a katolikus lányok nevelése Szent Ignác szellemében hiánypótlónak bizonyult. Életében tíznél is több lánynevelő intézetet alapított, ezek száma a 19. század folyamán egyre nőtt, és végül 1909-ben X. Pius pápa engedélyezte Ward Mária nevének használatát az intézményekben.

Ma Magyarországon öt rendházuk működik, egy iskolát és egy szociális intézményt tartanak fenn, és rendi küldetésüknek tartják az emberek szolgálatát. Törekvésük, rendületlenül építsék Isten országát a jelenben, hogy a mindennapok tevékenységeiben megtalálják Istent, és megtapasztalják a szoros, bensőséges kapcsolatot Vele.

„A Krisztus misztériumához való »hasonulással« az Istennek szentelt élet különleges módon valósítja meg a Szentháromságnak azt a megvallását, mely az egész keresztény életet meghatározza, amennyiben csodálattal eltelve elismeri az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten magasztos szépségét, és örömmel tesz tanúságot az emberekhez való jóságos lehajlásáról." (Szent II. János Pál pápa: Vita Consecrata)

Szentgyörgyi Georgina

Források:
Magyar Katolikus Lexikon http://lexikon.katolikus.hu/; A remény emberei https://issuu.com/mszki/docs/rem-online-20190129; Aquinói Szent Tamás: cselekvő és szemlélődő élet http://epa.oszk.hu/02900/02970/00040/pdf/EPA02970_vigilia_1940_08_313-317.pdf; Puskely Mária: Kétezer év szerzetessége. Szerzetesség- és művelődéstörténeti enciklopédia 1-2., Dinasztia Kiadó, 1998; Vida Beáta: A karthauzi rend története a középkori Magyar Királyság területén. A néma barátok megtelepedése és berendezkedése http://doktori.bibl.u-szeged.hu/4017/1/Vida_Bea_PhD_vegleges.pdf; Vita Consecrata - II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban, 1996 https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=73#VC3; Walter Nigg: Az erős asszony – Ward Mária élete http://www.ppek.hu/konyvek/Walter_Nigg_Az_eros_asszony_1.pdf; https://jezsuita.hu/; https://www.ocist.hu/rendtortenet-europaban; http://congjesu.hu

SÍK SÁNDOR: KETTEN A MESTERREL

Fehér fényben, fehér ruhában,
Egy férfi jár előttem egyre.
Vezet, vezet, kezem kezében,
Föl a magányos, nagy hegyekre.
Az emberarcok ködbe vesztek,
Ketten vagyunk a hegyeken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

Megláboltam a pusztaságot,
Homokviharos, sívó tengert.
Szürke porát szívemre szórta,
Szörnyű magánya majd hogy elnyelt.
De tikkadt lelkem felüdítve
A Mester arca járt velem.
Kezem meleg kezébe fogta,
S én követem.

Lehevertem illatos fűre
Oázisok mézes szelében,
Elálmodoztam rózsás felhőn,
Távol dalon, zsongó levélen.
De kezét homlokomra tette
S megnyitva álmodó szemem,
Előre mutatott a Mester,
S én követem.

Elértem a hegyek tövébe
S indultam fölfelé nyomában.
Dideregtem a szirti szélben,
A szikla megvérezte lábam.
Ha megálltam, szemembe nézett
És rám mosolygott csendesen.
S belém szállott a Mester lelke.
És követem.

Mikor az első csúcsra értem,
Verejtékes nap estelén,
Megkísértett a nagy Kísértő,
És egy világot tárt elém.
De a Mester szemembe nézett,
Szomorú szemmel, könnyesen,
S rajta kívül nem láttam semmit.
És követem.

Járok magányos hegytetőkön,
A magasságos szirthazában.
S egy férfi jár előttem egyre,
Fehér fényben, fehér ruhában.
Léptünk alatt meleg virágok
Serkednek a vad köveken.
Kézen fogva vezet a Mester,
S én követem.

A verset Fekete Roland atya ajánlotta nekünk.
(Jacopo de' Barbari képével.)

Jelentés az ifjúsági életről

Különös arculatot öltött idei nagyböjtünk. A húsvéti készület egy globális lelkigyakorlattá változott, papoknak és híveknek egyaránt. A vírus okozta áldatlan állapot áldásos, kegyelmi időszakot hordoz magában. Az emberiség nagy része Isten felé fordul. Csodálatos az a világszintű összefogás, amit tapasztalunk. Ferenc pápa újra és újra közös imádságra hív, imaláncok alakultak, testvérek skype-on imádkozzák a rózsafüzért, az Egyház átáll a digitális lelkipásztorkodás színterére. A családok, ha talán kényszerből is, újra egyesülhetnek. Az elhagyottak és egyedül lévők vigasztalást nyerhetnek, ha többször hívjuk őket, imádkozunk értük, s ők maguk is imádkoznak, hogy megtapasztalják Isten jelenlétét. Érdekes kihívásokat hordoz nekünk is, taksonyi-dunaharaszti papoknak a kialakult helyzet. Minden vasárnap, online közvetítünk a KisDuna tv segítségével, délelőtt és délután is szentmisét. Videókat készítünk, éneklünk, elmélkedünk, imádkozunk. Ezzel talán sikerül némi kapcsolatot tartani a ránk bízott hívekkel. Megnövekedett a videó hívások közvetítésével a segítő beszélgetések száma. Hétfőtől szombatig ketten imádkozunk szentmisét András atyával, amit harangjátékkal jelzünk, hogy tudják a hívek, papjaik most imádkoznak értük. Várakozunk és vágyakozunk. A digitális hitoktatás, a digitális szentségi felkészítők újabb akadályokat görgetnek, amit örömmel sikerül átlépni, Isten dicsőségére.

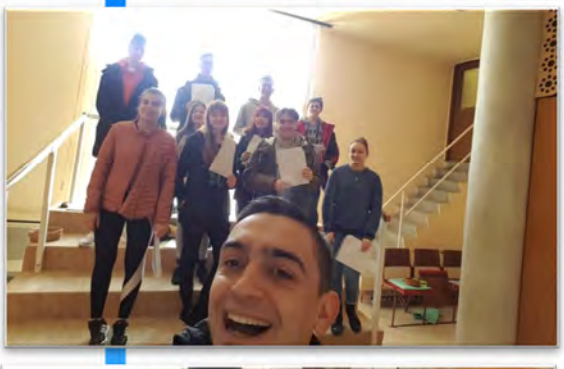

Ha visszagondolunk a koronavírus fertőzést megelőző időszakra, örömmel látjuk, hogy számtalan kezdeményezés indult el a megvalósítás útján, melyek március folyamán vették volna kezdetüket vagy éppen a húsvéti készület része voltak, ezeket azonban a kialakult, védekezést igénylő helyzet miatt most szüneteltetni kell.

Ifjúsági hittan

Örömmel jelenthetem, hogy továbbra is 40 fiatal készül a Szentlélekkel való találkozásra, a bérmálás szentségében. Az ifjúság lelki képzése rendszeres. Mind a közösségi szemlélet erősítése, a közösség építése, mind hitbeli továbbképzésük jól halad. Egy „ütőképes” kis csapatot hívott létre a Szentlélek. Sok mindenben számíthatunk rájuk. A jelenlegi helyzetben interneten keresztül tartjuk velük a kapcsolatot, talán most még többet tudunk beszélgetni. A személyes kapcsolat, érintkezés azonban mindannyiunknak hiányzik. A fiatalok nagy hányada rendszeresen végez szentgyónást és részt vesznek a szentmisén.

Énekkar

Az ifjúsági közösségből sikerült összehívni egy énekkart, amelyet két csoportra osztottam: „kis” és „nagy” énekkar. A „kis” énekkarban hat ifis énekel, akikkel és a ligeti közösség néhány tagjával a húsvéti passióra készültünk. Nem vész kárba az együtt töltött idő és a gyakorlás. Biztosan kamatoztatni fogjuk. A „nagy” énekkar tíz fiatallal kezdte el működését, ma még kevés próbával, de annál nagyobb lelkesedéssel. Az énekkar tagjai vegyesen taksonyi és dunaharaszti fiatalok. Folytatjuk…

Dél-Dunás ifjúsági találkozó

Március elején, Dunaharaszti adott otthont az egyházmegyei régiós találkozónak. Nagy öröm volt kb.100 fiatalt otthonunkba fogadni. A résztvevők közül 35 hazai „játékos” volt. András atya egész nap nem tudott velünk lenni, de a gyóntatás szolgálatában nagy segítségünkre volt. Magam velük lehettem egész nap. Izgalmas programok, új kapcsolatok sokasága tárult elénk. Gyönyörű volt a közösen imádkozott szentmise, az Egyház jövőbeli tagjainak testét és lelkét egyaránt ápolni. A test ápolásához hozzájárultak a kedves hívek adományaikkal, a munkatársak szolgálatukkal, amit ezúton is megköszönök.

Elsőáldozás

Az elsőáldozók felkészítése folyamatos. Czifra Lászlóné Orsolya és Gintner Orsolya hitoktatókkal közösen három csoportban készítünk fel gyermekeket a szentség felvételére. Az elsőáldozási hittan feltöltődést jelent számomra is. Magam, 19 gyermeket tanítok-nevelek. A szülők részéről is nagy támogatást és odafigyelést tapasztalunk. Hála értük az Úrnak. Nem tudjuk, hogy mi lesz az elsőáldozás időpontjával, bízunk a legjobbakban.

Baba-Mama Kör

A Dunaharaszti Rákócziligeten Dr. Hrytanné Patonai Gabriella, fiatal hívünk és édesanya segítségét kértem, hogy megalakíthassuk a BMK-t. Magam is tervezek részt venni az összejöveteleken. Kéthetente hétfőnként lesznek a találkozásaink. Március 23-án indult volna útjára, sajnos a vírus miatt fel kellett függesztenünk. A facebook internetes felület segítségével csoportot hoztunk létre, melyben a kommunikáció folyamatos. Várjuk a tényleges indulást! 17 mama és sok baba várja, hogy közösséggé formálódjanak. Terveim szerint ezután nem sokkal elindul a férfikör (Papa Baba Mama Nélküli Kör). Imádkozom, és hagyom, hogy a Szentlélek dolgozzon, és formálja az egyházközségünket.

Jelentés a ministránsokról

Ministránsaink létszáma szépen gyarapodik. Taksonyban feliratkozott ministráns 35 fő. Ezek közül rendszeresen szolgál 20-25 fő. A ligeti templomban ugyancsak 20-25 fiatal áll az oltár mellett. Bízunk benne, hogy az Úr még többet megszólít, és azzal kell majd küzdenünk, hogy nincsen elég ministránsruhánk. A ministránsverseny lezárása, a vírus miatt elmaradó gyermekszentmisék miatt, nem került kihirdetésre. A díjak elkészültek és várják a gazdájukat!

Bízom benne, hogy az Úr tovább vezeti nyáját. Isten bőséges áldását kérem, hogy Húsvét szent ünnepe, az emberiség feltámadásának ünnepe legyen. A Szentháromság éltető szeretetével menjünk tovább, és támogassuk egymást az Atya szeretetével, Krisztus által a Szentlélekben.

Szeretettel: Bógár Zsolt atya

Mindenható Urunk, atyáink Istene!

Hálát adunk neked a világért, amelyben lehetővé tetted az emberiség életét. Hálát adunk a teremtés egész gazdagságáért és csodálatos törvényszerűségeiért. Hálát adunk azért, hogy minden pusztító erő ellenére megmaradtunk, és képesek vagyunk arra, hogy világunkról és önmagunkról új és új felismerésekre jussunk.

Köszönjük, hogy egyénileg és közösségben is harcolhatunk megmaradásunkért és azért, hogy életünk egyre szebb és tartalmasabb legyen. De mindennél inkább köszönjük neked, hogy örök életre hívtál meg minket, és Krisztus Urunk megváltó halála és feltámadása által utat nyitottál nekünk az örök boldogságra.

Amikor olyan természeti csapások érnek minket, amelyek ellen a magunk erejéből teljesen biztos védelmet még nem találunk, átéljük, hogy végül is mindig a te kezedben van az életünk.

Alázattal kérünk, segítsd a tudomány embereit, hogy mielőbb megtalálják a mostani járvány ellenszerét! Adj a társadalmak vezetőinek éleslátást, hogy megfelelő intézkedésekkel gátat szabjanak a fertőzés terjedésének, segítsék a betegség megelőzését, leküzdését és a hatékony eszközök eljutását a rászorulókhoz. Adj irgalmat és örök nyugodalmat a betegségben elhunytaknak, adj a betegeknek gyógyulást, az orvosoknak és az egészségügy munkatársainak erőt és áldást bátor helytállásukhoz. Erősítsd bennünk a hitet, a bizalmat és a segítő szeretetet, hogy megadhassunk minden lelki és testi segítséget beteg embertársainknak és a gyászoló vagy aggódó hozzátartozóknak. Add, hogy felelős viselkedésünkkel mi is hozzájáruljunk a betegség terjedésének elkerüléséhez.

Bocsásd meg, Urunk, minden bűnünket, amit gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással elkövettünk!

Szentháromság Egy Isten, irgalmazz nekünk! Boldogságos Szűz Mária, Betegek Gyógyítója, könyörögj értünk! Ámen.

(Erdő Péter bíboros, prímás imádsága járvány idején)

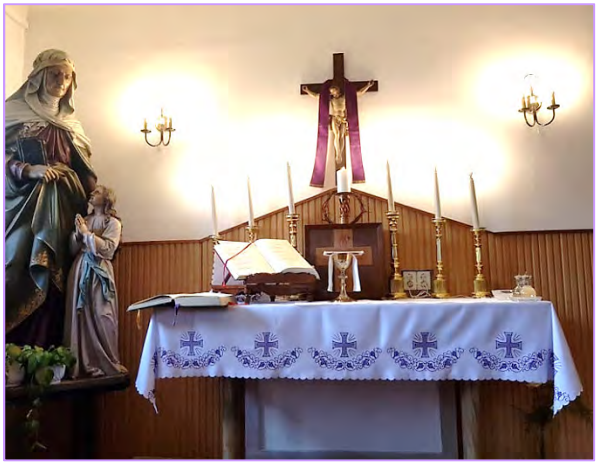

A hétköznapokon reggel 8 órakor a taksonyi kápolnában mondunk szentmisét a hívekért:

Pro populo sine populo – a hívekért a hívek nélkül.

Túlélő ajándékok a nehéz időkre

Lélekben együtt vagyunk!

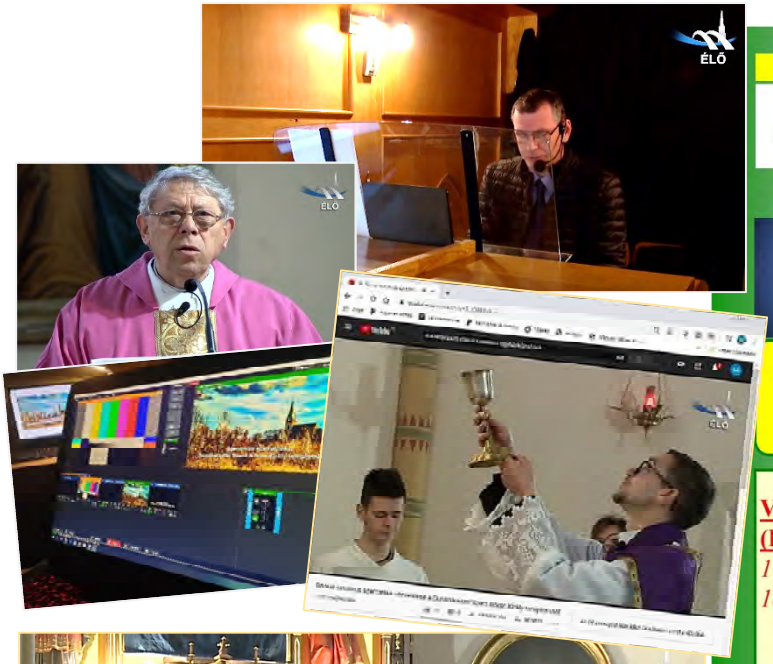

KisDunaTV

Nagyheti szertartások
Dunaharaszti Szent István templom

Közreműködik

LIVE

Dunaharaszti Római Katolikus Egyházközségek

Taksonyi Római Katolikus Egyházközség

YouTube Live

Dunaharaszti Római Katolikus Egyházközségek

Tarts Velünk! Jézus ÉL!
Ha kérdésed van írj!

Virágvasárnap (Barkaszentelés, Passió):
10:30—András atya
18:00—Zsolt atya

Nagycsütörtök (Szentmise az utolsó vacsora emlékére):
18:00

Nagypéntek (Passió, Kereszthódolat): *18:00*
Szentsír állítása TILOS! Imádkozzunk otthon!

Nagyszombat (Feltámadási szentmise): *18:00*

Húsvétvasárnap:
10:30 –András atya
18:00– Zsolt atya

Húsvéthétfő:
10:30

„Feltámadott!”

Pikéthy Tibor – az egyházzenész a XX. századból

Napjainkra méltatlanul elfeledett, vagy legalábbis kevéssé közismert Pikéthy Tibor személye, aki a XX. század első felének igen sokrétű és tehetséges katolikus egyházzenésze volt.

Korábbi cikkeimben már említettem a katolikus egyházzene „újjászületési" időszakának, vagyis a cecilianizmus eszméjének elindulását a múlt század elejéről. Jeles képviselői voltak például: Bárdos Lajos, Kodály Zoltán, Halmos László. E korszak eszméinek meghonosítója volt Vácott Pikéthy Tibor a székesegyházban, hasonlóan, mint Győrött Halmos László, illetve Budapesten Bárdos Lajos.

1884. március 28-án született Komárom-Újszőnyben. (mily érdekes kis egybeesés, hogy cikkemet róla épp március utolsó napjaiban írom…) Édesapja Kisfaludi Pikéthy Gusztáv vasutas, édesanyja Ritter Stefánia. Felmenői között találjuk többek közt Pikéthy Gusztáv 1848-as honvédtábornokot, aki Pikéthy nagyapjának testvére volt. Egy éves korában Albertfalvára költözött a család és a vasútállomáson volt szolgálati lakásuk. Már pici gyermekkorából tudhatunk zenei élményeiről és érdeklődéséről saját, magnóra mondott visszaemlékezéseiből. Életrajzi és zenei pályájáról 1946-ban a Magyar Kórus egyházzenei folyóiratban jelent meg vele egy terjedelmesebb interjú, itt meghatóan nyilatkozik többek közt kisgyermekkoráról is. Innen tudjuk, hogy édesanyja nevelése által, aki jó zongorista volt, nagy hatással volt rá a családi kamarazenélés.

Közben 1891-ben a család Nagykanizsára költözött, ahol édesapja állomásfőnöki beosztást kapott. Pikéthy Tibor e városban végezte az elemi iskolát, majd a piarista gimnázium diákja lett. A kanizsai gyermekévekben alakult ki az orgona iránti szeretete, a helyi templomban kisgyerekként a karzaton a kántor zenei munkáját rajongással figyelte. 1899-ben édesapja meghalt. Pikéthy útja innen az Iparművészeti Főiskolára vezetett, ahol festeni, rajzolni tanult, mivel ehhez is nagyon jó érzéke volt. Egészségi problémák miatt azonban egy év után ezt abba kellett hagynia, és így visszatért a zenéhez. Tanulmányait a jóhírű győri Királyi Katolikus Tanítóképzőben folytatta 1900-tól. Itt született első műve egy keringő zongorára, amely „Az első fecske" címet kapta, és meg is jelent Rainer Miksa kiadásában 1902-ben. Nagy hatással volt rá Kirchner Elek, aki tehetségét felfedezve zeneelméletre tanította. 1904-ben fejezte be tanulmányait. Ez idő alatt több művet írt zongorára, illetve egy férfikari misét, amit azonban nem ismerünk, mert megsemmisítette. Emellett festett is a tanítóképző Munkácsy Önképzőkörében. Több akvarellje is szerepelt kiállításokon. Bár tanulhatott volna a Zeneakadémián is, ő azonban Pannonhalma iránti vonzalmából Győrszentmártonba ment tanítónak. Itt két évig dolgozott. Majd Ravazdra került főtanítónak és kántornak, itt 1912-ig dolgozott. 1906. december 8-án házasságot köt Gaulachner Teréziával. Egy leánygyermekük születik, aki az Alexa nevet kapja. 1906-1908 között a Zeneakadémia hallgatója, ahol középiskolai énektanári oklevelet szerez. 1912-ben Vágszeredre kerül a polgári fiú- és leányiskolába ének-zenetanárnak, 1915. március 1-jétől pedig Vácra pályázik tanítónak. Ezt saját elmondása szerint azért választotta, hogy közel legyen Pesthez és tovább tudjon tanulni. Vácott is, de már előző működési helyein is tevékenyen vett részt a helyi társadalmizenei életben. Ezek jótékonysági és egyházzenei hangversenyek, felolvasóestek, különböző társadalmi összejövetelek, iskolai és egyéb intézmények rendezvényei. 1916-ban jelenik meg „Schubert és emlékei Magyarhonban" című írása. Lelkes ápolója több helyi muzsikus emlékének (pl. Füredi Mihály operaénekesnek), valamint számos cikket ír a szélesebb körben is ismert személyekről: pl. Liszt Ferencről, Gárdonyi Gézáról. Az 1920-as években számos zongora- és kórusművet, valamint szólóénekre írt dalt komponál, amelyeknek többsége nyomtatásban is megjelent. A műveket Bárd Ferenc és Klöckner kiadója adta ki. 1917-től a zeneakadémia zeneszerzés szakára járt, ahol Herzfeld Viktor volt a tanára. Nagysikerű „Missa pro pace" műve budapesti Szent István Bazilika-béli előadásának köszönhetően meghívták a Nemzeti Zenede tanárának. Kiemelkedő volt 1922. február 17-én tartott szerzői estje a Zeneakadémia nagytermében. 1934-ben Vácott megnyílik zeneiskolája, ez az intézmény nyolc éven át működött. 1949-ben jelent meg a Schott kiadónál B-A-C-H fantázia és fúgája (op. 28). A kortárs beszámolók nagy lelkesedéssel írnak művészetéről, méltatva mesterségbeli tudását. Ezután sokáig háttérbe szorult, főként a politikai légkör miatt. 1954 őszén felesége meghal. Újból nősül, feleségül veszi Mányai Marinkát, kórusának szopránénekesét. Élete vége felé, illetve halála után több orgonaműve kiadásra kerül. 1972. július 21-én vasárnap, 88 éves korában hunyt el váci otthonában, gyakorlatilag – a korszak politikai berendezkedése miatt –, mint „elfeledett egyházzenész", holott fent olvasható munkássága igazán tehetséges, sokrétű muzsikust tár elénk. Saját akaratából „félrevonult" a diktatúra kiépülésének idején, nem konfrontálódott azzal, de nem is alkudott meg vele. Ez is oka lehet annak, hogy már halála idejére kissé feledésbe merült.

Életrajzát, orgonazenei munkásságát Bednarik Anasztázia orgonaművész 2007-es doktori disszertációjában dolgozta fel, aki utódjának is tekinthető Vácott, hiszen ő a ma már Pikéthy Tibor nevét is viselő zenei oktatási intézmény jelenlegi igazgatója. Koncertjein szívesen tűzi műsorra Pikéthy orgonaműveit is – ahogy tette ezt Dunaharasztiban is, még 2017 októberében, amikor jótékonysági orgonakoncertet adott a ligeti templom épülésének javára.

Pikéthy korabeli publikációiból kiviláglik, hogy széles látókörrel tudott mind az egyházzenei, mind pedig a pedagógusi munkára és feladatokra tekinteni. Tisztában volt az orgonával, mint hangszerrel, hogy azon egy középszintű kántornak is miként kell precízen és jól zenélnie, regisztrálnia, orgonaiskolája példaértékű. Vokális művei ugyanakkor szintén figyelemre méltóan igényesek, érződik, hogy a szerző tisztában van a zenei korszakok stílusjegyeivel.

Magam részéről már tizenéves koromban, orgonát gyakorló kottáimon első nevek közt találkoztam Pikéthy Tiboréval. Kiváló alapot szolgáltattak számomra egyszerűbb művei is az orgona kiismerésére, annak megfelelő használatára, nehezebb művei is megérik a fáradtságot és a gyakorlást. A már említett „Missa pro pace" kórusművét néhány éve Vácott a székesegyházban énekelhettem az ottani kórusban és karvezetői terveim közt szerepel ezt megvalósítani itt Dunaharasztiban is, Szent Cecília Kórusommal.

Nagy István kántor

Felhasznált irodalom: Bednarik Anasztázia – Pikéthy Tibor orgonaművei (doktori értekezés)

Wass Albert: IMPY ÉS PAJTÁS

Időt töltött ember voltam már, mikor az élet összehozott ezzel a kettővel. A kis fekete macskakölyköt hatéves kis leányunokám hozta hatvanadik születésnapomra. Nem tudta szegényke, hogy soha nem kedveltem a macskákat, mert azok ették az énekesmadarakat. Ez a kis fekete szőrgombolyag azonban nem tudott erről s mihelyt a kislány átadta nekem: bebújt ingem ujján, felkúszott a nyakamig, megnyalta a fülemet, aztán visszabújt az ing alá s a másik karomon át eljutott a kezemig. Aztán arcomba nyávogott és nyalni kezdte a kezemet. Mindenki nevetett, a kis fekete macska pedig ettől a naptól kezdve családtag lett. Impynek neveztem el, ami ebben az országban ördögfiókát jelent s attól kezdve tizenkilenc esztendőn keresztül ő volt a macskám. Éjszakánként ágyamon aludt, napközben, amikor nem kószált valahol a házamat körülvevő erdőben, valamelyik ablakban hevert elnyúlva és amikor enni akart, nyávogott, mint aki az éhhalál szélén van. Impy érkezése után valami fél esztendővel még egy családtaggal meggazdagodtam. Ez egy jóformájú, veresszőrű vadászkutya volt, amit kis leányunokám bátyja szedett föl valahol és úgy határozott, hogy én vagyok az, akinek szüksége van vadászkutyára, mivel erdőben élek. Ennek a kutyának pedig a Pajtás nevet adtam. Hűséges jó pajtás is volt, együtt jártuk az erdőt esztendőkön át.

Közben telt az idő. Az erdőjárás is lelassult, voltak napok, amikor már csak a kis erdei padig mentünk el s ott letelepedtünk mind a hárman, a macska, a kutya, meg én. A kutya lefeküdt a lábamnál s még horkolt is olykor, a macska pedig megjárta magát kissé erre meg arra s végre feltelepedett mellém a padra s aludt egyet ő is.

Tizenkilenc éves volt már Impy, amikor egyszerre csak, ahogy odaszóltam hozzá az ablakhoz, nem mozdult, még a sült csirke szagára se emelte föl a fejét. Odamentem hozzá, megérintettem, de merev volt már a teste. Elaludt örökre ott az ablakban. Sirt ástam neki ott a pad mellett, ahol ülni szoktunk együtt s ültettem föléje egy virágzó azaleabokrot. S attól kezdve már csak ketten jártunk oda, nézni az erdőt, a kutya meg én. Ülök a padon. Ő ott fekszik a lábamnál és arra gondolok: mi lesz, ha én múlok el hamarabb, s nem ő? Ki fogja etetni, amikor éhes? Ki fogja megsimogatni olykor-olykor, ha én már nem leszek? Ki néz bele azokba a hűséges komoly kutyaszemekbe…? Öreg vagyok én is, ide s tova átlépem a kilencvenet…

A nappali szoba kis asztaláról Impy fényképe néz reám. Vastag faoszlop mellett ül, egyenesen, feketén, hűséges szemekkel. Valahányszor ránézek, úgy tűnik, mintha egy láthatatlan drótkerítés lenne köztünk az oszlophoz szögezve, amit egyikünk se képes átlépni. És Impy csak ül ott, néz reám. Mintha arra várna, hogy mikor lépem már át azt a drótkerítést, mely elválaszt bennünket? Ilyenkor aztán újra belém sajdul a gondolat: mi lesz Pajtással? És a szemem újra megkönnyesedik.

Impyt siratom? Pajtást? Vagy önmagamat?

Öt fiúgyermekkel áldott meg a Jóisten. Unokával is bőven. De szétszéledve élnek ebben a barom-nagy világban, s ha évente egyszer-kétszer látom is őket: idegenek mégis.

A régi világ más volt odahaza. A vasas-szentgotthárdi öreg udvarház volt számunkra a világ közepe. Ott gyűltünk össze a téli vadászatokra, vagy vadkacsavadászat idején, nyáron. Volt úgy, hogy húszan, harmincan is összejöttünk. Mintha csak gumiból lettek volna a falak: mindannyian elfértünk valahol.

De mindez odalett. Eltaposta a történelem. S vénségemre, idegen földön, már csak egy gondom maradt: mi lesz Pajtással, ha engem is elvisz az idő, mielőtt odafektethetném az erdőszéli pad másik oldalára? S mi lesz Impy képével ott a kisasztalon? Örök időkre várni fog reám ott a faoszlopnál a láthatatlan kerítése megett? S mi lesz Pajtással, ha én se leszek többé? Uramisten, de nagyon elromlott ez az emberi világ!

Tavaszi képek
Nógrády László, Nagy Oszkár, Szinyei Merse Pál, Fényes Adolf és Ziffer Sándor művei

Ünnepek ünnepe

Húsvét ünnepe

A húsvét Jézus Krisztus feltámadásának és vele az emberiség megváltásának ünnepe, amely a 325-ben tartott első niceai zsinat döntése értelmében a tavaszi napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni első vasárnapra esik: március 22. és április 25. közé. Ez a legrégibb keresztény ünnep, és egyúttal a legjelentősebb is az egyházi év ünnepeinek sorában.

A húsvét ünnepét megelőző virágvasárnapon arról emlékezünk meg, hogy Krisztus a pálmaágakat lengető tömeg éljenzése közepette vonult be szamárháton Jeruzsálembe. A Nagycsütörtök Krisztusnak az Olajfák-hegyén történt elfogatását idézi emlékezetünkbe. Nagypéntek Krisztus Pilátus általi halálra ítélésének, megostorozásának és kereszthalálának a napja. Nagyszombat este körmenetekkel emlékezünk meg arról, hogy Jézus, amint azt előre megmondta, harmadnapon, azaz húsvétvasárnap hajnalán feltámadt halottaiból. A nagyszombat napján szentelt húsvéti gyertya fénye a feltámadt Üdvözítőt, a világ világosságát jelképezi.

Virágvasárnaptól nagypéntekig

Van egy igazság, ami az egész Bibliát áthatja: Isten soha nem fog kompromisszumot kötni a bűnnel. Ezt tökéletesen példázza Jézus életének két napja: virágvasárnap és nagypéntek.

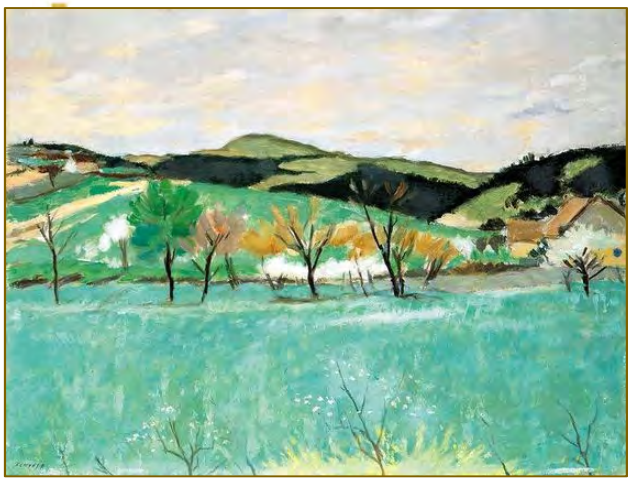

Virágvasárnap Jézus hősként vonult be Jeruzsálembe, a galileai Názáretből való prófétaként. Az egész város szívesen fogadta. Könnyedén félreállíthatta volna ádáz ellenségeit, a vallási vezetőket, és megalapíthatta volna királyságát. Az emberek erre vágytak. Ő mégis mást választott. Öt nappal később elutasítottan függött a kegyetlen kereszten. Miért? Mert Isten soha nem fog kompromisszumot kötni a bűnnel és egyedül Jézus keresztáldozata által lehetett elbánni Vele.

Manapság sok keresztény beszél ébredésről és imádkozik érte. Gyakran figyelmen kívül hagyják azt a tényt, hogy van az ébredésnek egy olyan gátja, amit nem lehet megkerülni. Ez pedig a bűn. Amikor bűnbe esünk, lelkiismeretünk rögtön jelzi, hogy rossz úton járunk, és lassan távolodunk Istentől. A lelkiismeretfurdalás egy szikra a pokol tüzéből, mely égeti a lelkünket, mikor bűnt követünk el. De nem más ez, mint Isten szeretetének a jele, Isten szava, mely bűnbánatra szólít fel. Amíg a bűnnel le nem számolunk, valódi ébredés nem fog bekövetkezni. A bűnnel pedig egyféleképpen lehet leszámolni: a bűn megvallásával és annak elhagyásával.

„Aki elfedezi az ő vétkeit, nem lesz jó dolga; aki pedig megvallja és elhagyja, irgalmasságot nyer.” (Péld 28,13)

Általában nem valami könnyű megvallani bűneinket. Még sincs más megoldás. Isten azt soha nem ígérte, hogy olyan bűnöket is megbocsát, amelyeket nem vagyunk hajlandóak megvallani, de ha megvalljuk bűneinket, megbocsát és megtisztít bennünket minden hamisságtól. A megvallás azonban önmagában nem elég. El is kell hagynunk a bűnt. Szilárdan el kell határoznunk, hogy többé nem követjük el vétkeinket.

Minden e világra született ember megkapta a legnagyobb kegyelmet: a választás lehetőségét. Minden nap minden perce választás elé állít bennünket: indulhatunk jó vagy rossz irányba. Századunk zaklatott, veszélyekkel terhes évtizedeiben sokan azt mondják, nagyon nehéz megkülönböztetni a rosszat a jótól. Pedig mi sem könnyebb ennél: csupán Isten törvényeihez kell alkalmazkodnunk! Ő készen áll, hajlandó a segítségünkre lenni.

Feltámadás

Az ember bűnei szükségessé tették a keresztet. Ennyit még megértünk. Azt azonban gyakran nem értjük, milyen jelentős dolgot tett Jézus a kereszten. Húsvét üzenete az, hogy Isten az életre teremtette az embert, nemcsak a földi életre, hanem az örök életre is. Akinek az életében valami nem jól működik, Isten abba nem nyugszik bele. Ezért váltságot ad, mindenét odaadja a mi bűneinkért. Ami elromlott és tönkrement az ember életében, az mind ott koncentrálódik a kereszten. Csodálatos, hogy bűnbocsánatot kaptunk.

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki Őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

Jézus, Isten Fiaként, az Atya akaratával azonosulva, a mi megváltásunkért, életét adta értünk. Kereszthalála lett a tökéletes áldozat, üdvösségünkért felajánlotta önmagát, Ő lett az áldozati bárány, aki elvette a világ bűneit, halálunkat halálával legyőzte, és feltámadásával egy új életet adott nekünk. Az Ő megváltó halála és feltámadása hozta helyre a bűnös ember Istenhez való viszonyát és nyitotta meg az emberiség számára az örök élet kapuját.

Jézus, feltámadásod világosság a népeknek, fény az embereknek! Hadd legyen életem is fény a sötétségben: szeressek ott, ahol gyűlölnek, megbocsássak, ahol sértegetnek, összekössek, ahol szakadás van, reményt ébresszek, ahol elkeseredtek, vigasz legyek, ahol szenvednek, örömet vigyek, ahol szomorúak.

Uram, add, hogy fény legyek a sötétségben! Ámen. *(Alexandriai Szent Cirill imája)*

Áldott húsvéti ünnepeket kívánok egyházközségünk minden tagjának.

Oláh János

REJTVÉNY

R		N	K	O	T	N	
É	I	E	N	A	S	R	E
Z	T	G	Y	I	D		Á
Y	M	S	R	É	N	K	S
A	E	P		T			
		R				Á	

A megfejtéseket 2020. június 5-ig kérjük elküldeni a luxchristi@flynet.hu e-mail címre. Az első öt helyes megfejtést beküldő Olvasónk ajándékot kap.

A Golgota az európai képzőművészet, irodalom és zeneművészet egyik leggyakoribb témája. A magyar festészet méltán leghíresebb festménye Munkácsy Mihály trilógiájának egyik darabja, a Krisztus a Kálvárián című világhírű realista alkotás. A Munkácsy-kortárs Székely Bertalan Golgotája szintén remekmű, az akadémista irányzatot követő festő művével drámaian megérinti annak nézőjét. A századforduló után a művészek egyre inkább nem magát az eseményt kívánták bemutatni, hanem elrugaszkodva a szigorúan vett eseménytől, a Golgotához kapcsolódó érzelmeket kívánták inkább hangsúlyozni. A magyar modern festészet és avantgarde jeles képviselői, Gulácsy Lajos, Vaszary János és Berény Róbert vízió-szerű képei szinte belénk hasítanak.

Rejtvényünk azonban nem a képekhez kapcsolódik, hanem a témát bemutató, lélekemelő vershez, ami szintén a Golgotához vezet minket. A betűháló a vers szerzőjét és címét rejti, a bal felső sarokban lévő R-betűtől lóugrásban haladva tudjuk összeolvasni a megfejtést.

Képek – Székely Bertalan, Gulácsy Lajos, Berény Róbert és Vaszary János Golgota című festményei

……...

Ágyam fölött, a feszület fölött
Karácsonytól egész Nagypéntekig
Híven virrasztott egy fenyőfa-ág.
(Ó, szelíd dísz, – ó, vad nyomorúság!)
Hű zöldje végül mégis elkopott
Lett ő is szikkadt, aszott kis halott.
Éreztem: nálam tovább nem marad
Nem bírja lelki szárazságomat,
S egy durvább illetésre szertehull.

De nem ily halált szántam én neki.
A kemencében énekelt a tűz,
Zsoltároztak a lángok lelkei.
A száraz ágat helyéről levettem,
Vigyázva, ahogy halottat viszünk, –
S a tüzes kemencébe bevetettem.
Nagyot lobbant, – és színes lett a láng.

Erdők nagyságos tömjén-illata
Elborította rögtön a szobát.
A száraz ágból kiröppent a lélek,
Jöttek adventek, – karácsonyok, – évek,
És hittem én is: hátha mégis élek…

Nagypéntek volt, a fűz már ideadta
Barkáját kedves kéz által nekem,
Hogy a szent főnek új dísze legyen.
Az ólomszínű éji ég alatt
Langyos, ébresztő áramlat haladt,
És gyermekkorom ölén, a hegyen
Rügyet bontott a borostyánbokor.

Kosztolányi Dezső: TAVASZI GYÁSZ

A gyermekkori tavaszokból maradt reám egy értékes emlék, valami édes szorongás, valami várakozás és fájdalom, a tavaszi gyász, amely még ma is állandóan kísért, ha megindul a természet ütérverése. A szelíd tavaszi napokon végtelen melankóliával hajolt fölém az ég. Órákig szótalanul bolyongtam a sötét kertben. A megváltás misztériuma nehezedett rám.

Ha az orgonabokrokat behavazta az április, és az ágak közt halványzöld árnyékok lebegtek, a halálról gondolkoztam. A nagyhét hangulata követett mindenfelé. Nem volt menekülés. A templom utánam jött. A szobában oly fojtóan párolgott az ibolya, mint a tömjén. A gyengéd verőfény a délutáni templomok szomorú plein airjét hozta eszembe. A fák sötét sátorában egy hűvös gyónószéket sejtettem. Lihegve, szívdobogva, síró kedvvel álltam a tavaszi gyászban, és ebben az öngyötrő, neuraszténiás szenvedésben túlvilági örömre várakoztam, és néha már hallottam is az ujjongó húsvéti harangok zenéjét, a megváltott világ boldog sóhaját.

Addig azonban lassan, sötéten, nehéz szomorúsággal jöttek a napok. Tavaszi délutánokon kigyúltak templomunkban a picike, fényes gyertyalángok. Szokatlan káprázatban reszketett a világ. Az ég úgy feszült ki fejem fölött, mint valami kék selyemmennyezet. Hangtalan lépésekkel mentem ki a temetőbe. A kálvária dombján egy csonka kőangyal szomorkodott. Néztem az eső-mosott, elfakult, vézna szentképeket, és úgy tetszett, hogy ezek is fájó szemrehányással tekintenek reám, és szomorúbbak, mint egyébkor.

A templomokban pedig ezalatt csendesen folyt a misztikus haldoklás. Lábujjhegyen suhantam be, mintha betegszobába lépnék. A feldúlt oltárokon ijedt rendetlenség, egy rendkívüli fájdalom zilálsága, emberfölötti gyász és sejtelem. A haldokló ágya mellett virrasztottunk. Átszellemülten meredtek a fehér arcok a délután sárga félhomályába, fekete olvasók kígyóztak az imádkozó kezekre, csak a homlokokon derengett a feltámadás reménye, és hit, rendíthetetlen bizalom, túlvilági extázis.

Micsoda színekkel festette ki a friss gyerekfantázia a megváltás misztériumát! Arról gondolkoztam, minő lehetett a Getsemane-kert. A mi kis kertünket is egyszerre átalakította a tüzes képzelet. Olajfák borultak a fejem fölé. Félénken lépdeltem a fekete lombalagutakban, s a göröngyökön titkos nyomokat, történelmi hangulatokat kerestem. Éjjel gyakran kilopózkodtam ide. Távol néhány ablak villant fel. Talán éppen ilyen szeles, csípős tavaszi éj lehetett akkor, talán éppúgy világított a távoli rőzseláng, amely mellett durva római katonák és vihogó cselédek melegedtek, talán éppily halkan kelt a fehér holdvilág a felhőtelen boltozaton. Ezekben a pillanatokban egész közel lépett hozzám a Megváltó, aki mindig szerette a kisdedeket. Láttam az arcát.

A böjttől és a szenvedéstől sovány volt és jóságos és szelíd és lemondó. A nagyhét napjaiban mindig legközelebb van hozzánk. Szenvedése, megalázottsága és halála érezteti velünk, hogy istenember volt, Isten és ember. Emlékeztek a Bibliára? Itt a gúny, a lekicsinylés minden momentuma fel van sorolva, ami emberi méltóságunkat sérti, és emberies részvétet, testvéri bánatot kelt fel bennünk. Nemcsak az arcát látjuk. Nemcsak fényes, könnyes szemeit. Nemcsak töviskoronás fejét. Látjuk egész nagyságában. Vörös, királyi palást leng szomorú alakján. Kezében, sápadt, szelíd ujjai között – királyi jogar helyett – egy hosszú, törékeny nád himbálózik, s rézarcú, buta, gúnyos katonák hajlonganak előtte.

Ezek az impressziók ma is úgy élnek bennem, mint a legelső impressziók, amelyeket a világtól kaptam, és elveszhet mindenem, de ez a kép és ez a szomorúság örökké az enyém marad. A termékeny gyerekkor égette belém. És minden tavasszal újra látom ezt, és érzem a szomorúságot, a tavaszi gyászt. Feltalálom régi kertek homályában, szobák mélyén, és fantáziám újra a Kedron patakja körül tétovázik, ahol az isteni színjáték folyt le.

Évekkel ezelőtt egy könyvben is megtaláltam. A gyermekkorom tiszta álmait találtam meg Csehov egyik novellájában, megtaláltam azokat a különös, mély és többé föl nem idézhető hangulatokat, amelyek a szálló idővel eltűntek, s vagy meggyőződéssé szilárdultak, vagy tudássá és gondolatokba mélyültek.

Egy teológus a hűvös tavaszi erdőn ballag át. Azután betér egy családhoz. Letelepszik a tűz mellé, s vacsora közben elbeszéli a nagyhét eseményeit, ahogy a Biblia írja le, egyszerűen, az igaz fájdalom igénytelenségével, a maga szavaival. Arról a fülledt, végzetes éjről szól, melyen Péter háromszor tagadta meg az Urat.

– És erre – mondja – harmadszor tagadta meg Jézust. És azután nyomban kukorékolt a kakas, és Jézus távolról ránézett Péterre, és Péternek eszébe jutott az Úr szava, amit a vacsoránál mondott neki... Eszébe jutott, összerezzent, kiment a teremből és sírt, sírt keservesen... Az Írás ezt mondja: „Péter pedig kiméne, és síra keservesen.” Képzeljétek el: egy csöndes, sötét, nagyon sötét kert, s a csöndben alig hallani a tompa zokogást...

Ezt a kertet láttam a gyerekkor álmodozásában. Ezt a fájdalmat éreztem a tavaszi gyászban. Ezt a fojtott, szomorú, csukló zokogást pedig hallottam, egész jól hallottam a kertünkben, a tavaszi éjszaka csendjében.

Istenünk, Atyánk, világ Teremtője, aki mindenható és irgalmas vagy, aki irántunk való szeretetből küldted el Fiadat a világba, hogy lelkünk és testünk gyógyítója legyen,
tekints gyermekeidre, akik Európa és a világ számos részén ezekben a nehéz, zűrzavart és aggodalmat okozó időkben Hozzád fordulnak, mert erőre, megszabadításra és megnyugvásra van szükségük,
szabadíts meg minket a betegségtől és a félelemtől, gyógyítsd meg a betegeinket, adj vigasztalást a családjaiknak, bölcsességet a döntéshozóknak, erőt és jutalmat az orvosoknak, ápolóknak és önkénteseknek, és örök életet az elhunytaknak. Ne hagyj el minket a megpróbáltatás idején, de szabadíts meg minden rossztól.
Kérünk Téged, aki a Fiúval és a Szentlélekkel együtt élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Ámen.
Mária, egészség és remény anyja, könyörögj érettünk!

(Ferenc pápa imája járvány idejére)

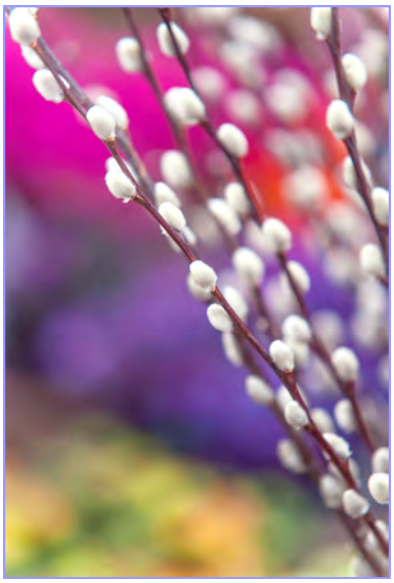

JÓSÁG ÉS SZERETET – *fegyver a gonosz ellen*

Korunkban a földön a legsúlyosabb betegség a gonosz által szított szeretethiány. A gonosz ellen viszont a szeretet és a jóság a leghatásosabb fegyver. Ebben a küzdelemben a szív és az értelem harcosainak össze kell fogniuk országunkban és a világon.
Jézus földi életében is a szeretethiány okozta keresztre feszítését, mérhetetlen fájdalmát és halálát, amit ártatlanul szenvedett el. Feltámadását csodaként élték át tanítványai és az emberiség. A böjti időszak készítsen fel minden embert, gyermeket, ifjat, időset, a szeretet és jóság gyakorlására. Ezt látva, Jézus szeretettel tekint le ránk a mennyből.
A jóság és szeretet gyakorlása viszont nem jelenti azt, hogy ne harcoljunk Isten és embertársaink ellenségei ellen, az egyedüli igazság nevében. Meg kell védenünk keresztény hitünket, férfi, nő, gyermekek alkotta családot. Ezt nem erőszakkal tesszük, hanem példamutatással, szívre ható szavakkal. Hazánk határait viszont minden áron meg kell védenünk, s ezen gondolkozzon el az ellenzék, hogy ne ellenségeinket, hanem hazáját és honfitársait védje. Gondolkozzanak el a templomba járók közül azok, akik nem az Úr törvényei szerint élnek, hanem az ellenzék szekerét tolják. A szív, a lélek és a józan ész szavára hallgassanak! Tedd a jót, és sokat imádkozz, ez az orvosság.
Magam naponta imádkozom élőkért és holtakért, jókért, gonoszokért, hogy váljanak méltóvá Isten és ember tetszésére, szeretetére. Hívő testvéreim, imádkozzatok velem a hitetlen emberek megtéréséért. Hazánkban, a múlt üldöztetései miatt, a népesség nyolcvan százalékának kevés kapcsolata van az Egyházzal. Nem tudja, merre tart, kiért és miért él, követi a tudatlanságban létező tömeget. Kívánom, hogy imánk vezesse őket Krisztus útjára.
A 2020-as esztendő az Eucharisztikus Világkongresszus éve. Ez az esemény, amely 1938-ban Budapesten volt megrendezve, most ismét az Egyház legnagyobb kincsére, az Oltáriszentségre emlékezteti a társadalmat. Az Eucharisztia segíti elmélyíteni kapcsolatunkat Krisztussal, aki megerősít bennünket, a Szentlélek pedig vezet, hogy bátran hirdessük Megváltónk életét, halálát, feltámadását. Krisztus eucharisztikus jelenléte legyen tanúságtételünk forrása.

Ennek reményében kívánok áldott, kegyelemben teljes húsvéti ünnepet.

Imádságos, őszinte szeretettel:

Gömöriné Fajta Anna

Édes magyar hazám

Sokat szenvedett Hunnia, édes magyar hazám!
Sok nép vetett rád szemet, mégis fennmaradtál.
Nem volt hiába az ősök küzdelme,
Drága hon, ígérjük, hogy megvédünk örökre.

Hiába gázolt rajtad keresztül az ellen,
Török, tatár, német, s még sok-sok nemzet.
Sok vad vihar zúdult rád, de túlélted a vészt,
Sokat szenvedtél, de a harcban megedződtél.

Élni fog a magyar, míg lesz élet a földön,
S lesz hozzá ereje, hogy éretted megküzdjön.
Édes hazám, te vagy a föld legszebb országa,
Tested behálózza hegy, völgy, folyó, róna.

Még tengered is van, a magyarok tengere,
Igaz, hogy csak tó, de büszkélkedünk vele.
Nemcsak magyarokat vonz, hanem sok nációt,
Itt mindenki megleli a kedvére valót.

Édes hazám, te vagy Európa igaz dísze,
És ennek Budapest a legfényesebb gyöngye,
Ilyen szép ország nincs is több a világon,
Öröm, hogy e szép hont a hazámnak vallhatom.

1977

Hiszed, vagy nem: vannak még csodák

Február 11-én, a lourdes-i Szűzanya ünnepén,
Hajnali öt órakor felébresztett az égzengés.
A villámot szerencsére nem láttam, csak képzeletemben,
De kimenvén az előszobába, ott szembesültem vele.

Szűzanyám, a templomba készülök, néhány testvéremmel,
S a vadul száguldó szélnek ellenállni nehéz lesz.
Ezt mondván, kértem, tegyen csodát, üzzön el esőt, szelet,
S abban a pillanatban meglepődtem, pedig hittem, csend lett.

Rögtön megköszöntem, imádkoztam az úton is, templomba menet,
Égi Édesanyám, mint oly sokszor, meghallgatott engem.
Természetesen embertársaimért is imádkoztam,
Védjen meg mindenkit, csodatévő hatalmával.

2020

Dunaharaszti Római Katolikus Egyházközségek
@DhRomKat

Templomépítés
@templomepites

Taksonyi Római Katolikus Egyházközség
@TaksKat

Kövess és minket a... facebook -on!

Könyvajánló a Dunaharaszti Városi Könyvtár kincseiből

Zsuffa Tünde egy fejér megyei kisvárosban nőtt fel, középiskolai tanulmányait is ott végezte. Egyetemre Budapesten és Bécsben járt. Teológiát, történelmet és német irodalmat hallgatott. „A nyolcvanas években nőttem fel Pusztaszabolcson. Ez még az a világ volt, amikor nem lehetett templomba és hittanra járni, sem ministrálni, és mindenki úttörő volt. Ehhez képest én jártam templomba és hittanra, ministráltam és a nyolcadikos tablóképen egyedül az én nyakamban nincs úttörőnyakkendő. Ám ez bármilyen hősiesen hangzik is, 10-14 évesen, amikor az éjféli misén a diákjai neveit jegyzetelő tanár januárban az első órán megkérdezte, kik voltak ott az éjféli misén, nem volt olyan egyszerű felállni, felelni és elviselni a gúnyolódást. Féltem, remegett a lábam és nem jött ki hang a torkomon, de felálltam, mert a szüleim erre neveltek. Nemegyszer jegyezte meg ez a bizonyos tanár, ha egy válasz nem jutott eszembe, hogy „na, Zsuffa Tünde, most hívd az Istent!”

Zsuffa Tünde a szeptemberi Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus sajtófőnöke és kommunikációs igazgatója.

Kamaszként halálos betegséget kapott és éveket töltött az onkológián. Rettegett, hogy meghalhat, úgyhogy fogadalmat tett: ha túléli, Istennek szenteli az életet. Fiatal felnőttként zárdában, novíciaként (nem tett örökfogadalmat=kereste a helyét) töltött el éveket, mert már kisgyerekként vonzotta a kolostorok világa. Egerben 1997-ig volt novícia, aztán Ausztriába ment tanulni, majd pedig tíz évig a bécsi magyar nagykövetségen szolgált – s mellesleg író vált belőle. Élete nem mindennapi fordulatokban gazdag, s nincs ez másként regényeinek karaktereivel sem.

Édesapja 2011-ben halt meg. Az írónő a számára feldolgozhatatlan traumát írással próbálta feldolgozni, ugyanis apja a halálos ágyán azt mondta neki: „Most kezdj el írni, most leszel író!” Minthogy elmesélte neki az életét, az ő történetével kezdte. Aztán jött sorban a többi. Kubik Anna volt a kulcs, mert amikor a ***Paprika rummal*** megjelent, ő kísérte el a könyvbemutatókra felolvasni. Kubik Anna Ősiből, a kis bakonyi faluból származik, nagyapáik jól ismerték egymást, gyakran együtt mulattak.

Zsuffa Tünde tud óhéberül, amit mindenki tud valamilyen szinten – állítja az írónő –, aki teológiát végzett. Heiligenkreuzban tanult, ő volt az első nő, aki oda bekerült és diplomát szerzett. Ratzinger bíboros dogmatika vendégszemináriumokat tartott ott. Tünde hatalmas gondolkodónak látta már akkor is professzorát, amikor pedig pápává választották, tiszta szívből ujjongott örömében. 2007-ben, már pápaként, eljött aztán Heiligenkreuzba egy találkozóra, és Tünde három és fél éves fiát akkor XVI. Benedek pápa megáldotta. Zsuffa Tünde azért jött haza Ausztriából, mert megígérte az édesapjának, hogy élsportoló korcsolyázó fia mezén Magyarország felirat lesz.

Zsuffa Tünde ***Paprika rummal*** című életrajzi ihletettségű regénye az édesapjáról, 2012-ben jelent meg. Ezután pedig Az ***Angyal a földi pokolban***, majd a ***Híd közepén*** és 2019-ben a ***Hírek rabjai*** címűek. Olyan húsbavágó kérdéseket vetnek fel az írások, melyeket a második világháború utáni kor politikai és hatalmi pozíciói kényszerítenek ki, melyek harcba állítják az embereket egymással és önmagukkal szemben is. Menni vagy maradni, tenni vagy lapulni, élni vagy meghalni. Vajon meg lehet-e érteni a kétpólusú világ rejtett működését? Mi a migráció, lehetséges-e a kultúrák, vallások közötti szakadékot áthidalni? Létezhetett-e a szerelem győzelme a II. világháború idején? Hogy kerülhetett a szibériai lágerbe a Nemzetközi Vöröskereszt szolgálatában álló főszereplő? Fel lehet-e dolgozni olyan tragédiákat, mint a tizenkét év kínszenvedés, erőszak, megtorlás és kitelepítés? Bízhatunk-e az igaz támaszban annyi gaztett után? Föl tud-e állni az ember az állandó megfigyelés, zaklatás, gyanú, ellehetetlenítő körülmények között is?

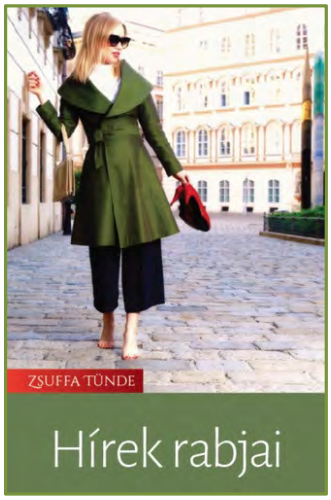

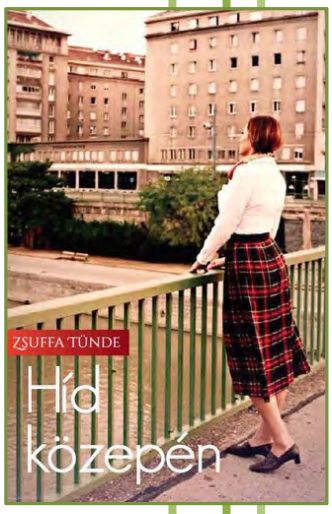

Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket feszeget a rendkívül művelt írónő, miközben megpróbálunk választ találni az élet értelmére. Forgassák kíváncsisággal és érdeklődéssel Zsuffa Tünde kitűnő könyveit!

Tóth Marianna

KÖNYVAJÁNLÓ
Jókai Mór: A mi lengyelünk

Jókai Mór nem túl közismert regényét szeretném most olvasásra ajánlani. A mi lengyelünk abban az időben játszódik, amikor Magyarország, Szent István-i megyéi révén, határos volt a lengyelek földjével. A főhős egy lengyel ember, aki a rokonszenv, becsület, hűség, szorgalom, tehetség és életrevalóság jellemvonásait hordozza. A regény fő szála egy beteljesületlen szerelem. A háttér az 1848-as szabadságharc és az azt követő négy évtized.

Jókai regénye történelmi korrajz és egyben szociográfia, mely tudományosan, mégis regényesen mutatja be a korabeli politikai és gazdasági viszonyokat, magyar társadalmat, benne a különböző osztályok képviselőit: nemességet, polgárokat, szegénylegényeket, földönfutó nyomorultakat, bujdosókat. Újból csak tananyagként tudom ajánlani az irodalmat. Tényt, adatokat, a valóságot ismerhetjük meg e könyv olvasásakor, melyet olyan ember írt, aki tanú volt, sorstárs, ugyanakkor kora legnagyobb magyar regényírója.

A szabadságért küzdő hősökről, a magyar szenvedésről és feltámadásról emlékezünk meg az itt következő sorokkal.

Koczka Tamásné

Jókai Mór: A mi lengyelünk *(részlet a regényből)*

Az ország képe

Bizony, új világ az, amiben most élünk.

Bizony, tenger volt az, amin keresztül odaérünk. Vértenger. Hajótörött nép. Egy puszta országba. Vademberek hatalmába.

Európa térképén volt egy kerek ország. Olyan kerek, mintha egy külön csillagteke volna. Rajta egy nép, mely ezredévet töltött be dicsőséggel, küzdelemmel, szenvedéssel. Ekkor egy világromboló demiurgosz *[szellem]* vérbe mártott tenyerével végigtörült az ország térképén, s kimondá, hogy „volt, nincs!”. Se ország, se nemzet többé.

Minden elveszett, amit a mostoha évszázadok meghagytak.

Nem maradt más, csak a föld és a nemzet. A föld puszta, a nemzet fegyvertelen és néma.

Az új korszak jelszava felszabadítá a földet a jobbágyi szolgalom alól. Ezt a szabadságot a vérével pecsételte meg kétszázezer honvéd. De a régi földbirtokosok munkáskezek nélkül maradtak. Jövedelmük: dézsma, gazdaságuk: robot – elveszett. Ahelyett kaptak eddig ismeretlen terheket: adót. Nemcsak pénzben, hanem vérben kivetett adót.

És jött a rémuralom. Nem festem le azt. El akarom felejteni – és felejtetni. Rossz álom volt … Az egész ország reszketett alatta. Mindenkinek a feje fölött függött a pallos, aki csak hazafi volt. Minden otthon veszendőben. Az ősi birtok nem volt biztos az önkénnyel szemben.

És ekkor a félelmetes sivatagban, melynek Kronland Ungarn *[Magyarország koronatartomány]* a neve, voltak egyes oázisok, amik védve voltak a pusztító számum ellen: a komáromi kapitulálók ősi birtokai.

(…) Írott sor kevés van e korszakról feljegyezve. Az én sokat megért fejem tartogatja az emlékeket.

Misera cum sale *[Nyomorúság sóval]*

A rémuralom valahára véget ért (aminőt se Muszkaország *[Oroszország]*, se Törökország története nem jegyez fel). Ugyanaz a háborodott fej, mely annyi gyászt hozott e nemzetre, egy hirtelen jött kedélyugrásban egy éjszaka megszüntetett minden személyes üldözést, tűzbe vetette a lázadási periratokat: a kormányt tromfolta fel a kegyelemosztásával.

A bujdosók előjöhettek rejtekeikből, s keresgélhettek a romok között. Rommá volt törve minden.

Először maga az ország. A szép, nagy magyar királyság, melyet Árpád vérhullatással szerzett, melyet István, a szent király, megalapított; öt kerületre széthasogatva. Azok közül egyet úgy híttak, hogy „Vojvodina”. Az már nem volt Magyarország. Erdély is visszaszállt nagyfejedelemséggé. Muraköz, Zala Horvátországé lett.

A magyar alkotmányt széttaposták. A hajdani nemesi konstitúciót éppen úgy, mint a 48-ban létrehozott népképviseletit. Se diéta, se parlament, se megyegyűlés. A nemzet neve: „Hallgass!”.

A megyéket elnevezték bezirkeknek *[kerület]*, amik együtt kreis-t *[körzet]* képeztek. A kreis kormányzója volt a kreishauptmann *[körzetvezető]*, a megye főnöke a bezirkschef *[kerületi főnök]*, alsó hivatalnokai kommissär-ek *[biztosok]*. Minden hivatalnoki állást idegenekkel töltöttek be, kiket az osztrák örökös tartományokból importáltak, leginkább Csehországból, alacsony műveltségű emberekkel. Kintornások *[sípládás]*, trombitások, köszörűsök foglalták el a szolgabírói székeket, akiknek fogalmuk sem volt törvényről, igazságszolgáltatásról, közigazgatásról. Karikatúrája volt ez az adminisztrációnak. Hanem az adókivetéshez és behajtáshoz, ahhoz értettek. A magyar nemesnek még azt az adót is meg kellett fizetnie, amit a magyar kormánynak megadni elmulasztott.

És egyúttal elkezdték az általános elnemzetietlenítést. Német nyelven kellett a hatóságokkal tárgyalni. Idegen törvények halmazát hozták be, s azok szerint ítélkeztek. Az iskolákban németül kellett a tantárgyakat előadni, a népiskolákban schulrat-ok *[iskolatanács]* ügyeltek fel, hogy a gyerekek németül tanuljanak. Két felvidéki kerületben a tót nyelv hozatott be a közigazgatás, a törvénytevés közegéül.

A boltcímerek cégfeliratit át kellett változtatni németre. A postán csak németül megcímzett levelek fogadtattak el. A fővárosi utcák német elnevezéseket kaptak. De még a felvidéki városok neveit is németre fordították, s az adoma szerint lett Kardszagból Schwertgeruch, Püspökladányból Bischofstruhe.

A magyar ügyvédeket megfosztották diplomáiktól, s eltiltották az önálló ügyvédi gyakorlattól, kényszerítették osztrák irodafőnökök alatt segédképpen szolgálni.

A zsidókkal megfizettettek kétmillió forint bírságot, büntetésül a magyar szabadságharcban résztvevésükért.

Behozták a stemplit; minden okiratot bélyeggel kellett ellátni, hogy érvényes legyen, s aki nem helyesen találta el az illetéket, annak fejére zúdult a befund *[jegyzőkönyv]*.

Felállították a trafikot; az államé lett a dohány. Szűzdohányt színi csak titokban szabad: termeszteni csak magas protekció mellett, kormány engedélyével, finánc felügyeletével lehet. Jaj, már tenéked, nagypipájú, kevés dohányú magyar nemzetnek! A borodat, pálinkádat is accisa *[illeték]* terheli.

A magyar viseletet is megrendszabályozták. Kiíratik, milyen széles szalagot szabad a kalap mellett viselni, mennyire szabad annak a karimán túl fityegni, veres pántlikának nem szabad lenni, tollat nem szabad mellette viselni. Magyar nemzeti színnek nem lehet a viseleten egyesülni: zöld kalap, veres mellény, fehér lobogós ing egyenes út a börtönbe.

Aztán jönnek a földkóstolók. A magyar földmíves egy új szóval ismerkedik meg: kataszter (úgy hasonlít a katasztrófához). Tapasztalt férfiak sorba járják a szántóföldeket, szájukba veszik a csipetnyi hantot, megrágják, megízlelik: ekként becsülik fel, hogy hányadik klasszisba rubrikázható az adóköteles föld az adókimérésnél.

Utazni, látogatóba menni csak passzussal *[útlevéllel]* lehet, személyleírás mellett, s megérkezéskor jelentkezni kell a rendőrfőnöknél, aki tartózkodási engedélyt osztogat. (Saját tapasztalásom: Komáromban, szülővárosomban, ahol anyámat látogattam meg, rendőri vizsgálat alá fogattam, mint gőzhajói tolvajsággal gyanúsított perszona *[személy]*, s csak szállásadóm jótállása mellett bocsáttattam szabadon. Útlevelembe a morva hivatalnok Schriftsteller *[író]* helyett az írta, hogy Schäfsteller *[birkaakol tulajdonosa]*. Amaz nem volt előtte ismeretes.)

Aki muzsikáltatni akar magának lakodalom vagy névnap alkalmából, engedélyt kell rá kérnie a rendőrbiztostól, aki meghatározza az órát, ameddig a dáridónak kinyúlni szabad. A cigánynak ellenben be kell terjeszteni az egész programot, hogy mit fog muzsikálni, nehogy holmi Rákóczi-induló vagy Klapka-mars keveredjen közé.

A postai levelezést ellenőrzi a cabinet noir *[titkosszolgálat]*.

Nyerget, vadászfegyvert tartani csak különös protekció mellett szabad gutgesinnt *[am. jószándékú – vagyis megbízható]* alattvalóknak.

Az állam figyelme kiterjed a kulturális intézményekre is. A Magyar Tudományos Akadémia működése felfüggesztetik, gyűléseket, felolvasásokat nem tarthat, új tagokat nem választhat. Pályadíjakat nem tűzhet ki, könyveket, folyóiratokat nem nyomtathat, tagjainak szokott fizetésüket nem adhatja ki. A Kisfaludy Társaság ugyanezen figyelemben részesül. A Nemzeti Színházat csak igazgatójának erélyes fellépése menté meg, hogy a hatalmas főkormányzó el nem kobozta a német színtársulat számára. De az összes tagoknak a fizetése visszaszállíttatik négyötöd részre. A szabadságharcban szerepelt primadonna és első hős a színpadról száműzetnek.

A Nemzeti Múzeum bezáratott a közönség látogatása elől. Hisz ott még Rákóczi-féle emlékek is láthatók. Szó volt róla, hogy a múzeum egész régiségtárát fölviszik Bécsbe. Úgyis ott vannak már az Attila-kincsek. (Nem állhatom meg, hogy egy adatot fel ne jegyezzek ez időből. Ezen időkben a Nemzeti Múzeum igazgatójánál volt dolgom. Amíg vele értekeztem, bejött egy borotvált képű úriember, aki magát István nádor egykori komornyikjának mutatta be, egy szép, nagy, antik homokórát hozott magával, amit emlékül szánt a múzeumnak. De amint az én direktorom ezt a nevet meghallotta, úgy kiszaladt a szobából, mintha űzték volna. Hisz István nádortól ajándékot elfogadni már perduellio *[hazaárulás]* lett volna.)

Aztán jön a cenzor az ollójával, vörös plajbászával *[ceruza]*. Ez a megfordított teremtő. Az alkotás megakadályozója. Önkényének alája van vetve a színpad és a sajtó. A cenzor kényszeríti az írót, hogy új felvonást csináljon a franciából fordított drámába.

A társaság hemzseg az árulkodóktól. Minden elejtett szót besúgnak. A kipécézett hazafit mint az árnyék kíséri a denunciáció *[besúgás]*. Mindenütt összeesküvést szimatolnak. Minden cseléd fizetett kém.

Az idegenből hozatott hivatalnoksereg még nem olyan gyűlöletes, mint akik a magyar fajból álltak a kormány szolgálatába. Ezektől irtózik minden ember, s megtagadja, hogy velük ismerős vagy rokon.

A haza elbukásával kárba vész egy egész nemzeti vagyon, amelyet a magyar kormány által kibocsátott bankjegyek tömege képvisel. Nyolcvanmillió forint (aminek arany és ezüst fedezetalapja volt) porrá, hamuvá lett. Ennyivel szegényebb a nemzet. Mindenki nyögött a veszteség súlya alatt. Más boldog országot is hanyatt döntött volna ekkora pénzügyi romlás. Az ércpénz eltűnt egészen a forgalomból. A váltópénzt úgy hítták, hogy „kutyanyelv” (nagyon hasonlított hozzá), s a pénzt úgy váltották fel, hogy az egyforintos osztrák bankót ollóval négyfelé vágták. Firtliből *[negyedrész]* állt az ország valutagazdasága. Akinek ezüst húszasa volt, azt óraláncon hordta, s az ezüsthatosokat karperecnek viselték – a jómódúak.

Ipar, kereskedelem mind meg volt bénulva: nem volt divat. Mentül kopottabb volt az öltöny, annál jobban illett a közhangulathoz. A színésznők is otthon varrták a jelmezeiket. Sőt, a vállalkozás is lábra kapott, hogy az úri családokban a hölgyek cipészettel foglalkozzanak. Egy vidéki nagyvárosban facipőgyárt állítottak fel. Ez a szegénység leglátható jelvénye. Facipő Magyarországon! Hát már a csizmadianemzet is elmúlik?

Kivetették az országra az adót; addig csak a jobbágy fizette azt (keveset), most a nemesi birtok is belekerült. A hivatalos lapban olvasható volt az árverési hirdetmény egy nagy kiterjedésű földbirtokra, melynél a kikiáltási ár éppen annyit tett ki, mint amennyi a terhére rótt egyévi adóhátralék. Nem volt már „úr” Magyarországon.

S a pénzbeli adónál még terhesebb volt a „véradó”. Minden épkézláb ember hadkötelesnek lett nyilvánítva. Az egész volt honvédséget besorozták az osztrák ezredekbe.

Azoknak masírozni kellett kültartományokba. Huszárt, bakancsot nem hagytak a hazája területén. Annak a dolga volt olaszt, lengyelt, csehet őrizni. Idebenn a zsandár *[csendőr]* tartott rendet. Az kergette a futó szegénylegényt a pusztán. A betyár lett a népballadák hősalakja.

Egyszer aztán egy osztrák kormányférfinak az a bölcs gondolatja támadt, hogy behozta a megváltási rendszert. Akinek volt összekaparható ezer forintja, ezért a díjért megszabadíthatta a fiatal családtagját a katonai szolgálat alól. Milliókat gereblyélt össze e gazdasági üzlet az állam kazlaiba. S ugyanannyi ezreket zárt ki a hadseregből, színétjavát, értelmi osztályát a magyar nemzetnek. Az őrmester, a káplár, a frájter *[őrvezető]* volt a hadcsapat vezére, tanácsadója.

Magyarország címere eltűnt a napvilág elől, a középületeken kétfejű sasokat szegeztek föléje. Kapu, sorompó kettős színe hirdette, hogy birodalom támadt az ország helyén.

Gyász volt minden háznál. Egyiknek halottja volt, másiknak élve eltemetettje. Nagynevű, köztiszteletű övezett férfiakkal voltak tele a vársáncok odúi, akik ott tanulták el egymástól a fafaragás mesterségét. Egy általános divat volt a hölgyvilágnál: karcsuklóikon olyan fábul faragott karpereceket viselni lánc formában, aminőket a börtönök hírneves lakói faragtak.

A külvilág, minden szabad ország el volt zárva. Külföldről hazautazóknak nagy furfang mellett sikerült egy-egy levelet, ruhabélésbe elvarrva, becsempészni, melyet valamely illusztris bujdosó írt itthon maradt kedveseinek. Jaj volt a levélhozónak, ha a szimatolók rajtakapták!

Megszűnt minden társas élet. Kongtak a kaszinók, s akik fennhangon beszéltek egymással, elébb a hátuk mögé néztek, nem hallgatózik-e rájuk egy harmadik?

Rossz emberek lettünk, gyűlöltük egymást, gyanakodtunk egymásra: elég volt valakinek jókedvet mutatni, hogy veszett hírét költsük.

A költészet halálálmát aludta.

Ilyen volt az ország képe.

Ó, ti mai kor gyermekei! Ha ti keresztüléltétek volna azt az időt, amit mi átéltünk, én és még néhány egykorú vén sas, akinek még kedve van az új korszakban gyönyörködni, hogy borulnátok le a földre, hogy csókolnátok a felszabadult haza hantjait, hogy áldanátok a sorsot, a gondviselést, a jóságos, igazságos, koronázott királyt, a törvényhozó testületet, a törvényőrző kormányt, hogy megvalósulva láthatjátok azt a boldog korszakot, amelyről mi, elbukottak, elveszettek, csak álmodni mertünk!

Ha tudnátok, mint mi tudjuk, hogy honnan és hová emelkedtünk! – A pokloktól a mennyországig! *(1902)*

JEGYZET JÓKAIHOZ

Jókaink 1902-ben írta a fenti sorokat. Túl volt nemzetünk a nagy katasztrófán, véres üldöztetésen, megtöretésen, nyílt kifosztáson. Nagy mesemondónk, aki történelmi krónikásunk is, maga is üldöztetés áldozata volt, hiszen ő is részt vett a nagy nemzeti küzdelemben.

E harcban hősiesen kivette részét a Szent István-i Magyarország összes népe, egy lobogó alatt, egy felkiáltással. A Habsburgok ekkor kezdték a már akkoriban sem ismeretlen szalámipolitikát, csak abban az időben még az „Oszd meg és uralkodj” megfogalmazás alatt. Az európai összefogással levert nemzeti függetlenségi küzdelmet követte a magyar nemzet tudatos és féktelenül kegyetlen összetörése, amit A mi lengyelünk regény idézett két fejezete mutat be keserű, elviselhetetlen valóságában. Erről történelmi tanulmányaink – leszámítva a most felnövekvő nemzedéket – nem beszéltek, mi az irodalom, a kortárs közlések alapján tájékozódhatunk.

A regényben lefestett két ilyen évtized után következett be a látszólagos enyhülés, a gonosz karmaiból való kétes szabadulás időszaka, amiért persze Deáknak és politikustársainak hálával tartozunk, hiszen így maradhatott meg a magyar, e változás nélkül elpusztultunk volna: aki tehette volna, elmenekül, aki nem volt erős, az megtört gerinccel él, aki kevéssé tanult, kevéssé öntudatos és bátor, az egyszerűen eltűnik az osztrák elnyomásban. Ezek keserű tények. S más-más jelzővel, hány ilyen időszakot éltünk túl, csodával határosan!

Együtt élünk azzal, hogy a mai napig érvényesül az osztrák által meghirdetett folyamat, miszerint el kell venni a magyar múltját (s ezáltal jövőjét). Nem értem, miért nem lehet elővenni az Európa által korábban ismert, a krónikások által leírt, a néprajzosok, nyelvészek által bizonyított ősi történelmünket, és tisztába tenni végre ügyeinket, öntudatot adni, igazságot szolgáltatni.

Sokat szenvedett népünk az ezt megelőző századokban is. Az Árpád-ház kihalásával méltó utód nélküli, ingatag időszakok következtek, nemeseink nem találtak érdemes, rátermett embert a magyar trónra, aki gondos, erős és szerető uralkodóként törődött volna népével. Egy-egy üdítő kivétel akadt, például Nagy Lajos, de a török előtti időszakot ez a folyamat jellemezte. Amikor megjelent Európa határai előtt a fegyveres muzulmán tömeg, amely hódítani akart, és eltörölni a kereszténységet, Magyarország volt a bástya, amely földrajzi helyzete és népének hite, vitézsége miatt ellenállt, s vérével védte ezt a földet, a földrészt, melynek nyugati felén a polgárok e véres évszázadok alatt tollasodtak, kihasználták a háború adta gazdasági előnyöket, üzleteltek, veszteséget nem szenvedtek. Aki szenvedett, az Európa déli fele, és aki nemzeti szinten felvette a kardot, az Magyarország. A százados török elleni küzdelemben Magyarország elvérzett, a szó orvosi értelmében. Elvesztette nemességét, papjait, akik a hadak élén, fegyverrel vettek részt a küzdelemben, s népének legnagyobb része kihalt, aki élt, az pedig bujdokolt. A terület védtelenségét, legyengülését használta ki a Habsburg, amikor európai zsoldos sereggel „felszabadította” Budát, amely város, országunk szívében így német ajkúvá vált. A török nyomorgatás után megkezdődött a német, s csodával határos módon felépült népünk ez ellen kelt fel Rákóczi, majd Kossuth vezetésével. Mindkét esetben magányunk volt a vereség oka, Európának nem volt érdeke, hogy támogasson bennünket. s a szövetséges nélküli, egyenlőtlen harcnak bukás a vége.

Pusztított tehát a török, pusztított az osztrák, az orosz. Pusztított, gyengítette a nemzeti összefogást a keresztény egyház megtörése, a felekezetekre szakadás, mely egyike nem tűri a másikat. Sorsunk szőttesében erőteljesen mutatkoznak mind a mai napig ezek a fekete szálak.

Jókai Mór leírja regényében, amely irodalmi értékű kordokumentum, hogyan szervezte át az osztrák 1849-ben az ősi magyar közigazgatást, hogyan uszította, választotta szét a magyar földön élő népeket, csakhogy a magyart gyengítse.

Ezzel a közigazgatási rendszerrel ágyazott meg az Osztrák-Magyar Monarchia a trianoni döntésnek, amelyről az osztrák iskolákban a történelemkönyvek azt merik állítani, hogy Trianon nyomán Ausztria területének négyötöd részét veszítette el.
Trianon után talpra állni, köszönjük ezt azoknak az államférfiaknak, akik abban a korszakban hazánkat kormányozták.
Nem célom a történelmi adatközlés, a folyamatokat szeretném, a magam szubjektív módján, érzékeltetni. Az iszonyatos második világégés után, az 1918-ban, s talán 1849-ben, 1526-ban forrásozó okok miatt, újra vesztesként, elkövetkezett egy újabb „felszabadítás”, az orosz beözönlés és rémuralom.
Nemzetünk újra rettenetes vérveszteséget szenvedett, nemeseinket és az értelmiséget ismételten kiirtották, aki tehette elmenekült, aki ellenállt, megölték. Ismét olyan időszak volt ez, mikor megtöretett a gerinc, elveszett az életet adó értékrend: becsület, igazmondás, hazaszeretet, család, hit és Isten.
Ilyen szenvedések után, megint csak „felszabadulva”, kerültünk ki újból az elnyomatás alól, szellemileg elértéktelenedve, anyagilag, gazdaságilag kifosztva, s ülhettünk oda, lenézett, kihasználható, szegény rokonként az európai népek asztalához – hogy újból adjunk. Ezeknek a népeknek időközben volt idejük még inkább meggazdagodni, köszönhetően az Európai Közösséget alapító politikusok béketörekvésének. Ezek a népek azonban a pénz és a szabadság kiforgatott eszméjének vakságában elveszítették a talajt a lábuk alól, a szilárd támaszt, amelyet a közös múlt, a szolidaritás eszméje, a keresztény erkölcs és kultúra jelent.
Jelen helyzetünkben is nagyon fontos az összetartás, az alapvető dolgokban történő megegyezés, az „egy a tábor” szemlélet. A most szajkózott kusza, már-már anarchikus, a szabadsághoz köze nincsen elvek ez ellen hatnak, s láthatjuk, hogy Európánk hangadó közszereplőinek tehetetlensége, felelőtlensége, s ki kell mondani, talán tudatos árulása miatt hogyan szenvednek ettől Európa népei.
Ezt a helyzetet kell hát ismét túléljük.
Ha Jókaink ezt előre láthatta volna!

Koczka Tamásné

A magyar történelem csillaga
A Bethlen-család

A Bethlenek népes családja a középkortól a második világháború időszakáig Erdély történetének egyik legmeghatározóbb alakja. Tagjai közt voltak vitézek, neves politikusok, tudósok, művészek, akik tudásukkal mind igyekeztek hazájukat szolgálni. Eredetük egészen a 12. századig nyúlik vissza, a család a Becse-Gergely nemzetségből ered. A Bethlenek nagy családja két ágra osztható a bethleni, illetve az iktári-ágra. A közös ős Bethlen volt, akinek három fia volt, Péter, akitől az iktári ág, Olivér, akitől az Apaffy család és a bethleni ág származott, valamint Miklós.

A bethleni Bethlenek ősi birtokai Bethlen és Keresd voltak. Bethlen az Erdélyi-medence északi részén, az egykori Szolnok-Doboka megyében, míg Keresd Nagy-Küküllő vármegyében található. A következő századokban már jelentős birtokállománnyal rendelkeztek a Szamos és a Küküllő folyó mentén. Az iktári Bethlen-ág előnevét a Temesi Bánságban fekvő iktári uradalomról kapta. Címerükben, melyet Zsigmond király adományozott, két szemben álló hattyú látható, nyakukon nyíllal átlőve. A bethleni ág az ősi címert használta, melyen egy koronás kígyó van ábrázolva, szájában az országalmával.

Az iktári Bethlenek legismertebb alakja Bethlen Gábor, erdélyi fejedelem, aki I. Gábor néven megválasztott magyar király volt, és nevéhez fűződik Erdély fénykora. Gábor 1580-ban született köznemesi és székely lófő felmenőkkel Marossillyén. Édesapja Bethlen Farkas főkapitány, édesanyja pedig a szárhegyi Lázár Fruzsina volt. A korán elárvult Gábor Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem udvarában töltötte gyermekkorát. Tizenöt éves korától már katonáskodott, részt vett Bocskai havasalföldi hadjáratában, majd Székely Mózes mellett a Basta elleni küzdelemben is. Annak bukása után török területre bujdosott, ahol felvette az erdélyi politika és diplomácia szálait.

Huszonöt évesen vette feleségül Károlyi Zsuzsannát, akivel boldog házasságban élt. Gábor volt az, aki megszerezte a török Porta jóváhagyását Bocskai István fejedelemmé választásához, majd Bocskai halála után Báthory Gábor uralmához. Báthory cserébe tanácsadójának, főkapitánynak és főispánnak nevezte ki őt. Báthoryval azonban megromlott kapcsolatuk, így újra török földre menekült, majd a török támogatásával szerezte meg 1613-ban az Erdély fejedelme címet, miután az addigra népszerűtlen, katolikus és Habsburg-barát Báthoryt meggyilkolták. Megválasztása után Lippa várát át kellett adja a töröknek, ami kezdeti népszerűtlenséget hozott, főleg, hogy a korábban Erdélyhez tartozó Partium felett a királyi Magyarország ekkoriban vette át az uralmat.

Erőskezű vezetésének köszönhetően azonban hamar komoly elismerésre tett szert. Uralkodása alatt fellendült a gazdaság, külföldi iparosokat telepített be, tilalmakat és monopóliumokat alkalmazott, így elődeihez képest a jövedelmei kétszeresére nőttek. Székhelyéül építtette ki Gyulafehérvárt, de országa más nagyobb városaiban is pompás reneszánsz központokat emelt, mint Várad, Fogaras, Alvinc és Déva. Erős államot rendezett be az erdélyi rendekkel szemben, hadsereget állított fel, támogatta a tudományos és művészeti életet. Bőkezű mecénásként hozzájárult a külföldi egyetemekre kijutott erdélyi diákok tanulmányaihoz, idővel Gyulafehérvárott főiskolát is alapított (a mai nagyenyedi kollégium elődjét), európai uralkodóhoz illően reprezentált udvara pedig az ország tudományos és művészeti életének fellegvára lett. Bővítette és korszerűsítette az alsófokú oktatást és nagy gondot fordított a könyvtárfejlesztésre is. Gyulafehérvárott nyomdát alapított és a már meglévőket, Debrecenben és Brassóban is, nagyvonalúan támogatta. Ezekben a nyomdákban a hitvitázó iratok, prédikációgyűjtemények, bibliai könyvek magyarázatai mellett az államigazgatást segítő kiadványok is megjelentek, nemcsak magyar, de német, latin, szlovák, sőt román nyelven is. Bethlent, bár református vallású volt, a vallási tolerancia jellemezte. Miközben Európában vallásháborúk sokasága dúlt, a fejedelem a tordai országgyűlésen vallásbékét hirdetett meg. A négy bevett vallás, a katolikus, az

evangélikus, a református és az unitárius szabad gyakorlását engedte, emellett befogadta az anabaptistákat, a zsidókat Konstantinápolyból és megtűrt vallásként támogatta a románság ortodox vallását is.

Felismerte, hogy a törökkel szemben nem lehet vívni, viszont fő politikai célja volt az egységes és önálló magyar királyság helyreállítása. A harmincéves háború során a Habsburgok ellen harcolt a szintén protestáns cseh rendek mellett. A magyarországi nemesség teljes támogatásával elfoglalta a Felvidéket és az Észak-Dunántúlt, valamint Bécset is ostrom alá vette, ahonnan végül azonban elvonult. Pozsonyban még a Szent Koronát is megszerezte, de mivel seregei egy sorsdöntő ütközetből elkéstek, fegyverszünetet kényszerült aláírni Habsburg II. Ferdinánddal. Így ugyan a besztercebányai országgyűlés királlyá választotta, megkoronáztatni magát azonban nem volt lehetséges. A koronáról való lemondás fejében birodalmi herceg lett, és megtarthatta az elfoglalt hét felső-tiszai vármegyét. Később újra megtámadta a Habsburgokat, de újra sikertelenül. Miután feleségét elvesztette, protestáns kapcsolatai erősítése érdekében elvette a porosz választófejedelem fiatal lányát, Brandenburgi Katalint. Élete végén a lengyel trón megszerzése foglalkoztatta, de végül ebben 1629-ben bekövetkezett halála Gyulafehérváron megakadályozta.

Erdély ezen időszakában két kiemelkedő személy élt még az iktári Bethlen családból, Gábor öccse és unokaöccse, akik mindketten az István nevet viselték. Öccse, aki két évvel volt fiatalabb Gábornál, hivatali felemelkedését bátyjának köszönhette, először Hunyad, majd Máramaros vármegye főispánja lett. Később az udvari lovasság főkapitányaként tevékeny részese lett a harmincéves háborúnak. Gábor távollétében mindig ő helyettesítette a fejedelmet az erdélyi teendőkben. Bátyja halála után annak második felesége, Brandenburgi Katalin örökölte a trónt, ám a tehetségtelen fiatalasszony miatt hamar válságba sodródott Erdély. István ezért bátyja egyik bizalmi emberét, Rákóczi György felső-magyarországi főkapitányt hívta meg a fejedelmi székbe. Ám mire Rákóczi Erdélybe ért, már az erdélyi rendek lemondatták a fejedelemasszonyt és az országgyűlés Bethlen Istvánt választotta új fejedelemnek. Mivel a török érdektelen volt, kit választanak fejedelemnek, két kinevezési okiratot küldött a helyszínre, de mivel Katalin gyűlölte sógorát, így Rákóczi kinevezési parancsát olvasta fel. Mivel a hajdúk és a székelyek is Rákóczi fejedelemségét támogatták, kellő fegyveres segítség híján István kénytelen volt elfogadni a döntést, és visszavonult. Hat évvel később a budai pasa segítségével próbálta visszaszerezni székét, ám Rákóczi serege szétverte Szalontánál a Bethlen Istvánt segítő török sereget.

István is kétszer nősült, első felesége Csáky Krisztina volt, a második Károlyi Katalin. Az első házasságból hat gyermek született. Az egyik fiú, István neveléséről maga Gábor gondoskodott. A fiú Heidelbergben, majd Kassán tanult, hogy méltó utódja legyen később Gábor fejedelmi trónjának. Gábornak ugyan első házasságában születtek gyermekei, de fiatalon mind meghaltak, ezért jelölte meg utódjának unokaöccsét. István Bihar megye főispánja, majd nagyváradi főkapitány és a hajdúk tábornoka lett. Nagy szerepe volt I. Rákóczi György erdélyi fejedelemmé való megválasztásában, akiben Bethlen Gábor törekvéseinek folytatóját látta.

Kiemelkedő személye az iktáriaknak még Bethlen Zsuzsanna és Bethlen Domokos. Zsuzsanna Teleki Sámuel feleségeként ezerkétszáz darabot számláló magyar nyelvű irodalmi gyűjteményt hozott létre. Ma ez az egyetlen, teljességében fennmaradt 18. századi erdélyi asszonykönyvtár. Szellemi értékét növeli, hogy a család három nemzedékének könyvgyűjtési szokásait is nyomon követhetjük általa. Domokos 1810-ben született Gábor öccsének, Istvánnak egyenes-ági leszármazottjaként. Bethlen Sámuel és Simén Klára fia, Domokos, császári és királyi kamarás volt, a Szent János-rend lovagja és a magyar közgazdasági irodalom első szerzője. A nemzeti jólétről című műve a főúri reformirodalom egyik első példája, egyben az első magyar nyelvű tudományos igényű közgazdasági könyv, melyben többek között Adam Smith elméletét tárgyalja. A *„láthatatlan kéz”* elméletét azonban csak részben fogadta el, mint írja: *„azon régula pedig, hogy az egyes emberek jólléte elősegélése által, a közönséges jóllét is megalapíttatik, és mozdítódik elő, csak azon szoros meghatározás alatt lesz foganatos, ha az igazgatás az emberi haszonkeresést, mihelyt az a mások jóllétét a maga hasznának fel akarja áldozni, mérsékli, a maga törvényes határára visszautasítja, s annak az egészre befolyható káros következését megakadályoztatja.”* Egyike volt emellett a kolozsvári vívóiskola alapítóinak és aktívan politizált. Felesége Wesselényi István lánya, Zsuzsanna volt, aki gyermektelen lévén elvált tőle, hogy lehetőséget adjon férjének az újranősülésre és az utódszerzésre. Domokos azonban nem nősült meg, így halálával, 1866-ban kihalt a Bethlen család iktári ága.

A bethleni Bethlenek közül elsőként Bethlen Farkas alakja kiemelkedő, aki 1560-ban született. Farkas az erdélyi udvari lovasság főkapitánya, a fejedelmi tanács tagja, Küküllő vármegye főispánja és szamosújvári főkapitány volt. Édesapja Bethlen János, édesanyja Sükösd Katalin voltak. Báthory István kísérői közt volt, mikor Istvánt Krakkóban megkoronázták. Ezután Lengyelországban maradt a király szolgálatában, majd annak halála után visszatért szülőföldjére. Feleségül vette Sámsondi Annát és Kisbúnra költözött, ahol kastélyt építtetett. Részt vett a tizenöt éves háborúban, majd az Erdély felszabadításáért harcoló Székely Mózes mellé állt. Ám egy Mózes halálát hozó ütközetben török fennhatóság alá tartozó területre kellett meneküljön, először Szendrő várába, majd Nándorfehérvárra, illetve Temesvárra. Mikor az erdélyi emigránsok Bocskai Istvánt kívánták fejedelemségre juttatni, őt küldték hozzá követségbe.

Bethlen Farkas első feleségétől elvált és elvette Kemény Annát, akitől két gyermeke született, János és Anna. Bethlen Gábor fejedelemsége alatt a fejedelmi tanács tagja volt és részt vett a fejedelem több hadjáratában is.

Fia, János szintén politikus és katona volt, 1613-ban született Kisbún. Szüleit hamar elvesztette, így nevelőapja, Macskási Ferenc, a híres pedagógus, Keresztúri Pál keze alá adta, akinek hatására unitáriusból reformátusnak tért át. Nagyműveltségű, jogot és bölcsészetet tanult ember volt, Torda és Küküllő vármegyék főispánja, I. Rákóczi György és II. Rákóczi György bizalmi embere. A trónviszályokban viszont már élesen elmarasztalta a Rákócziak politikáját,

ezért Kemény János és I. Apafi Mihály fejedelmek támogatója lett. Udvarhelyen református kollégiumot alapított és az ő tanácsára került a gyulafehérvári egyetem Nagyenyedre.

Bethlen Ferenc, aki I. Rákóczi György, majd II. Rákóczi György főudvarmestere és tanácsosa volt, 1601-ben született, édesapja Bethlen Miklós, édesanyja Mihálcz Kata voltak. Következtében több alkalommal járt Lengyelországban és egyszer III. Ferdinándnál is. Az unitárius vallás követőjeként élénk levelezésben állt a lengyelországi unitáriusokkal. Felesége Kemény Kata, Kemény János erdélyi fejedelem húga volt, házasságukból öt gyermek született.

Az egyik fiú, Gergely 1641-ben született. Ő II. Rákóczi György, majd Kemény János híve volt. Az utóbbi halála után részt vállalt Kemény Simon megválasztásában. Gergely, Udvarhelyszék főkapitányaként, vezetője volt annak a küldöttségnek, amely a Diploma Leopoldinum néhány pontjának módosítását kísérelte meg elérni. A Diploma Leopoldinum egy 1691-ben kiadott hitlevél volt, mely szerint Erdély belügyeit több mint százötven éven át, 1848-ig intézték. (Emiatt kellett 1848-ban Erdély és Magyarország unióját külön követelni, majd ez a különállás volt a trianoni diktátum összeállítása során az elszakítást kívánó erők egyik érve is.)

Gergely tetvére, Farkas, Erdély kancellárja és történetíró volt. A kolozsvári unitárius kollégiumban folytatta tanulmányait. II. Rákóczi György udvarában nevelkedett, Keresztúri Pál iskolamester tanítványaként, a fejedelem fiával, Rákóczi Ferenccel. Történetíróként is sokat adott szülőföldjének, megírta Erdély 1525–1609 közötti történetét Historia de rebus Transylvanicis címen, tizenhat könyvben. A hátrahagyott, nagy értékű történelmi munka kinyomatására testvére, Elek, Keresden nyomdát állíttatott.

A harmadik fiú, gróf Bethlen Miklós államférfi és emlékíró volt. Nevelői Keresztúri Bíró Pál, majd Apáczai Csere János voltak. Németalföldön, Hollandiában, Párizsban tanult, majd onnan hazatérve rövid ideig Zrínyi Miklós mellett katonáskodott. Zrínyi halála után Olaszországba utazott, hogy nyelvet és építészetet tanuljon. Onnan hazatérve Udvarhelyszék főkapitánya lett. Bethlenszentmiklósi birtokán élt, ahol a maga tervei szerint gyönyörű reneszánsz kastélyt építtetett. Ugyan a Habsburgokkal kötendő szövetséget nem tartotta elvetendőnek, igyekezett minél több előnyt szerezni velük szemben. Ő fogalmazta meg Bécsben a Diploma Leopoldinumot, ami a maga korában előnyösebb volt (százötven évvel később már kevésbé) Erdély számára, mint más tervezetek. 1691-ben a fogarasi gyűlés Erdély kancellárjává szavazta meg, amely feladatot tizenhárom évig látta el. A Hollandiában kiadott, Erdély szomorú sorsáról szóló könyve miatt bécsi fogságba került, ahol haláláig raboskodott. Az Olajágat viselő Noé galambja című művével meg szerette volna menteni az erdélyi fejedelemség önállóságát.

Miklós kancellár fia, Mihály is örökölte édesapja írói tehetségét, a sok országot megjárt író útinaplója a korabeli irodalom egyik legrészletesebben kidolgozott szociográfikus műve az akkori Európáról.

Bethlen Sámuel 1663-ban született, Küküllő vármegye főispánja és Marosszék főkapitánya volt. A Rákóczi-szabadságharc erdélyi fellobbanásakor marosszéki főkapitányként egyike volt azoknak az erdélyi császárhű arisztokratáknak, akiket Erdély fegyveres védelmére a határokhoz rendeltek. Ötszáz főnyi seregét azonban Szentbenedeknél szétverték a kuruc csapatok, Erdély jó része II. Rákóczi Ferenc seregeinek ellenőrzése alá került. Sámuel Szebenbe húzódott vissza haláláig. Felesége Nagy Borbála volt, akivel nyolc gyermekük született.

Két neves nőalakja is van a Bethlenek bethleni ágának, akiket az irodalom kiemel. Egyikük „árva" Bethlen Kata, a barokk irodalom egyik legismertebb írónője. Bonyhán született, Sámuel főispán negyedik gyermekeként. Első férjétől, Haller Lászlótól három, a másodiktól gróf Teleki Istvántól tíz gyermeke született. Miután másodszor is megözvegyült, nevezte el magát „árvának". Kata nagy támogatója volt az erdélyi református egyházközségeknek és iskoláknak, saját könyvtárát halála után a nagyenyedi kollégiumra hagyta. Bethlen Katalin, Bethlen Gergely és Thoroczkay Mária leánya pedig II. Apafi Mihály erdélyi fejedelem felesége volt. Házasságukat ugyan I. Lipót császár nem hagyta jóvá, Apafit Bécsbe vitette, ahová felesége is követte. Miklós erdélyi birtokaikért cserébe birodalmi hercegi címet kapott. Katalin írta a híres, Mint szarvast, ha vadász sért… kezdősorú huszonkét versszakos, sokképű litániát.

Bethlen Elek történész 1777-ben született Üregen. Az egyetemet Göttingenben végezte, ahol megismerkedett a felvilágosodás eszméivel. Több éves európai utazás után, Miksa főhercegnek, az erdélyi nemesi fölkelés parancsnokának hadsegéde, majd később guberniumi tanácsos lett. Több munkában foglalkozott Erdély középkori történelmével. Művei nagyobbrészt kéziratban maradtak fenn.

Bethlen Ferenc honvédtiszt és író Bethlen Ferenc és báró losonczi Bánffy Zsuzsanna gyermekeként született 1800-ban. Íróként több népszerű bohózatot írt és fordított, valamint lefordította Victor Hugo Borgia Lucretia című szomorújátékát. Kertészettel és rézmetszéssel is foglalkozott. Jogot végzett, amely révén főispánja lett Belső-Szolnok vármegyének. A kolozsvári református kollégium gondnokságát is ő látta el. Az 1848-as forradalom alatt tíz, általa felszerelt önkéntessel Pestre ment, hogy részt vegyen a Jellasics horvát bán vezette sereg elleni harcban. A forradalom során számos helyen harcolt és tervet dolgozott ki az Erdély feletti uralom megszerzésére. A szabadságharc leverése után ő is menekülni kényszerült, Európában több helyen is élt. Az amnesztia idején hazatért, Budán telepedett le, ahol asztalos- és esztergályosműhelyt nyitott. Halála előtt néhány hónappal visszatért Bethlenbe, a szülőföldjére.

Bethlen Gergely neve is a szabadságharchoz fűződik. 1848 nyarán részt vett egy önkéntes lovascsapat felállításában, majd Kolozsvár feladásától Nagyszeben bevételéig végigharcolta az egész erdélyi hadjáratot. Bem József alezredessé, majd ezredének parancsnokává nevezte ki. 1849 júniusától Magyarországra jött, hogy lovassága számára felszerelést és lovakat szerezzen be, augusztus elején pedig csatlakozott Görgey Artúr seregéhez. A világosi fegyverletétel után Aradon hadbíróság, majd sorozóbizottság elé állították. Ugyan szabadon maradhatott, Franciaországba kellett meneküljön, ahol felvette a kapcsolatot a kinti emigrációba kényszerült magyarsággal. 1859-ben a Kossuth Lajos vezetésével megalakult Magyar Nemzeti Igazgatóság ezredesi rangban az itáliai magyar légió lovas-

dandárának parancsnokává nevezte ki. Amnesztiakérelme után hazajöhetett, haláláig visszavonultan élt.

Bethlen Farkas országgyűlési képviselő, gróf Bethlen Pál és gróf Bethlen Lujza fia, 1813-ban született Nagyszebenben. Jogi tanulmányai után szabadelvűként aktív politikai pályára lépett. Szenvedélyesen foglalkozott a gyümölcstermesztéssel, így egyike lett Erdély legkitűnőbb pomológusainak. Feleségével gróf Teleki Rózával Bonyhán telepedett le. Az 1848. évi országgyűlésen Küküllő vármegye követeként részt vett az unió kimondásában. Az unió után az erdélyi részek postaügyi főigazgatójává nevezték ki. A szabadságharc leverése után perbe fogták, de szabad lábon védekezhetett Pesten. Ugyan hazaengedték, cserébe rendőri felügyelet alatt kellett élnie bonyhádi birtokán. Csak gazdaságának és tanulmányainak élve, teljes visszavonultságot választott egy időre. Nemzetgazdasággal, pénzüggyel és statisztikával foglalkozott, így később, 1865-től országgyűlési képviselőként, tagja volt a pénzügyi bizottságnak, és kitűnő szónokként szerzett magának hírnevet.

Szintén országgyűlési képviselő volt gróf Bethlen András, aki 1847-ben született Kolozsváron. Édesapja Bethlen Sándor, édesanyja losonczi Bánffy Jozefine voltak. A pesti egyetemen két évig jogot, majd a brüsszeli egyetemen egy évig közgazdaságtant, a lipcsei egyetemen másfél évig szintén közgazdaságtant tanult, s mindeközben beutazta Európát. A Nemzetgazdasági szemlében jelentek meg közgazdasági írásai. Megszerezte Brassó vármegye főispáni tisztét, a szászok grófja címet és királyi biztos is volt. Wekerle Sándor miniszterelnöksége alatt földművelésügyi miniszterként dolgozott, hivatali ideje alatt fejeződött be a Tisza szabályozása, elkészültek a borhamisítás elleni törvények és a mezőrendőri törvény a földbirtokok használatáról. Nevéhez fűződik a miskolci Hámori-tó közelében lévő kormányüdülő létrehozatala is. A század végén az üdülők és a tó környékén épült nyaralókból alakult ki Lillafüred település.

Bethlen Bálint, szintén országgyűlési képviselő, 1856-ban született Bethlenen, Bethlen Pál és Bethlen Mária gyermekeként. A Nemzeti Párt színeiben képviselősködött, emellett Torda-Aranyos vármegye főispánja is volt. Főispánsága idején új vashidat létesített az Aranyos folyón, továbbá felépítette a tordai gimnázium új épületét, megnagyobbította és korszerűsítette a vármegye kórházát. Írásaiban elsősorban a választójog kérdésével foglalkozott.

Ödön, Bethlen Bálint öccse, négy évvel volt fiatalabb. Tanulmányai befejezése után kapitányként szolgált a Monarchia kereskedelmi hajóin, majd Fiumében lett révkapitány. Pályája során még Burmába is eljutott, melynek tapasztalatait úti jelentésben írta meg a triesti kereskedelmi iparkamarához, olasz nyelven. Ödön, aki tizenkét nyelvet tudott, számos egyéb földrajzi írást is kiadott. Kolozs vármegye és Kolozsvár főispáni és az Erdélyi Református Egyház kerületi főgondnoki tisztségét is betöltötte. Felesége Wesselényi Sarolta volt, akivel öt gyermekük született.

Egyik fia Ferenc, az első világháborúban halt hősi halált. A legfiatalabb fiú, György pedig jogot és mezőgazdasági akadémiát végzett. Hadnagyként ő is részt vett a háborúban. Később az Erdélyi Gazdasági Egylet, az erdélyi Országos Magyar Párt vezetője és a román parlament képviselője is volt. A második világháború után rövid időre letartóztatták, majd a kommunista uralom alatt fizikai munkásként dolgozott egy kolozsvári faipari üzemben, élete végéig.

Bethlen Ödön legidősebb fia, Pál volt. Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte, ő is részt vett az első világháborús harcokban. A történelmi örökjogú család tagjaként húsz esztendőn keresztül volt tagja felsőházunknak. Feladatokat vállalt a dohánytermesztők és az árvízvédelmet szervezők elnökeként. Ő is, hasonlóan édesapjához, több nyelven írt, beszélt. Önálló ügyvédi irodája volt Budapesten, mely egészen 1951-ig, a Budapestről történt kitelepítésig működött. A „szegények ügyvédjeként" ismerték. A református egyháznak is tevékeny tagja volt. A Sárospataki Református Kollégium főgondnokaként tevékenykedett és a zempléni egyházmegyének is gondnoka volt. Feleségével, Serényi Gabriella grófnővel együtt, egyháza képviseletében részt vett az amerikai Kossuth-zarándoklaton 1928-ban, és ott voltak a washingtoni Kossuth-szobor avatásán is. A második világháborút követően a kommunisták feleségével együtt kitelepítették Jászdózsára, ahol felesége az embertelen körülmények áldozata lett. Ödön egyedül maradva, magányában itt vetette papírra visszaemlékezéseit. Hat évvel később házasságot kötött, Luisa Marekkel, akivel később kivándoroltak Mária lányához Argentínába, ott is hunyt el, Cordobában.

Bethlen Béla 1888-ban született Aranyosgyéresen Bethlen Bálint és Béldi Berta gyermekeként. Kolozsváron jogot, Kolozsmonostoron pedig gazdaságot tanult. Berlinben tanult tovább, majd Kolozsváron doktori címet is szerzett. Önkéntesként a bécsi huszárezrednél szolgált fiatalon, majd ezután Kolozsvárott töltött be szolgabírói tisztet. Az első világháborúban parancsnokként vett részt, közben IV. Károly koronázása alkalmából aranysarkantyús vitézzé avatták. A háború után birtokain gazdálkodott. A második bécsi döntés, azaz Észak-Erdély és Székelyföld visszacsatolása után Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék főispánja, majd Lakatos Géza miniszterelnöksége idején az erdélyi részek kormánybiztosa lett. Bethlen Béla a széki református egyházmegye gondnoka, majd főgondnoka is volt. Emellett az erdélyi református egyházkerület igazgatóságának tagja és az Erdélyi Gazdasági Egyesület vezetője. Jelentős szerepet játszott az erdélyi földbirtokosi érdekvédelemben és a szövetkezeti mozgalomban. Felekezeti iskolák ügyeivel és az anyanyelvi oktatás kereteivel foglalkozott. Főispánként intézkedései mély ember- és hazaszeretetéről tanúskodnak. Az ország német megszállása elleni tiltakozásul lemondott hivataláról, később pedig bátor fellépésével megmentette a tordai zsidóságot a deportálástól. Az Erdélyt védő második magyar hadsereget követve el kellett hagynia Kolozsvárt, így az ostromot Budapesten vészelte át. Később visszatérhetett Erdélybe. A második világháború után a román hatóságok többször őrizetbe vették, eleinte felmentették, végül azonban öt év fogházra ítélték. Nagyenyeden raboskodott, majd kiszabadulása után Nagyváradra szállították. Miután megtagadta azt, hogy elhagyja Erdélyt, ítélet nélkül újabb két évre ítélték. Szabadulása után rövid ideig Bethlenben tartózkodott, majd miután birtokait és házát elvették, a kolozsvári Farkas utcában, egy egyszobás lakásban élt családjával, és fizikai munkával kereste kenyerét. Nemesi otthonából a román kormány tébolydát alakított ki, családja ősi sírboltját feldúlták és kifosztották.

Élete végén fejezte be emlékiratait, amelyet kalandos körülmények között juttatott el Magyarországra, ami csak jóval később, 1989-ben jelenhetett meg Romsics Ignác történész gondozásában. Kolozsvárott hunyt el, a Házsongárdi temetőben nyugszik. A bethleni református temetőben emlékére három napig zúgtak a harangok.

A bethleni ág legismertebb képviselője gróf Bethlen István, aki 1874-ben született Gernyeszegen. Jogász, közgazdász végzettségű, 1921-től tíz évig Magyarország miniszterelnöke volt. Édesapja, gróf Bethlen István, édesanyja, gróf széki Teleki Ilona volt. A bécsi Theresianumban tanult, majd a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karát látogatta. Később mezőgazdasági oklevelet is szerzett a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémián. Felesége Bethlen Margit volt, akitől három gyermeke született: András, István és Gábor.

Pályájának kezdetén előbb szabadelvű párti, ezt követően függetlenségi párti, majd alkotmánypárti képviselő volt. Tagja volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek és a Magyar Gazdaszövetségnek. Tiszteletbeli elnöke volt a sajátos erdélyi magyar célokért küzdő Székely Társaságok Szövetségének, majd ennek megszűnése után az Erdélyi Szövetség elnöki tisztét töltötte be. Bírálta a Károlyi-kormányt, az ellenforradalmi erők egyik fő szervezője volt. 1919-ben létrehozta a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártját, majd a Tanácsköztársaság idején Bécsben az Antibolsevista Comité vezetőjeként dolgozott. 1920-ban, a trianoni békeszerződést előkészítő bizottság tagjaként utazott Párizsba. Trianon után, Bethlennek köszönhető, hogy a déli területek visszatértek, és a soproni népszavazás révén sikerült némileg mérsékelni a területi veszteségeket.

A magyar politikai élet két legfontosabb kérdése Trianon után a demokráciához való viszony és a királykérdés volt. A demokrácia megítélésének kérdésében három nagyobb tábor alakult ki. A polgári, paraszt- és munkásdemokraták az 1918 előtti berendezkedés továbbfejlesztését kívánták, a jobboldali radikálisok a szociáldemokrata munkásszervezetek és a sajtó leépítésére, valamint a hagyományos parlamentarizmus erőteljes korlátozására törekedtek, és végül a konzervatívok, akik teljesen a háború előtti időszak politikai berendezkedését kívánták vissza. Bethlen természetesen az utóbbi tábor felfogását vallotta. A királykérdés alapján két részre oszlott a közvélemény. A legitimisták ragaszkodtak a Habsburg-házhoz, illetve IV. Károlyhoz, és Horthy kormányzóságát átmeneti, áthidaló megoldásnak tartották. Míg a szabad királyválasztók tagadták IV. Károly trónöröklési jogának érvényességét, és sem királyt, sem ideiglenes államfőt nem akartak a Habsburgok közül választani. Legitimista érzelmű emberként, Bethlen, végül gyakorlati megfontolások miatt, mégis keresztülvitte a Habsburg-ház trónfosztását.

Bethlen István hivatali elődje a szintén konzervatív beállítottságú gróf Teleki Pál miniszterelnök volt, aki már előkészítette azt a sajátos „kétfrontos harcot”, aminek célja egyrészt a szélsőjobboldali irányzatok visszaszorítása, másrészt a demokratikus tábor megosztása, meggyengítése és érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátok között tartása volt. Bethlen ennek érdekében számos intézkedéssel erősítette ezt a folyamatot. Egyezséget kötött a szociáldemokrata Peyer Károllyal, miszerint a szociáldemokrata párt támogatja a kormány külpolitikáját, szakít a liberálisdemokrata polgári ellenzékkel, lemond a közalkalmazottak, vasutasok és postások szervezéséről, a mezőgazdasági munkások körében új szervezeteket nem hoz létre, politikai sztrájkot nem kezdeményez. Bethlen cserébe nem akadályozta a szociáldemokrata párt működését, lapterjesztését, visszaállította a háború alatt korlátozott szabadságjogokat és korszerűsítette a munkásbiztosítást.

Annak érdekében, hogy a Bethlen kormány mögött stabil parlamenti többség álljon, ami a válságkezelés elengedhetetlen eszköze volt, Bethlen egy egységes kormányzópárt kialakításán munkálkodott. Először a legitimistákhoz fordult emiatt, ám a trónfosztás után más szövetségest kellett keressen, így a kisgazdák felé közeledett. Hosszas tárgyalássorozat eredményeképpen 1922-ben felvette őt a Kisgazdapárt a tagjai közé, ám ezzel még a folyamat nem ért véget, hiszen a konzervativizmus képviselői mind a Kisgazdapártban, mind a nemzetgyűlésben kisebbségben voltak a demokratákkal és a jobboldali radikálisokkal szemben. Mivel a képviselők összetétele a választás eredményének függvénye volt, így rendeleti úton új választójogot léptetett életbe. A rendelet értelmében a választásra jogosultak köre jelentősen csökkent és Budapest és környéke, továbbá a megyei jogú, nagyobb városok kivételével mindenhol visszaállíttatta a nyílt szavazás rendszerét, így a vidéki szavazatok nagyban a kisgazdákat erősítették.

Bethlen kormányra kerülésének pillanatában egyik legerősebb politikai támasza a Gömbös Gyula vezette szélsőjobboldali szabad királyválasztó csoport volt. Ám a fent említett két lépése a kapcsolat gyengüléséhez vezetett. A szélsőjobboldal erőteljes ellenállásba kezdett, amit nemzetközi szintre is emeltek. Bethlen ugyanis Mussolini 1922 őszén történt győzelmekor ismételten a magyar alkotmányosság hagyományos intézményeit védte, és az Olaszországtól kapott esetenkénti külpolitikai támogatás ellenére végül kijelentette: „Nincs tehát itt szükség semmiféle fascizmusra”. Gömbös végül lemondott a kormánypárt alelnöki tisztéről és politikai tevékenységét ellenzékből folytatta.

Az 1923-ra kialakult pártstruktúra a Bethlen-korszak végéig fennmaradt. A miniszterelnök erős kézzel, tehetséges manőverezéssel mindvégig biztosította a nemzetgyűlésben az őt támogató Egységes Párt (Keresztény-Keresztyén Földmíves-, Kisgazda- és Polgári Párt) 60-70%-os többségét, ami gyűjtőpártként különböző véleményű politikai csoportokat fogott össze, biztosítva ezzel a stabil hátteret a

Szép Ernő: Felhő

Megláttam egy felhőt
Szép viola felhőt
Olyan volt, olyan volt
Mint a boldog álom,
Szoboszlai kenyér
A hetivásáron,
Gyenge domb a pusztán,
Koszorú a bálon,
Olyanforma felhő,
Olyan teljes forma,
Mint az a te orcád
Teljes Magyarország

Néztem azt a felhőt,
Halványodó felhőt,
Megállottam, néztem
Odafenn az égen,
A rózsás, a füstös
Alkonyatvidéken,
Úgy fájt az én szívem,
Ahogy nem fájt régen,
Néztem azt a felhőt,
Míg a magas szelek
Széthúzták, elhordták,
Volt, nincs Magyarország.

kormányzatnak. A belpolitikai konszolidáció végső lépése a felsőház újjászervezése volt 1926-ban.

A Bethlen által kialakított hatalmi rendszer társadalmi szempontból a nagybirtokosság, a nagypolgárság, valamint az úri középbirtokosság és a felső katonai és államhivatalnoki csoportok kompromisszumán alapult. Politikai intézményeit és azok működését tekintve a húszas évek kormányzati formája a korlátozott polgári parlamentarizmus volt, vagyis a törvényhozó és végrehajtó hatalom nem különült el olyan mértékben, mint ahogy az a demokráciákban meghonosodott.

Kormányzásának kezdetétől Bethlen egyik legfőbb törekvése az volt, hogy a háború, a Monarchia felbomlása, a forradalmak és végül a trianoni diktátum következtében mély válságba került gazdaságot talpra állítsa, fellendülését elősegítse. A Trianon után megrendült ország mezőgazdasága a háború előtti szint 50-60%-a, a gyáripari termelés pedig 35-40%-a körül mozgott. Politikájának két fontos eleme a nagyobb összegű külföldi kölcsön felvétele és az új helyzetnek megfelelő, határozott vámpolitika életbe léptetése voltak. A külföldi tőke igénybevétele elengedhetetlen volt, ám törlesztése ugyanakkor jelentős exporttevékenységet, illetve külkereskedelmi jelenlétet igényelt. Az új vámrendszer fő célja az iparfejlesztés volt és leginkább a fejletlen, de hazai nyersanyagbázissal rendelkező könnyűipari ágazatokat védte. Az ipari termelés így a miniszterelnöksége végén már 12%-kal felülmúlta a háború előtti szintet.

Bethlen mindemellett átfogó szociál- és kultúrpolitikát, valamint aktívabb külpolitikát is folytatott. A szociálpolitikai reformok sorát a társadalombiztosítás újjászervezése nyitotta meg. Trianon után komoly szociális kérdéseket vetett fel nem csak a Kis-Magyarországon élő lakosság, hanem a menekültek országba áramló tömege is. A kötelező betegség- és balesetbiztosításban részesülők körét kiterjesztette, és növelte a szociális kedvezményeket. Bevezette a kötelező öregségi, rokkantsági, özvegységi és árvasági biztosítást. Mindezek az intézkedések a városi munkásrétegeket célozták inkább, s kiemelkedő előrelépés történt a lakás- és a közegészségügy terén is. Ebben a virágzó időszakban azonban nem maradt erő az agrárproletáriátus felemelésére.

A Klebelsberg Kúnó nevével fémjelzett kultúrpolitika eredményei közül legnagyobb jelentőségű a népiskolai hálózat kifejlesztése volt. Megtörtént továbbá a kolozsvári egyetem Szegedre, a pozsonyi egyetem Pécsre költöztetése, valamint az ösztöndíjrendszer kiterjesztése, a külföldi Collegium Hungaricumok hálózatának kialakítása is. Ennek az ország szempontjából minden téren termékeny időszaknak vetett véget a nagy gazdasági világválság 1929 őszétől. Országunkra két tényező hatott leginkább, az agrárárak rendkívüli mértékű világpiaci zuhanása, mely gazdaságunk egyik tartóoszlopára, a mezőgazdasági exportra mért súlyos csapást, másrészt a nemzetközi tőkeimport csökkenése. Az életszínvonal zuhanása az ipari munkástömegeket és a parasztságot sújtotta legerősebben, ami zűrzavart, ellentéteket okozott mind országos szinten, mind az Egységes Párton belül is. Emellett a miniszterelnök viszonya Horthy Miklós kormányzóval is megromlott, aki más megoldási javaslatokat szorgalmazott a válság leküzdésére.

Az ismét deficitessé vált államháztartás egyensúlyának biztosítása érdekében Bethlen mérsékelt adóemelést vetett be, és valamelyest csökkentette a költségvetés kiadásait (létszám- és fizetéscsökkentések). Intézkedései azonban csak kismértékű és átmeneti javulást eredményeztek. Ezért, gazdasági szövetségesként, először Olaszországtól, Ausztriától, majd Németországtól szerzett kedvezményeket, és Angliától és Franciaországtól is várt segítséget, amit a britek egyáltalán nem fogadtak kedvezően, viszont a francia kormánytól jelentős gyorssegélyt tudott szerezni az ország számára.

Mindezek a törekvések és tettek végül kevésnek bizonyultak, a belpolitikai és gazdasági csőd hatására a Bethlen kormány nyár végén lemondásra kényszerült. Bethlen István a visszavonulását átmenetinek tekintette, és arra számított, hogy egy-két éven belül, a válságot nagy valószínűséggel követő gazdasági fellendülés idején ismét miniszterelnök lehet. A nemzetközi események alakulása, a világot megrengető háború, illetve a belpolitikai élet válságos fejleményei miatt azonban erre soha többé nem kerülhetett sor.

Bethlen István a német megszállás idején illegalitásba vonult, bujkálása idején kétszer szenvedett agyvérzést. 1944 decemberében az oroszok elfogták, és felajánlotta ugyan együttműködését, de házi őrizetben tartották. Innen a Szovjetunióba hurcolták, nehogy megkísérelje a kommunistaellenes erők összefogását. Moszkvában halt meg szívbénulásban egy börtönkórházban, hamvai jelképesen a Kerepesi temetőben nyugszanak.

Végül, az utolsó személy, akit érdemei szerint kiemelhetünk, Bethlen István, aki 1946-ban született Kolozsváron. Bethlen László jogász, országgyűlési képviselő és Teleki Katalin gyermekeként, aki gróf Bethlen István egykori magyar miniszterelnök egyik leszármazottja. 1963-ban Nyugat-Európába emigrált, egyetemi tanulmányait Innsbruckban, Münchenben és Bécsben végezte, ahol közgazdasági, filozófiai és államtudományi diplomát szerzett. A német gazdasági- és bankéletben töltött be vezető állásokat, és egyetemen tanított, majd több éven át az Egyesült Államokban élt. A rendszerváltás után visszatért szeretett hazájába, s itthon az MDF országgyűlési képviselőjeként vette ki részét a közéletből. Antall József miniszterelnök pénzügyi tanácsadójaként tevékenykedett, és a Magyar Vállalkozói Kamara társelnöki teendőit is ellátta. A Magyar Páneurópa Unió Egyesület elnökeként megválasztották a Nemzetközi Páneurópa Unió elnökségi tagjává. Írásait a magyar és a nemzetközi sajtó gyakran közölte. Országjáró körútjain és külföldön számos színvonalas előadást tartott, melyekkel a NATO- és az EU-csatlakozást jóval megelőzően integrációnkat sikeresen szolgálta. Hetvenkét éves korában hunyt el 2018-ban.

Az itt felsorolt Bethlenek mellett még számos kiemelkedő személyiséget adott családjuk a magyar történelemnek. Gazdag múltjuk erősíti nemzeti identitásunkat, életpéldájuk jelentősen hozzájárul magyarságunk értékének felismeréséhez.

A család, a családunk története mindig velünk van … Hiszen a család az állandóság fenntartásának egyik fontos közege, ahol nemzedékek adják át személyes tapasztalataikat, jövőre irányuló vágyakozásaikat, a hovatartozás érzését. Így van ez a nagyobb közeg, a nemzet életében is.

Ráthi Marianna

Dr. Gróf Bethlen István

Kis Gábor visszaemlékezése

Dr. Gróf Bethlen Istvánt annak ürügyén ismertem meg, hogy a Dunavarsányi Katolikus Egyházközség világi tanácsának elnökeként maga mellé fogadott engem, mint helyettesét. Nem mondhatom, hogy napi kapcsolatban voltunk, de amikor szükség volt rá, mindig elérhető volt. Ha nem tudta felvenni a telefont, a lehető leghamarabb visszahívott. Barátjává fogadott, erre nagyon büszke voltam. Igazi, nagy tudású úriember volt, akit a Teremtő hallatlan szerénységgel áldott meg. Tájékozottságát és hatalmas tudását csak sejteni lehetett akkor, amikor minden emberrel azon a szinten beszélt, amelyet azok igényeltek. Tisztelte és szerette az embereket. Minden igyekezetével azon volt, hogy segítse azokat, akik rászorulnak. Sok szervezetnek, közösségnek tagja volt, általában díszhelyet biztosítottak számára. Felesége Éva jól kiegészítette munkáját, biztosítva annak nyugodt elvégzését. Pontos ember volt. Megtervezte mindennapjait. Mindig volt egy jó szava hozzám, tanácsokkal látott el. Pontosan leírta a választások előtt azt, hogy mit kell tennem a polgármesterség megtartásához *(Kis Gábor Majosháza polgármestere volt az előző ciklusban – a szerk.)*. Ceruzával írt, gyöngybetűkkel. A kezéből kikerülő munkákon látszott a rendezettség. Vigyázott a külalakra is. Amikor meglátogattam, gyönyörű nappalijában a kerek asztalon már vártak a herendi teáscsészék, a kancsóban az illatozó tea. Cukor nélkül, tejjel kínálta a teát. Persze volt odakészítve három-négy fajta cukor, de nem ajánlotta azokat. Precízen átbeszéltük a feladatokat, sorban leírva azokat. Rendkívül udvarias, igazi úriember volt. Politikai meggyőződését soha nem rejtette véka alá, Antall József miniszterelnök tanácsadója volt. Az Antall-kormány alatt a pénzügyminiszteri széket kínálták fel részére, de ő nem vállalta, maradt tanácsadó. Több diplomával rendelkezett, többek között közgazdaságival is. Innen a jó helyzetfelismerés. Mindig tudta, mikor mi a megoldás, és ezt az illetékes helyen szívesen fogadták. Bejáratos volt a legfelső politikai, gazdasági, sőt vallási hivatalokba is. Ezt azonban soha nem éreztette az egyszerű emberekkel. Az emberek erős, szervező, nagy tudású, mindenkin segíteni akaró személyiségként őrizték meg emlékezetükben.

Majosháza István közreműködésével jutott a lehetőséghez, amely során a német Haar városa adományait fogadhatta. Haar München külvárosa, önálló település. Elhatározták, hogy összegyűjtik a számukra nélkülözhető holmikat – ruhákat, bútorokat, műszaki cikkeket, gyermekruházatot, konyhai eszközöket stb. –, rendszerezik és Magyarországra küldik. Ebben nagy segítségre találtak a Máltai Szeretetszolgálat rendszerében. A szállítást a szolgálat kamionjai végezték. A sofőrök ingyen álltak rendelkezésre. Megérkezett a kamion, a gépes rész tovább indult Kiskunlacházára, a pót Majosházán maradt. Nekünk csak a kirakodás feladata jutott. István minden esetben precízen előkészítette a szállítást. Pontos lista érkezett, amit István mindig lefordítva küldött át nekünk. Kívánságlistát kellett írnunk, megjelölve rajta, kinek mire van szüksége. Ezt is István koordinálta. Azért érkeztek így hozzánk az adományok, mert az adomá-

nyozó így nyomon tudta kísérni azt, hova érkezett az a tárgy, amit ő küldött Magyarországra. Ezt István vezetésével évente ellenőrizte is a kinti szervezők delegációja. Meg kell említenem itt Christa Gebel asszony nevét, aki egész életét annak szentelte, hogy segítsen a rászorulókon. Istvánban megértő, lelkiismeretes segítőre talált. A kamion fogadásában, a sofőrök elhelyezésében, a dobozok nyitásában, a ruhaneműk szortírozásában Éva asszony, István felesége minden esetben feltétel nélkül részt vett, nem egyszer más fontos programját áthelyezve. Éva asszony irányította az adományok kiosztását is. István halála után az adományok érkeznek tovább, azonban már semmi sem utal a régi, elmúlt időkre.

Dr. Gróf Bethlen István a Dunavarsányi Katolikus Egyházközség világi tanácsának elnöke volt, Kis R. Sándor atya, plébánosunk feltétel nélküli támogatója. Hívő katolikus ember volt, aki buzgón gyakorolta vallását. Éva asszony mesélte, hogy megismerkedésükkor első alkalommal István kijelentette, templom, áldás nélkül nem működhet a kapcsolatuk. Éva természetesen ebben is hű társa volt a grófnak. Bethlen István bensőséges kapcsolatot és jó együttműködést alakított ki dr. Beer Miklós püspök atyával, aki jelentős összeggel támogatta a dunavarsányi új plébánia és a paplak épületének elkészítését. Az épületet Püspök Atya szentelte fel.

Dr. Gróf Bethlen István helyetteseként mindig igyekeztem megfelelni elképzeléseinek, amelyek megvalósításakor mellettem állt. Ez nagyon fontos volt mindannyiunknak. Bármikor, bármely problémával hívtam Őt, mindig készen állt tanácsaival. Ezekből sugárzott a szeretet, a hit, a tenni akarás. Bárkinek a rendelkezésére állt, aki segítségét kérte. Nemcsak tanácsaival, hanem anyagilag is segítette a rászorulókat. Minden évben – karácsony előtt – egy dagadt borítékot kaptam tőle, nem kevés euróval megtöltve. István és Éva asszony, amikor írásban jelentettem vissza, hogy kinek és mikor adtam mennyi segélyt, elutasították a beszámolómat, mondván, hogy ennek az egész rendszernek az alapja a bizalom. Addig működik, amíg a bizalom él. Az adományokból nem csak a hívő katolikus testvéreink kaptak, hanem minden rászorulónak tudtunk juttatni. Sándor atya önzetlen segítőre talált Istvánban. Bármikor, bármely problémával hívhatta Őt, és ezzel Sándor atya élt is.

Bethlen István 2018-ban, hetvenkét évesen ment el. Nem voltunk felkészülve arra, hogy itt hagy bennünket. Biztos vagyok benne, hogy Ő sem. Csendben, magányosan távozott a földi életből. Orvosainak megtiltotta, hogy bárkit értesítsenek állapotáról, beleértve Éva asszonyt is, aki Olaszországban volt akkor, nyelviskolában. Hatalmas űrt hagyott maga mögött. Hiányzik személye, tanácsai, szeretete. Nevét – nagy elődeihez hasonlóan – beírta Magyarország történelemkönyvébe.

2020. március 27-én, Ferenc pápa teljes búcsúval járó Urbi et Orbi áldást adott és imát vezetett a Szent Péter-bazilika előtti üres téren, Isten irgalmába ajánlotta Róma városát és az egész emberiséget a koronavírus-járvány idején. Az ott elhangzott szentbeszéde így hangzott:

„Aznap alkonyatkor” (Mk 4,35). Így kezdődik az evangéliumi szakasz, amelyet az imént hallottunk. Már hetek óta úgy érezzük, leszállt az este. Sűrű árnyékok borultak tereinkre, utcáinkra és városainkra; uralmuk alá hajtották az életeinket, mindent megsüketítő csönddel és vigasztalan ürességgel töltve el, amely minden dolgot megbénít jártában: érezni lehet a levegőben, észre lehet venni a gesztusokban, elárulják a tekintetek.

Rémültté és elveszetté váltunk. Akárcsak az evangéliumi szakaszban szereplő tanítványok, felkészületlenül miránk is ránk tört a váratlan és vad vihar. Ráébredtünk, hogy mindannyian ugyanabban a bárkában vagyunk, mind törékenyek és irányt vesztettek, ugyanakkor mégis fontosak és szükségesek vagyunk, mindannyian arra nyertünk meghívást, hogy evezzünk együtt, hisz mindannyiunknak szüksége van a kölcsönös támasznyújtásra.

Ebben a bárkában… itt vagyunk mindannyian. Akárcsak azok a tanítványok, akik egy hangon szólalnak meg, és szorongásukban ezt mondják: „Elveszünk” (v. 38), mi is ugyanígy rájöttünk, hogy nem tudunk külön-külön, a magunk erejéből előre jutni, hanem csakis együttesen.

Könnyen magunkra ismerhetünk ebben az elbeszélésben. Sokkal nehezebb azonban megértenünk Jézus magatartását. Miközben a tanítványok természetesen izgatottak és reményvesztettek, Ő a tatnál van, a bárkának azon a részén, amelyik először süllyed el. És mit csinál? A háborgás ellenére békésen alszik, bízva az Atyában – ez az egyetlen alkalom, amikor azt látjuk az evangéliumban, hogy Jézus alszik. Amikor aztán felébresztik, majd lecsillapítja a szelet és a vizeket, odafordul a tanítványokhoz, és megrovóan így szól hozzájuk: „Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?” (v. 40).

Próbáljuk megérteni! Miben is rejlik a tanítványok hitének a hiánya, amely szemben áll Jézus bizalmával? Ők továbbra is hittek Benne, hiszen Őt hívták segítségül. De figyeljük meg, hogyan szólítják meg Őt: „Mester, nem törődöl vele, hogy elveszünk?” (v. 38). Ez egyáltalán nem érdekel Téged: úgy gondolják, hogy Jézus közönyös velük szemben, nem törődik velük. Közöttünk, családjainkban az egyik legfájdalmasabb dolog az, amikor ezt mondják:

„Nem törődsz velem?”. Olyan mondat ez, amely megsebez, és elszabadítja a szív viharait.

Jézust is megrázza. Hiszen senki sem törődik jobban velünk, mint Ő. És valóban: ahogy megszólítják, rögtön megmenti reményvesztett tanítványait.

A vihar leleplezi sebezhetőségünket, és lemeztelenítve elénk állítja hamis és felszínes biztonságérzéseinket, amelyek segítségével meghatároztuk életeink forgatókönyveit, a terveinket, a szokásainkat és prioritásainkat. Megmutatja, hogy engedtük elaludni, hátra maradni azt, ami táplálja, fenntartja és erősíti az életünket és a közösségünket. A vihar feltárja mindazon elhatározásainkat, amelyekkel úgymond „be akartuk csomagolni” és el akartuk felejteni azt, ami táplálta népeink lelkét; mindazokat a próbálkozásainkat, amelyekkel látszólag „üdvös” szokások révén „aneszteziáltuk” magunkat, s képtelenné váltunk arra, hogy megszólítsuk a saját gyökereinket és felidézzük időseink emlékezetét. Ezzel pedig megfosztottuk magunkat attól az immunitástól, amely ahhoz szükséges, hogy szembenézzünk ezzel a viszontagsággal.

A vihar által lehullottak a sztereotípiák álarcai, melyekkel álcáztuk az „egónkat”, amelyet soha nem érdekel semmi más, csak önnön imázsa; ugyanakkor újra lelepleződött az az (áldott) közösséghez tartozásunk is, amelyet nem tagadhatunk meg: testvérként összetartozunk.

„Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?”. Uram, a te Igéd a mai estén szíven üt és miránk vonatkozik, mindannyiunkra. Ebben a mi világunkban, amelyet Te nálunknál is jobban szeretsz, a lehető legnagyobb sebességgel robogtunk előre, úgy éreztük, erősek és mindenre képesek vagyunk. Epekedtünk a haszonra, engedtük, hogy feleméssszenek minket a tárgyak és megrészegítsen a sietősség. Nem álltunk meg a hívásodra, nem tértünk észre a háborúkkal és a bolygószintű igazságtalanságokkal szemben, nem hallottuk meg sem a szegényeknek, sem a mi súlyosan beteg bolygónknak a kiáltását. Folytattunk mindent rendíthetetlenül, és úgy gondoltuk, örökre egészségesek maradunk egy beteg világban.

Most, amikor háborgó tengeren hajózunk, tehozzád esdeklünk: „Kelj fel, Urunk!”

„Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?” Urunk, te felhívással fordulsz felénk: a hit felhívásával. Nem is annyira arról van szó, hogy higgyük: Te létezel, hanem sokkal inkább arról, hogy Hozzád menjünk és bízzunk Benned. Ennek a nagyböjtnek az idején visszhangzik

a Te sürgető felhívásod: „Térjetek meg”, „térjetek vissza hozzám teljes szívetekből” (Joel 2,12). Arra hívsz meg minket, hogy a próbatétel jelen idejét a döntés idejeként éljük meg. Nem a Te ítéleted ideje ez, hanem a mi ítéletünké: annak az ideje, hogy döntsünk, mi az, ami számít, és mi az, ami elmúlik. Külön kell választanunk azt, ami szükséges, attól, ami nem az. Annak az ideje van, Urunk, hogy az életünk útját újból Feléd és a többi ember felé irányozzuk. Magunk körül láthatunk megannyi példás útitársat, akik a félelem közepette is a saját életük odaajándékozásával válaszoltak. Ez a Szentlélek hatékony ereje, amely bátor és nagylelkű felajánlásokba fordult át, azokban öltött testet. Ez a Szentlélek élete, amely képes megszabadítani, értékelni és megmutatni, hogy életeinket olyan – legtöbbször elfeledett – közös személyek szövik egybe és tartják fenn, akik soha nem jelennek meg a magazinok címlapjain, sem a legújabb showműsorok hatalmas kifutóin, ám napjainkban mégis kétségkívül ők írják történelmünk leginkább döntő fontosságú történéseit: az orvosok, az ápolók, a bevásárlóközpontok dolgozói, a takarítók, a gondozók, a szállítók, a rendfenntartók, az önkéntesek, a papok, a szerzetesek és még sokan mások, akik megértették: senki sem menekülhet meg egyedül, önmagában.

A szenvedéssel szemközt mérlegre kerül, valójában mennyire fejlettek a népeink; ugyanakkor felfedezzük és megtapasztaljuk Jézus főpapi imáját: „legyenek mindnyájan egy” (Jn 17,21). Hány és hány ember gyakorol minden áldott nap türelmet és sugároz reménységet, óvakodik attól, hogy ne a pánikot, hanem a közös felelősségvállalást terjessze. Hány és hány apa, anya, nagyapa és nagyanya, tanár mutatja meg apró és hétköznapi gesztusokkal a gyermekeinknek, miként nézzenek szembe ezzel a válsággal s jussanak túl rajta, újragondolva a szokásaikat, felemelve a tekintetüket és imára indítva őket. Hányan imádkoznak, tesznek felajánlást és járnak közben mindannyiunk javára.

Az imádság és a csöndes szolgálat: ezek a mi győztes fegyvereink.

„Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?” A hit kezdete az, ha tudatosul bennünk: rászorulunk az üdvösségre. Nem vagyunk elégségesek önmagunknak, egyedül elsüllyedünk: szükségünk van az Úrra, ahogyan a régi hajósoknak szükségük volt a csillagokra. Hívjuk meg Jézust életünk bárkájába! Bízzuk Rá a félelmeinket, mivel Ő legyőzi azokat! Akárcsak a tanítványok, mi is meg fogjuk tapasztalni, hogy ha Ő a fedélzeten van, nem fogunk hajótörést szenvedni. Ez ugyanis Isten ereje: mindazt, ami velünk történik, képes jóra fordítani, még a legrosszabb dolgokat is. Elhozza a csendes időt a viharainkba, mivel, ha Isten velünk, az élet nem hal meg sohasem.

Az Úr megszólít minket, és viharunk idején arra hív meg, hogy ébredjünk fel, aktivizáljuk a szolidaritást és a reménységet, mivel ezek szilárdságot, támaszt és értelmet adhatnak ezeknek az óráknak, amikor látszólag minden hajótörést szenved.

Az Úr felkel, hogy felébressze és új élettel töltse meg húsvéti hitünket.

Van horgonyunk is: a keresztje által megmenekültünk. Van kormánykerekünk: a keresztje szabadulást hozott nekünk. Van reménységünk: a keresztje által meggyógyultunk, Ő magához ölelt minket, hogy semmi és senki ne szakíthasson el bennünket az Ő megváltó szeretetétől. Az elkülönítésben, amikor mindannyian szenvedünk attól, hogy nem találkozhatunk szeretteinkkel, és megtapasztaljuk rengeteg dolognak a hiányát. De újra meghalljuk a minket megmentő üzenetet: Ő feltámadt és közöttünk él! Az Úr a keresztjéről meghív minket arra, hogy újra ráleljünk az életre, amely miránk vár, fordítsuk tekintetünket azok felé, akik szólongatnak bennünket, erősítsük meg, ismerjük fel és mozdítsuk elő a kegyelmet, amely bennünk lakozik. Ne oltsuk ki a pislákoló mécseslángot (vö. Iz 42,3), amely soha nem húny ki, hanem hagyjuk újraéledni a reményt.

A kereszt átölelése azt jelenti, hogy bátorságra lelünk mindannak átöleléséhez, ami jelen korunkban idegenkedést, visszatetszést kelt bennünk, és legalább egy pillanatra hátrahagyjuk a mindenhatóság és a birtoklás zaklatott vágyát, hogy ily módon teret nyissunk azon kreativitás előtt, amelyet csakis a Szentlélek tud felszítani. Azt jelenti, hogy megleljük a bátorságot olyan helyek felleléséhez, ahol mindannyian megérezhetik: meghívást nyertek; és amelyek lehetővé teszik a vendégszeretet, a testvéri érzület és a szolidaritás új formáinak a megélését. Keresztje által megmenekültünk, hogy befogadjuk a reményt, és engedjük, hogy ez a kereszt megerősítsen és fenntartson minket az összes lehetséges útonmódon. Ez segít majd abban, hogy képesek legyünk megőrizni önmagunkat és másokat is. Ha átöleljük az Urat, akkor a reményt öleljük át: íme, a hit ereje, amely megszabadít a félelemtől és reménnyel ajándékoz meg minket.

„Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?” Kedves Testvéreim, erről a helyről, amely Péter sziklaszilárd hitét hirdeti, ezen az estén mindannyiótokat az Úrra szeretnélek bízni, a Szűzanya közbenjárását kérve, aki a nép üdve, a tengernek csillaga a vihar idején.

Ezek a kolonnádok átölelik Rómát és az egész világot. Innen szálljon le rátok vigasztaló ölelésként Isten áldása.

Urunk, áldd meg a világot, adj egészséget a testnek, vigasztalást a szívnek! Azt kéred tőlünk, hogy ne féljünk. Ám hitünk gyönge, mi pedig félelemmel teltek vagyunk. Te, Urunk, ne hagyj magunkra minket a vihar tombolása idején. Ismételd el újra: „Ne féljetek!” (Mt 28,5). Mi pedig Péterrel együtt „minden gondunkkal hozzád fordulunk, mert neked gondod van ránk” (vö. 1 Pt 5,7).

2020. – Taksony 750 éves évfordulója

Az elmúlt napokban és hetekben elcsendesült az élet az utcákon, tereken, üres és néptelen széksorok csendje uralkodik a korábban zsúfolásig telt nézőtéren a színháztermekben, illetve várja, hogy majd egyszer ismét megteljen közönséggel. Bár most még nem látjuk, mikorra sikerül jelenlegi helyzetünkből továbblépnünk, elhagynunk otthonaink biztonságot nyújtó védelmét, és újra felhőtlenül és örömteljesen ünnepelnünk, de biztosan nincs okunk arra, hogy elveszítsük reményünket és hitünket. Mai korszerű és digitális világunkban, a telefon és az internet is sok lehetőséget nyújt a találkozásra, az odafigyelésre, egymás megsegítésére, hogy bizakodva forduljunk jövőnk felé, és elképzeléseink ne csak légben elszálló szavak maradjanak, hanem majdani megvalósításukra törekedjünk. Taksonyban van annyi érték, van annyi lehetőség, kulturális rendezvény, melyekkel maradandóvá tehetjük a még előttünk álló ünnepségsorozat jelentőségét, hiszen erényeink közé tartozik, hogy mindig képesek vagyunk a megújulásra.

2020-ban ünnepelhetjük Taksony település első írásos, okleveles említésének 750 éves jubileumát, melynek alkalmából Taksony Nagyközség Önkormányzata egész éves programsorozatot tervezett. A 750 éves jubileum nem a Település keletkezésének évét mutatja, hanem a községnek első írásos említéséről emlékezünk, melyről Nagy Lajos Zoltán „Taksony Község története" c. könyvében olvashatunk részletesen. Taksony születését 915 és 925 közé lehet tenni, gyökereinket keresve azonban, az 1270-es évszámot tekinthetjük hivatalosnak. A történelemtudomány tehát 750 esztendővel ezelőtti időpontra mutat vissza, ami településünk első írásos említését illeti. Egykori történelmünkről csupán krónikákból és okleveles forrásokból tudunk hitelesen tájékozódni, melyek sokszor csak közvetve, érintőlegesen tesznek említést, adnak információ-morzsákat az egykori, néha sorsdöntő eseményekről.

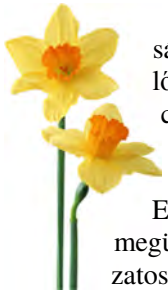

A jubileumi év megszervezésének összefogásával és irányításával 2018 tavaszán a képviselőtestület Györke Erzsébetet, a Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Bizottság elnökét, valamint Wágnerné Bartha Zsuzsanna alpolgármester asszonyt bízta meg.

Egy jubileumot nehéz egyetlen eseménnyel megünnepelni, annál inkább egy sokszínű és változatos, egész éven át tartó programsorozattal tudná méltó módon megtisztelni a település, ezért arra gondoltunk, hogy az egész év teljen a „Taksony 750" jubileum jegyében. Tekintettel arra, hogy az ünnep tárgya nem csak egy évszám, esemény vagy személy volt, hanem maga az idő, településünk itteni jelenlétének több évszázados időtartama, nagy kihívás volt eldönteni, hogy ez az ünneplés, megemlékezés pontosan miként történjen. Az már az elképzelés kidolgozásakor világos volt, hogy egyetlen alkalommal, rendezvénnyel, egyetlen műtárggyal nem állíthatunk ennek emléket, hiszen bőven akad mire emlékezni, miért hálát adni. A cél érdekében már 2017 őszén egyeztetésre hívtuk közösségeink és intézményeink vezetőit, és bíztunk abban az együttes gondolkodásban, mely eddig is bizonyította már termékenységét, hogy kölcsönös összefogással és együttműködéssel ismét maradandó értéket tudunk létrehozni. A közös célokról folytatott aktív párbeszédek során a programok és lehetőségek részletes átbeszélésre kerültek, megismertük egymás véleményét, nézeteit, ötleteket osztottunk meg. Kerestünk és találtunk közös pontokat, ahol együtt ünnepelhetünk, illetve ahol kiemelkedhet egy-egy közösség szerepe. A méltó ünneplés mikéntjére tehát a képviselő-testületi üléseken, civil szervezetek megbeszélésein, sőt a közbeszédben is elhangzottak javaslatok, amelyeket az önkormányzat rendezvénysorozatba állított. Mindennek megvalósításához természetesen egy pályázati rendszer keretében a képviselő-testület is segítséget kívánt nyújtani, mind anyagi mind természetbeni támogatással, az idei esztendőben 16 szervezetnek, 10,5 millió Ft összegben.

Hozzá olyan grafikai megjelenítést is szeretettünk volna készíteni, mely az ünnepi esztendő minden jeles eseményén arculati elemként jelenik meg. Így az Önkormányzat logó-tervező pályázatot hirdetett, nyílt formában, a Taksony 750 éves évfordulóját szimbolizáló jelkép megalkotására, 2018-ban, ahol a győztes pályamű, a nyertes logó megálmodói, nyertesei Török Miklós és Bajnok László lett, akik mindketten hasonlóképpen jelenítették meg a jelképet, amely azóta is minden rendezvényen megjelenik, emlékeztetve arra, hogy kiemelkedő év és rendezvény részesei lehetünk. A még előttünk álló rendezvénysorozaton tehát mindenki megmutathatja eddig felkutatott és létrehozott értékeit, hagyományait, lehetőséget adhat környezete számára a közös gondolatok, fontosnak tartott értékek újrafelfedezéséhez, megtalálásához, hogy ünnepeink mind élménnyel, mind tartalommal is gazdagodjanak! Ezen jeles események jubileumi hangulata hatja át az önkormányzat és közösségeink majdani programjait.

2020-ban tehát ráfordultunk a jubileumi esztendő célegyenesére, mely hivatalosan tavaly november végén, a Taksony napi ünnepséggel vette kezdetét, és amelyet az idén Taksony napján szerettünk volna lezárni. A célunk az volt, hogy mindenki találja meg a helyét a rendezvények folyamában, mind a közösségek, mind családjaink, vendégeink. Változatos programokkal, méltó koncertsorozattal szeretnénk minden korosztálynak a kedvében járni. Az események soraiból az idén három évforduló is kiemelkedik, mely büszkeséggel tölt el bennünket, hogy az idei esztendőben lehetünk a részesei. A Taksonyi Vegyes Dalkör az idén ünnepli fennállásának 25. évfordulóját, a Sváb Baráti Kör is 30 éves megalakulását ünnepli, és június 4-én, együtt emlékezhetünk a Nemzeti Összetartozás évében Trianon 100. évfordulójáról. Fontos évszámok ezek, melyek mérföldkövek egy nemzet, egy közösség életében.

Lássuk, melyek ezek a kiemelt rendezvények! A nemrégiben megjelent Ünnepnaptár időrendben felsorolja az egyházak, intézmények, közösségek várható rendezvényeit, melyeket mind áthatja, és mélyebb tartalommal szövi át a jubileumi esztendő.

Megemlékezéseink fontosabb állomásai lehetnek elsőként, **június 4-én, 14 órakor,** amikor a reformkor egyik legnagyobb hatású emberére – **Bellusi Baross Gáborra** emlékezünk itt Taksonyban, a születésének 156. évfordulóján felavatott emlékműnél, melyet a Trend-Fix Kft. állíttatott 2004-ben, Taksony Nagyközség Önkormányzata, a Magyar Közlekedési Közművelődésért Alapítvány, a Vasutas Segélyező Egyesület valamint a Magyar Honvédség Közlekedési Szolgálata támogatásával.

Szintén ezen a napon, **június 4-én, 18 órakor, a Nemzeti Összetartozás évében a trianoni békeszerződés aláírásának 100. évfordulójáról emlékezünk meg, a Nemzeti Összetartozás Napi ünnepségünkön.** Hatodik esztendeje, hogy összegyűlünk június 4-én a Marestli-part csodálatos környezetében, a Kopjafánál, hogy közösen emlékezzünk múltunk fájdalmas eseményére. Ezen a napon szeretnénk együtt ünnepelni határon túli testvértelepüléseink: Taksony és Vízkelet delegációival, majd a rendezvényt követően a különböző nemzetiségek konyhájának finomságaival várják a szervező Taksonyi Református Missziói Egyházközség tagjai és felvidéki vendégeink a kedves érdeklődőket.

A jubileumi esztendő központi rendezvénye **július utolsó hétvégéjén, a Szent Anna napi búcsú programsorozata** lehet. A három napos rendezvényt megelőzően három napos koncertsorozat is megrendezésre kerülhet a Fő téren, ahol olyan nagyszerű előadók és együttesek lépnek fel, akik kiemelkednek mind a hazai, mind a külföldi zenekarok soraiból is. Július 19-én vasárnap este **Gájer Bálint** ad koncertet, majd július 23-án csütörtökön a **Magyar Nemzeti Filharmonikusok** jubileumi hangversenye lesz hallható, július 24-én pénteken Németországból látogat el hozzánk **Ernst Hutter és zenekara**, a **„Die Egerländer Musikanten”.** Az ezt követő három napos búcsú forgatagába Rain városából is várunk vendégeket, akik meglepetéssel érkeznek, hiszen elhozzák saját ízvilágukat, konyhájukat, melyeket szeretnének megosztani a taksonyi lakosokkal. A fellépők sora is minden korosztály számára tartogat meglepetést.

Az őszi rendezvények sorából a **„Szüreti Mustra”** két napos rendezvénye emelkedik ki, melyre szeretettel várjuk az érdeklődőket, családokat, többek között testvértelepülésünk vendégeit is, és mely az **„Árpád háztól a Bögre csárdáig”** nevet kapta.

A jubileumi év **gálaműsora** a Taksony napi ünnepségen lesz megrendezve, ahol sor kerülhet, hagyományosan, az elismerő kitűntetések átadására. Az ünnepségsorozat ezzel tulajdonképpen lezárultnak lenne tekinthető, ha addig minden programot sikerülne mind községi mind közösségi szinten megvalósítani. Bízunk benne, hogy hamarosan a tervezés fázisán túl, a megvalósítások felé fordulhatunk, teret és időt átívelő élményekkel teli utazás részesei lehetünk. Amennyiben tehát az idei évben ezeket a programokat mégsem sikerül megvalósítanunk, már jó alapokkal rendelkezünk és a jövő évben biztonsággal, még nagyobb várakozással telve, örömben megélve tudunk részesei lenni, mely akkor is remélhetőleg sok-sok boldog órát és együtttöltött kellemes időt tartogat még számunkra. Az elkövetkező időben az a legfontosabb most, hogy vigyázzunk egymásra, szeretteinkre, és ha sikerül túljutnunk a nehézségeken, mindenkivel újra találkozhatunk.

Olasz Erika
taksonyi Petőfi Sándor Művelődési Ház
kulturális menedzser

A DUNAHARASZTI SZENT ERZSÉBET KARITÁSZ CSOPORT HÍREI

2019 évi PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ

BEVÉTELEK	**Ft**	**KIADÁSOK**	**Ft**
Bevételi források: önkormányzati célpályázat a karitász-táborra	400.000.-	élelmiszer (karácsonyi csomag, élelem a szegényeknek)	318.710.-
adományok (Fajta János, Horján Krisztina, Magyar Ilona, Gebrüder, szülők hozzájárulása a karitásztáborra, adventi vásár)	574.140.-	lakhatási célú támogatás	-
Szent István plébánia szegényeknek tüzelőre, elmaradt közüzemi számlák kifizetésére, hogy ne legyen eljárás indítva…	500.000.-	gyógyszer	4.250.-
Erzsébet-napi gyűjtés mindkét egyházközségben	80.000.-	rászorulók, és egyéb támogatás: (iskolakezdési segély, vérnyomásmérő, karitásztábor, gyerekcsizma, idősek napja, tápszer, szatyor, közüzemi számla kifizetése, tüzelő …)	769.270.-
karitász-táborra adomány a Szent István templomtól	80.000.-	építőanyag-támogatás tűzesetkor	9.350.-
Szent Antal persely bevétele	309.495.-	egyéb (csoportműködés: karitászos pólók, emlékmise, postaköltség) költségei	62.605.-
Összesen	**1.943.635.-**	**Összesen**	**1.164.185.-**

A pénzügyi beszámoló a Váci Egyházmegyei Karitász által küldött excel-táblázat szerint készült, amelyet minden évben el kell küldenünk az év elején Vácra, januárban pedig a megyei karitásznak.
Kiegészítésképpen: **2018-ról az áthozat +364.879 Ft** volt. Ezzel együtt **a 2019-es évet 1.144.329 Ft-tal zártuk.** 105 családnak és egyedülállónak, kb. 175 kiskorú gyermekkel, segítettünk karácsonyi csomaggal 2019 év végén. **Köszönjük a támogatást mindenkinek, akik bizalmukkal, segítségükkel támogatták munkánkat és megmutatták, milyen csodálatos dolog önzetlennek lenni! Mi úgy gondoljuk, hogy ebben a mai önző világban igen nagy dolog ez a közösségi összefogás! De nem is lehet másképp, hiszen keresztények vagyunk.**

- **2020 első félévében nem tartunk ruhaátvételt és ruhaosztást,** mert a karitászház felújítása tovább folyik. Terveink szerint az előtér kap burkolatot, ugyanis a fapadló szúette és balesetveszélyes.
- **A nagyböjti élelmiszergyűjtéskor felajánlott adományt köszönjük, a Szent Imre és a Szent István Egyházközségekben: 138 kg volt.** Húsvét előtt nem tartottunk élelemosztást, tekintettel a fokozott járványveszélyre. Tartalékolunk, és amikor szükség jelentkezik, továbbítjuk az Önök adományát.
- **A hagyományos, ingyenes karitász-tábor augusztus 3-7-ig, 8.00-16.00 lesz.** Várjuk szeretettel a gyermekeket 5-13 éves korig, valamint a fiatalokat is, segítő szolgálatba. A segítők közösségi szolgálatának idejét igazolni tudjuk az iskolájuk felé, amely kötelező érettségi előtti feladat. Nagyon szeretnénk megtartani a karitász-tábort, de most még nem tudjuk, hogyan alakul a gyerekek vakációja, nem tolódik-e ki a tanítás. Ezért lehet, hogy változhat a karitász-tábor ideje.
- **Jelentkezési lapokat húsvét után** osztunk, valamint a káplán Zsolti atya és a hitoktatók is.
- A **májusi Idősek Napja járványveszély miatt elmarad**.
- A **Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus nyitányaként szeptember 12-én szeretetvendégséget rendezünk** – főtt étellel, sütivel – a Magyar Katolikus Karitász szervezésében, településeinken ünnepelve az Oltáriszentségben velünk lévő Úr Jézust. Várjuk szeretettel mindazokat, akik készülnek erre az ünnepre, hogy együtt tapasztaljuk meg Isten önajándékozó szeretetét!

A képek a könyvtári ***Játékdélutánon*** készültek, amelyet minden hónapban a második csütörtökön tarunk mi, a karitász, a Dunaharaszti Környezetbarátok Egyesülete és a Dunaharaszti Városi Könyvtár (Dunaharaszti, Dózsa György út 12/b) szervezésében.

Sokszor elgondolkodunk, hogy miért is segítünk a szenvedőn? Mi is beszélgetünk erről a karitász-találkozókon. Biztosan sokféle válasz lehetséges. Az együttérzés, az empátia motivál, mert átélhettünk mi is hasonló negatív élményt a saját életünkben és fogékonnyá váltunk mások szükségletei iránt. Ugyanakkor jól tudjuk, hogy a karitász jogi szervezet, éspedig a Római Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezete. Az egyház Krisztus titokzatos Teste. Azé a Krisztusé, Aki odaadta életét sokakért. Odaadta életét, hogy megmentsen az örök haláltól. Eljött a boldog mennyországból hozzánk, hogy reményt adjon: Isten jó és nem akarja azt, hogy az ember szenvedjen! Mi, Krisztus-követők, vagyis keresztények, szeretnénk az Úr Jézust követni, hiszen az Ő nyomában az irgalom, a szeretet jár. Őt követve nem lehetünk közönyösek a szenvedők iránt. A szolgálat, mint evangéliumi érték alappillére munkánknak.

Mit jelent a nyomor, a szegénység? A szakember válasza:

- a nyomorral általában együtt jár a kudarc-identitás, és az ön-értékességnek szükségképpen leépülő érzete is – a szegénység sokszor ugyanis olyan cselekedetekre kényszerít, amelyeket ép önértékelésű ember nem tenne meg. A stigma ezt a folyamatot olyan szinten mélyíti el, hogy a nyomorban élőnek kialakul a meggyőződése: helyzete megváltoztathatatlan, a sorsát pedig megérdemli. A megbélyegzés következménye az elhagyatottság és elszigeteltség, tehát a kapcsolati tőke további szűkülése – vagyis már pusztán azzal fenntartjuk a stigma létezését, ha nem kapcsolódunk a szegényekkel.
- Ahogy az erőszak és az elhanyagolás, a nyomor is olyan veszélyforrás, ami jól mérhető biológiai változásokat idéz elő. A tartós nélkülözésből fakadó szélsőséges bizonytalanság azonban sokszor halálosabb méreg mindennél, hiszen (főleg, ha beleszületik valaki) szinte mindig krónikus stresszt okoz, ami láncreakciót indít be. A szervezetben állandósul a stresszhormon, vagyis a kortizol jelenléte, ez hatással van például a hippokampuszra, amely az érzelemszabályozásért felel, de átprogramozza a végrehajtási funkciókért, a memóriáért és a döntéshozásért felelős agyterületeket is. A krónikus stressz tulajdonképpen „lefagyasztja az agyat”, inkapacitál: kevesebb szürkeállományt termel a frontális lebeny, ez pedig az olyan kognitív funkciókat látja el, mint a problémamegoldás, a tervezés vagy a szervezés. Ami még rosszabb, az agynak ez a kémiai berendezkedése olyan pszichés betegségeket okoz, mint a depresszió, skizofrénia vagy a szorongás, és hajlamosabbá tesz a függőségekre is. A megemelkedett kortizolszint gyakran áll a túlsúly, a magas vérnyomás, magas vércukorszint, keringési betegségek és károsodott immunrendszer hátterében is.

- A nyomorúság és gondolkodás viszonyrendszerében meghatározó jelenség az úgynevezett „scarcity mindset”, vagyis az agy „szűkösségi üzemmódja”, amely egyébként nem csak a szegénységben élőknél alakulhat ki. Ez egyfajta kényszer- és hiányvezérelt beállítódás, ami azt jelenti, hogy valaminek az égető hiánya miatt kizárólag a közeli, jelenbéli, „az orrunk előtt lévő” problémákra tudunk koncentrálni. Ebben az állapotban nem tudunk a távlatokra figyelni, beszűkülünk, elveszítjük a reményt – lehetetlen a tervezés.
- A szűkölködés nem csak gazdasági-társadalmi helyzet, hanem mentális állapot is. A szegénység elleni küzdelemben, – ez is karitász-feladat –, azokat a testi-lelki és kapcsolati folyamatokat térképezzük fel, amelyeket a tartós nélkülözés idéz elő. Nagyon fontos a prevenció, a megelőzés, mert rengeteg szenvedés, anyagi ráfordítás elkerülhető lenne. Viszont nagyon reménykeltő, hogy az agy egészséges állapota és az érzelmi stabilitás helyrehozható; szervezetünk hihetetlenül képes a megújulásra, mert bele van a génjeinkbe programozva az egészségre való törekvés!
- A „bűnbak-áldozat”, „adakozó-rászoruló” és más ellentétpárok által kínált egyszerűsítő szemlélet helyett, azt reméljük, „a szegények” és „a mi szegényeink” közti különbségre irányíthatjuk a figyelmet. Arra a különbségre, amin életek múlnak – nem csak a nincsteleneké, hanem a jólétben élőké is. A nyomor és mentális egészség kapcsolatát mi most négy szempontból: az agyműködésre gyakorolt hatás, a gyermekkori fejlődésben játszott szerep, a társas kapcsolatok alakulása és a megbélyegzés, valamint a szegénységből való kitörés egyéni és társadalmi feltételei felől vizsgáltuk. Így összegezzük a leírtakat és ezután alapként ezt tartjuk szem előtt:

Szent Erzsébet – Bauer Mónika ikonja

1. A szegénység nem jellemhiba.
2. A szegénység hatásai függnek annak mértékétől és tartósságától. Jelen írás a szegénység és nyomor kifejezéseket rokon értelemben használja, alattuk az ember testi, pszichés és társas működését radikálisan meghatározó, tartós, szélsőséges szegénységet, speciális megküzdési stratégiákat igénylő hiányhelyzetet érti.
3. A szegénység nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, azzal sokszor együtt jár a megfelelő táplálkozáshoz, az oktatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés elégtelensége, a veszélyes fizikai és társas környezet, a támogató közösség hiánya és még sok más kockázati tényező. És ebben az állapotban olyan döntéseket hozunk, amelyek hosszú távon a kárunkra vannak!
4. Ilyen súlyos dolog a szegénység! Ez a fajta stigmatizáció nemzedékeket, egész széles társadalmi rétegeket, etnikumokat képes reménytelenségbe taszítani. Kialakul az izoláció, a kasztosodás, ahonnan nincs mód előbbre jutni. Ezzel a társadalmi rétegek ollója még jobban szétnyílik, és megállíthatatlanná és kezelhetetlenné válik a düh, az ellenségkeresés folyamata. Innen már csak egy lépés az önsorsrontó belső harc.

A mi megítélésünk szerint nagyon fontos az összefogás. Mindnyájunknak szükséges érzékelni azt, hogy ilyen szakadékot csak híd építésével tudunk átfogóan – társadalmi szinten – megoldani.

5. AZ ELSŐ LÉPÉS A KÖZÖNY MEGSZÜNTETÉSE! – Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök – aki híres volt együttérző, jó szívéről – mondta 1900-ban: *„Az embernek valamennyi baja a karitász szívébe nyilallik és felébreszti annak a vágyát, hogy ezt tűrni nem lehet, hogy segítsük az embert, aki a mi testvérünk.”*

A karitász közösségi élete imádságos kell legyen, e nélkül semmit sem érne a tevékenysége. Nem tudnánk együttérzéssel tekinteni a szenvedőre, ugyanakkor csak az imádság által kapjunk meg azt a szellemi világosságot, amellyel meg tudjuk különböztetni az igazságot a valóditól. Tehát igyekszünk elkerülni a naiv hiszékenységet. Az emberek javára és Isten dicsőségére szolgálunk.

Kérjük mindazokat, akik látják a maguk környezetében a szenvedést, a nélkülözést, a magányt, a kilátástalanságot, ne menjenek el szótlanul a szenvedők mellett! Az is segítség, az is együttérzés, ha szólnak a karitásznak és így közösen próbálunk megoldást találni a fellelt problémára, a nehézségre. A Dunaharasztin jól működő ***jelzőrendszeren*** keresztül az önkormányzat, a karitász, az egyházak, szociális munkások, gyógyszerészek, pedagógusok, gyermekvédők, könyvtárosok, környezetbarátok, orvosok, védőnők készek segíteni: a **dunaharaszti.hu** honlapon megtalálják a segítő intézményeket

Köszönjük az Önök segítségét! Köszönjük az önkéntes fiatalok jelentkezését segítségnyújtásra. Most a járvány miatt a hatóságra bízzuk a segítségnyújtást, akik a megfelelő higiéniai és védőfelszerelésekkel, szakmai felkészültséggel képesek mások és önmaguk védelmére.

Áldott húsvéti ünnepeket kíván a Szent Erzsébet Karitász!

A Kereszténység Szakrális Építészete Magyarországon

Búcsújáró helyek templomai

A búcsújáró helyek szakrális építményei, a szerzetesi építészet és a klasszikusnak nevezhető templomépítészet határán, különleges csoportként tekinthetők. Ez a csoport ugyan egyházjogi értelemben, az egyházi hierarchiában nem alkot önálló egységet, mégis megkülönböztethető a plébánia-templomok építészetétől, habár építészeti szempontból oda sorolható. Mivel azonban ezeket az építményeket jellemzően szerzetesi közösségek működtetik, megkülönböztetett módon kezelhetjük őket. A legfontosabb megkülönböztető jelük építészeti és üzemeltetési oldalról nem vizsgálható, tekintettel arra, hogy speciális helyen betöltött szerepüket szakrális tartalmuk szolgálja.

Máriagyűd templom

A búcsú a római katolikus vallásban a hívő megbánt bűneiért járó büntetés mérséklésére irányuló gyakorlat, amelynek egyik legelterjedtebb formája a zarándoklat. Hazánkban, a hagyományok szerint a Szent István király által Szűz Máriának tett korona- és országfelajánlás XVII. századi újjáéledő eszméje volt az alapja a Mária-tisztelet újkori felvirágzásának. A reformáció idején a protestáns egyházak élesen szembe helyezték szemléletüket a búcsú gyakorlatával, ezért az ellenreformáció idején a búcsújárás felélesztése érdekében a katolikus egyház megújított formában és kiemelt módon támogatta a zarándoklatokat, amelyek érdekében elősegítette a búcsújáró helyek létesítését, a Mária-tiszteleti helyek létrehozását, ahol a középkori zarándoklatok folytatásaként Szűz Mária megjelenésének helyén, a Madonna könnyező képei és szobrai előtt imádkozhatnak az odaérkező zarándokok.

A világ leghíresebb Mária kegyhelyei közé tartozik többek között a portugál Fátima, ahol 1927. május 13-án jelent meg a Szűzanya három gyermeknek, akik testvérek voltak. Franciaországban a Lourdes melletti Massabielle sziklafal barlangmélyedésében a 14 éves Bernadette Soubirous-nak

Máriabesnyő kolostor

tizennyolc alkalommal jelent meg Szűz Mária. Ausztria legfontosabb zarándokhelye Mariazell, ahová 1157-ben vitt egy csodatévő Mária szobrot egy bencés rendi szerzetes, majd egy cellát vésett számára a sziklába. A szobor ma egy kápolnában található. A világ számos pontján jelent meg a Szent Szűz, az olaszországi Loretótól kezdve egészen a mexikói Guadalupe városáig, amely helyek mára mind a katolikus vallás jelentős szakrális helyeivé váltak.

Magyarországon is több település kötődik búcsújáró zarándokhelyhez. A működő hazai Mária búcsújáró helyek száma ma is igen nagy. Máriagyűdön a régi templom mellett jelent meg Szűz Mária 1687-ben. A csodát kivizsgálták, és az abban az időben a reformátusok használatában lévő templomot visszakaphatta a katolikus egyház, s az zarándokhellyé vált. A ma Siklóshoz tartozó Gyűd ferences kegytemplomában a főoltáron áll Mária kegyszobra.

Máriabesnyő Gödöllőhöz tartozó néptelen puszta volt a XVIII. században, amikor Grassalkovich Antal megvásárolta és kapucinus kolostort építtetett a településre. A leírások szerint az építkezés idején, 1759-ben, jelenés alapján került elő egy kisméretű Mária-szobor, amely később a templomot búcsújáró hellyé tette. A főoltáron álló XVIII. századi szobor Loretóból való. az épületegyüttes mai állapota, mely 1762 és 1769 között jött létre, Mayerhoffer János terveit tükrözi. A barokk templomhoz északi irányból csatlakozik a négyszögű, belső udvaros kolostorépület. A centrális jellegű alaprajz és a templom méretei egy nagyobb kápolnára emlékeztetnek.

Máriakéménden a korábbi templom helyén történt jelenés, ahol egy szerény méretű, barokk templomot építettek a XVIII. század közepén.

Hazánk legnevezetesebb Mária-tiszteleti helye Máriapócs,

Máriakéménd kegytemplom

ahol a csoda egy kis görögkatolikus fatemplom ikonjához kötődik. A kegyhellyé válás története a XVII. század végén kezdődött. Csigri László, máriapócsi bíró egy Istenszülő ikont adományozott a görögkatolikus templomnak hálából, mert megszabadult a török rabságból. A kép egy szertartás közben 1696-ban könnyezni kezdett, amelynek gyorsan híre kelt az egész birodalomban. I. Lipót császár ekkor Bécsbe vitette a képet. Az eredeti, kisméretű, posztbizánci ikon azóta is Bécsben, a Stefansdom egyik mellékoltárán található. Máriapócsra csupán egy másolatot küldtek vissza, de az új kép kétszer is könnyezett 1715-ben és 1905-ben, így Máriapócs kegyhellyé vált. A kép méltó helyét, elhelyezését biztosító, valamint a zarándokok sokaságát befogadni képes templom és a kegyhelyet működtető szerzetesek lakhelyéül szolgáló kolostor építése 1731-ben kezdődött és 1756-ban fejeződött be. Mivel bazilita szerzetesek által üzemeltetett görögkatolikus kegyhelyről van szó, templo-

Máriapócs görögkatolikus templom

Máriapócs, a könnyező Szűz Mária ikon az északi mellékhajóban

Felhasznált irodalom:
Kaiser Ottó, Jankovics Norbert: A Magyarországi Templomok Művészete

mának berendezése keleti szertartásrendnek felel meg.

Pompás ikonosztáza a XVIII. század közepén készült el, egy görög származású mester kezének munkáját dicséri. A kegykép eredetileg a magas képfal királyi, azaz középső ajtaja fölött volt kiállítva. Mai helyére, az északi mellékhajóban található új kegyoltárra 1946-ban került. A templom és az egyház történetében is nagyon fontos esemény volt, amikor 1991. augusztus 18-án, vasárnap délelőtt II. János Pál pápa magyarországi látogatása során magyar nyelvű, keleti liturgiájú szertartást végzett Máriapócson.

„Amikor a Mária-szentélyeket fölkeressük, azért tesszük, hogy engedelmeskedjünk Jézus szavainak, amelyekkel az asszonynak válaszolt: »Boldogabbak, akik hallgatják Isten szavát és meg is tartják.« (Lk 11,28) Jézus szavai ránk is vonatkoznak. Isten szavának hallgatására köteleznek bennünket, és mindannak megtartására, amit szavaival kér tőlünk. Mi is, e hely zarándokai, azt szeretnénk, ha Mária lenne anyai vezetőnk a hit útján; azon az úton, amely Krisztushoz vezet. Mi is azt szeretnénk, ha ugyanaz a lelkület töltene el bennünket, amely eltöltötte Máriát, s amelyet Fiától tanult.
Mária lelkületével gondolkodjunk el mindennapjaink valóságáról, közösségeink helyzetéről ebben a különleges történelmi pillanatban. Mária, az isteni Fiát karjába ölelő édesanya járjon közbe a nemzet megújulásáért, a társadalom és a családi élet megszilárdulásáért, ami az emberiség egyik legértékesebb java. Mária vezérelje a családokat, hogy Krisztusra, minden emberi lét középpontjára építsék családi életük hűségét és szilárdságát. Mária segítsen nekik, hogy a szeretet vezesse őket sajátos küldetésükre a világban és az egyházban.”
(II. János Pál pápa, Máriapócs, 1991. augusztus 18.)

Összeállította: Érces Gergő

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a jövedelemadó-bevallások során a személyi jövedelemadó 1 + 1 %-ról

* a **Magyar Katolikus Egyház** javára a **0011** technikai szám,
* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítvány** részére a **18686517-1-13**,
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítvány** részére a **18686524-1-13**,
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért” Alapítvány** részére a **18702563-1- 13** adószám feltüntetésével lehet rendelkezni.

Adományokat:

* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítványnak** a **64400116-30110038-61100015**,
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítványnak** a **64400116-30109984-61100011**,
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért” alapítványnak a 1600006-00000000-09873755** bankszámlaszámokra lehet befizetni.

egyházadót:

* a **„Dunaharaszti római katolikus Főplébánia” 11742180-20075426** bankszámlaszámon,
* a **„Rákócziligeti római katolikus egyházközség” 11742180-20065661** és
* **a „Taksony római katolikus plébánia” 11742180-20075983** bankszámlaszámon is lehet rendezni.

Ugyanezen célra csekkek a templomokban találhatók.

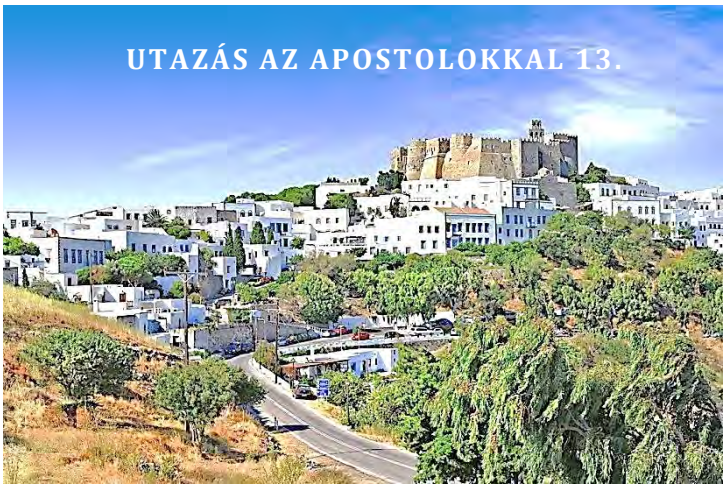

Pátmosz

„Én, János, (…), a Patmosz nevű szigeten voltam, az Isten szava miatt, és Jézus tanúságtétele miatt.”

A fentiek a Jelenések könyve bevezetésében olvashatók János apostoltól (Jel 1,9), aki száműzetése miatt került a kis égei-tengeri szigetre. Az Újszövetségben ez az egyetlen alkalom, amikor a lejegyzés helyét megnevezi az evangélista.

Pátmosz a római időkben a száműzöttek szigete volt. Kr. u. 95 táján János apostolt Domitianus császár juttatta ide, s csak annak halála után, Nerva hatalomra jutásával szabadult ki 96-ban. A hagyomány szerint a szeretett tanítvány a mai kolostor alatt, a Skala és Chora települések közötti hegy egy barlangjában írta a Jelenések könyvét, nem sokkal a kinyilatkoztatás után.

Az evangélista barlangja ma (főleg ortodox) zarándoklatok célpontja, de a szigetet magát is gyakran felkeresik a keresztények, mivel itt áll az ortodox egyház egyik legfontosabb temploma, amely a kinyilatkoztatások kolostorához tartozik. Ez utóbbit I. Aleksziosz kelet-római császár támogatásával 1088-ban Szent Krisztodulosz alapította János apostol tiszteletére. A helyén korábban egy Artemisz-szentély állt, majd a 4. században egy templom épült oda, ennek maradványain nyugszik a kolostor. A görög szigethez közeledve falait nem kell sokáig keresnünk szemünkkel, mivel Chora város felett magasodva a kikötőre néz. Falai 15 méteresek és erődszerűnek hatnak – nem véletlenül, a kalózok ellen épült ilyen magasra.

A kolostor és híres könyvtára, valamint a Jelenések barlangja 1999 óta az UNESCO Világörökség része. Ahogy a sziget honlapja írja: Pátmoszt Isten megáldotta természetes szépséggel, gazdag kulturális és elsősorban keresztény örökséggel. Spiritualitása beragyogja a világot és magához vonzza a hívőket, hogy odajöjjenek és megtapasztalják az egyedi isteni és misztikus aurát.

Tellis Kati

Húsvét Pátmoszon

A rituálék, szokások, a szent hét eseményei és az utolsó vacsora megjelenítése – csak néhány ok, hogy miért töltsük a Húsvétot a „Jelenések szigetén”. Az események Virágvasárnap kezdődnek, amikor a sziget templomaiban pálmaágakból készült (pl. kereszt- vagy halalakú) alkotásokat adnak a hívőknek, melyeket aztán egész évben látni lehet a pátmosziak bejárati ajtajain. Nagyszerdán a helyiek a plébániára igyekeznek, hogy a pap megkenje őket szent olajjal lelkük és testük gyógyulásáért. Nagycsütörtökön veszi kezdetét a Görögországban egyedi misztériumjáték, mely a passió bizánci hagyományaiból ered, ezt vette át a Nyugat. A kolostor főapátja megmossa minden szerzetes és pap lábát, mint ahogy Krisztus is megmosta tanítványaiét, s életre kelnek az utolsó vacsora eseményei. Nagypénteken a sírfeliratot rózsavízzel hintik meg, nők gyűjtik hozzá kertjeikben a legszebb virágokat. Húsvét vasárnapján a feltámadást hét nyelven hirdetik a kolostorban, az apát pedig piros tojásokat osztogat a hívőknek. Délután az egész sziget együtt ünnepel húsvéti fogásokkal, tojással, borral, táncokkal, míg a helyiek hagyományos népviseletüket hordják e napon. A húsvéti rituálé kedden zárul, amikor az ortodox ikonokat körbeviszik a községben, hogy mindenki elnyerje Isten kegyelmét. Ezek az ikonok igen régiek és a sziget történelmének őrzői. Úgy tartják, hogy amely házba beviszik őket, azt megáldja a Szentlélek.

A Dunaharaszti Rákócziliget új templom építésével kapcsolatos hírek

A ligeti templom színes ablakai teljesen elkészültek. Bent a templomhajóban hét ablak van. Az elsőn, az oltár mellett, Szent Imre egész alakos képe látható. A többi ablak Szent Imre életének egy-egy mozzanatát mutatja be. A főbejárat mellett öt hosszú, különböző méretű ablak található. Ezeken alakokat nem ábrázol a mester, hanem a magyar zászló színeit jeleníti meg, némelyikében az Árpád-kori címer látható.
A főbejárat fölött egy kerek ablakot láthatunk, liliommal, Szent Imre attribútumával, amely már a templom építésének kezdetén elkészült. Hálás köszönet az adományozóknak, akik az anyagi hátteret biztosították.

Elkészült a hangosító berendezés, a projektoros vetítő rendszer és a templom riasztó rendszere.
Az új padok és különböző bútorok beszerzése is folyamatban van. Később tájékoztatjuk a kedves híveket, hogy ezek anyagi támogatásába hogyan kapcsolódhatnak be.
Bízunk benne, hogy a ligeti templom körüli park elkészítése is megkezdődik a nyáron, amelyet a Dunaharaszti Önkormányzat vállalt magára.
Köszönet mindenkinek a munkájáért és a nagylelkű adományokért.
Tájékoztatom még a kedves híveket, hogy a dunaharaszti nagytemplom főoltárának réz gyertyatartói is felújításra kerültek az elmúlt hetekben.

András atya

A rákócziligeti Szent Imre templom építésének támogatására adományokat a Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért" alapítvány 1600006-00000000-09873755 bankszámlaszámára lehet befizetni.

A dunaharaszti Szent Imre templom ólmozott színes ablakai

2013-ban készítettem el az ólomablakok terveit: a leendő templom főhomlokzati rózsaablakára (átmérő cca. 2 m), öt lándzsa-ablakára (cca. 4 és 6 m magasak, 0,5 m szélesek) és a hajó hét ablakára (cca. 6 m magasak, 0,8 m szélesek).
2017-ben elkészült a főhomlokzati körablak, esetünkben mondhatjuk liliomablaknak, lévén Szent Imre fő attribútumát, a fehér liliomot ábrázolja. Itt még fából készült a hőszigetelő üveggel ellátott ablak kerete. Az ablak egyetlen mezőből áll, az extra méret miatt 8 mm-es vaspálcákkal kellően megerősítve. A körablakot a templom tervezője, Apró Tamás adományozta.
2019-ben elkészült a többi nyílászáró is, de immár alumínium hordozó szerkezettel, így változott az ablakok osztása, és ennek megfelelően módosítást igényelt az ólomablakok terve is. Az eredetileg félköríves záródásúnak tervezett színes betétrészeket ki kellett futtatni az ablakok tetejéig. A második sorba kerültek a szűkített nyílóablakok. A Szent Imre-jeleneteket ábrázoló mezőket a nyíló ablak fölötti fix mezőben kellett elhelyezni, továbbá esztétikai szempontból indokolt és kívánatos volt az ólomablakokon a színes kompozíció kiegészítése a széleken, színtelen, decens, különböző textúrájú üvegekkel.
Az alumínium szerkezet paraméterei miatt külön fakeretek készítése vált szükségessé az ólommezők fogadására (így leszerelhetőek, szüksége esetén lementhetők, stb.).
Az ablakok alsó két mezőjére fényvisszaverő fólia lett felhelyezve, ami színes ólomüveg ablakok esetében nem kívánatos (belülről szürkít, kívülről takar).

I. Szent Imre egészalakos ablak
II. Szent Imre-jelenet: SZENT GELLÉRT SZENT IMRÉT TANÍTJA
III. Szent Imre-jelenet: „ELŐTTE KÉT GYERTYA LÁNGJA ÉGETT" – Magyar Anjou-legendárium
IV. Szent Imre-jelenet: „EGYENLŐTLENÜL OSZTOGATTA CSÓKJAIT" – Magyar Anjou-legendárium
V. Szent Imre-jelenet: SZENT IMRE SZÜZESSÉGI FOGADALMA
VI. Szent Imre-jelenet: SZENT IMRE TEMETÉSE
VII. Szent Imre-jelenet: SZENT IMRE LELKÉT AZ ÉGBE VISZIK

A homlokzati ablakok belülről nézve:
bal első ablak (hittanterem); bal kettes ablak (hittanterem); bal hármas ablak (hittanterem); bal négyes ablak (gyóntató helyiség); jobb ötös ablak

A szentély kereszt formájú résablaka, harmonizálva a hajóablakokhoz, szintén ólomüvegezést kapott.

Veszprém, 2020. március 8.

Perlaki József
üvegfestőművész

Énekeljetek Istennek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent énekeket.
(Kol 3,16)

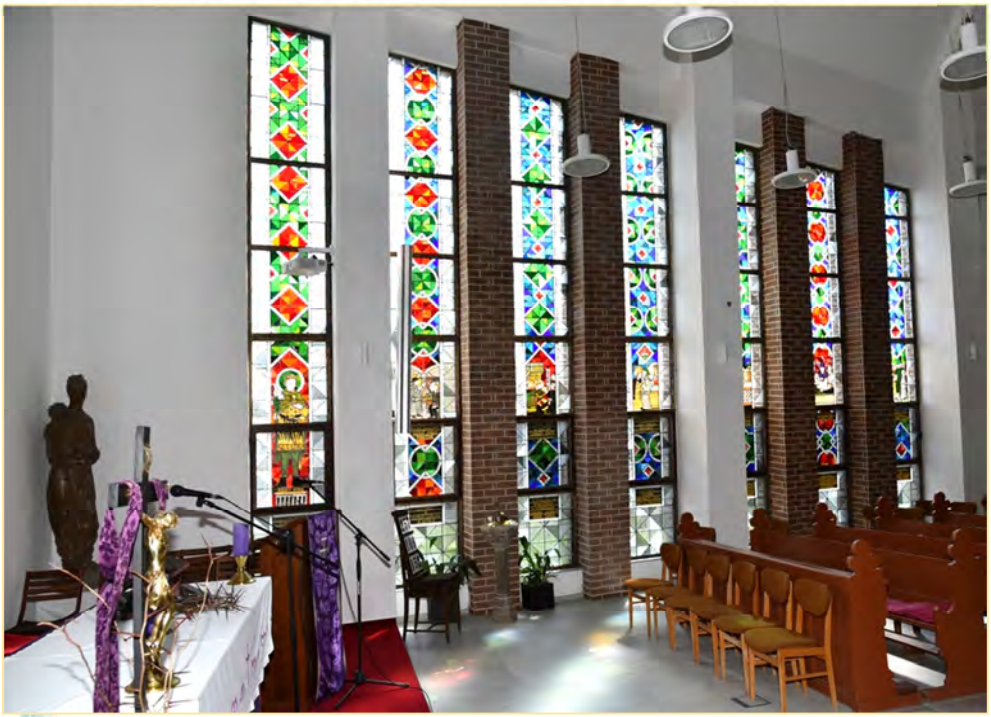

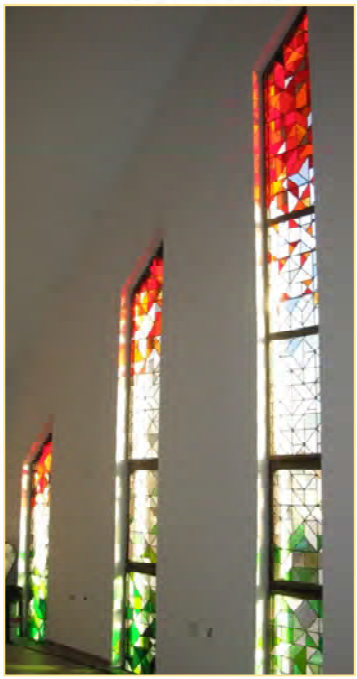

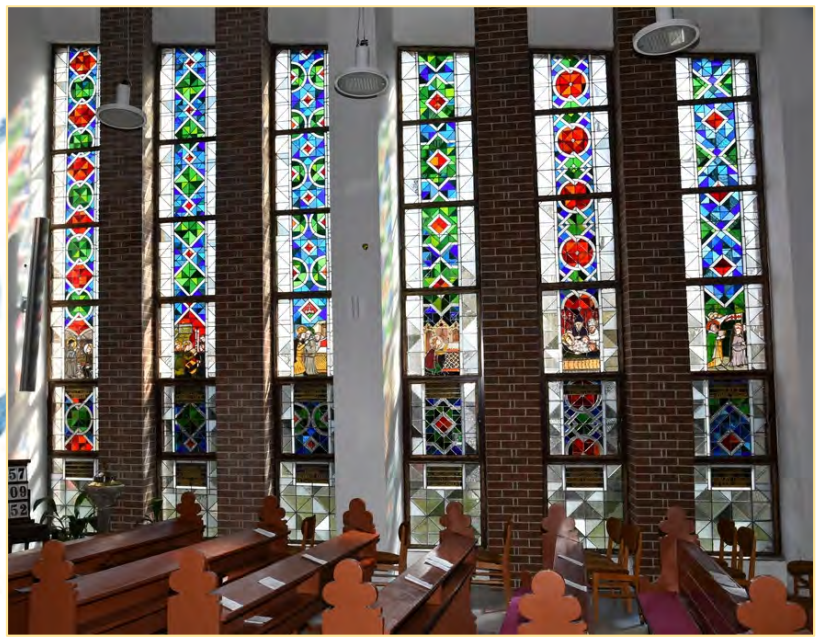

Ismerem Jézus éjszakáit,
és a bal lator istentelen magányát.
A jótett szelíd mezejét, s a merénylő
elhagyott, üszkös kezét a tett után.

És ismerem a bárány vesztét,
úgy is, mint aki veszkődve topog
halálos esése előtt,
és úgy is, mint aki hitével
a meleg belsőt keresi.

Külső körülményeink ellenére is kívánjuk, hogy azt az örömöt mindnyájan megtapasztaljuk, amit az első Húsvétkor a zárt ajtók mögött összegyűlt apostolok is átéltek, amikor a feltámadt Úr megjelent közöttük! – Marton Zsolt váci megyéspüspök atya

Krisztus fénye

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek
évente négyszer megjelenő folyóirata
XXI. évf. 1. sz. (78) ~ Húsvét ünnepe

* * *

Felelős kiadó: Láng András plébános, langandras46@freemail.hu
Plébánia telefonszáma: 06-24-518-990, *plébánia levélcíme:* 2335 Taksony Fő tér 1/b

Szerkesztési és tördelési munkálatok:
Koczka Tamásné Nagy Angela és Ráthi Marianna Zsófia
Dunaharaszti T/F 06-24-537-570; angelika@flynet.hu
www.plebi.hu; e-mail: luxchristi@flynet.hu
Nyomdai kivitelezés: DORIL Bt. Taksony

Fényképek: Bógár Zsolt, Czifra Lászlóné, Fekete Roland, Koczka Tamásné, Máté Béla, Wágner Attila

Címlap: Téli jázmin *(jasminum nudiflorum)* Nagy Angela A bozót közt nyíló bátor virághoz c. versével;
a hátlapon Szent István Bazilika és Zrínyi utca, Budapest, valamint
a Trinitá dei Monti templom és a Spanyol lépcső, Róma, Pilinszky János Ismerem c. versével